DE SACRIFICIO MISSAE

TRACTATVS ASCETICVS.

Continens Praxim attentè, deuotè, & reuerenter celebrandi.

AVCTORE

D. IOANNE BONA

CONGREG. REFOR. S. BERNARDI Ordinis Ciſtercien. Abbate, Sac. Congreg. Indicis, Rituum, Indulgentiarum, & S. Officij Conſultore.

BIBLIOTECA NA
ROMA
VITTORIO EMAN

ROMAE,

Typis Fabij de Falco. MDCLVIII.

Sumptibus Ioannis Caſoni.

Superiorum permiſſu.

Digitized by Google

Digitized by Google

AD SACERDOTES DE VSV ET SCOPO HVIVS LIBELLI

Præmonitio.

PAVCIS te in hoc veſtibulo ſiſtam, quiſquis es Chriſti Sacerdos, qui hanc meam lucubrationem euoluere dignaberis, ut in ea edenda propo-

ſitum meum, eiuſque ſcopum & vſum noſcas. Cum primum Sacerdotio initiatus fui, illud protinus animo verſare cœpi, quam ardua res eſſet ſuſcepto miniſterio ritè fungi, & ipſum Dei Filium pro meis & aliorum peccatis incruento ſacrificio quotidie immolare. Actus igitur conſcientiæ ſtimulis Sanctorum Patrum, & recentiorum ferè omnium, qui de Miſſa ſanctè celebranda aliquid ediderunt, ſcripta percurrens, plura ex illis documenta excerpſi, quibus in vnum congeſtis, paucisque de meo additis, hoc opuſculum compoſui, quod amicis impellentibus multos poſt annos publici iuris facio. Et primo quidem de ipſo Sacrificio, eiuſque valore & fructibus quædam generaliter præmitto. Secundò de his ago,

quæ

quæ ad ritè & piè celebrandum Sacerdoti neceſſaria ſunt. Tertiò de antecedentibus Miſſæ celebrationem, & de proxima ad eam præparatione. Quartò de ipſa celebratione. Demùm de his, quæ ſacro abſoluto facienda ſunt.

Inſerui aliquot orationes & exercitia pro me, meique ſimilibus adhuc in limine perfectionis hærentibus, quibus ſi quis aſſueuerit, à diſtractionibus præſeruari, Deique amore ſuccendi facilè poterit. Alios autem, qui in altiori gradu ſunt conſtituti, ſublimiores exercitationes Spiritus ſancti vnctio docebit.

Porrò hæc exercitia non eo conſilio deſcripta ſunt, vt ſingulis diebus à Sacerdote rem diui-

nam

nam acturo peragantur: ſed legendus aliquoties libellus eſt, donec documenta in eo tradita bene animo percipiantur, & voluntas pijs affectibus imbuatur: tum ea quiſque ſeliget, quibus ſe magis affici ſenſerit; & quoties celebrare voluerit, aliqua ex illis pro ſuo arbitrio, & deuotione aſſumet.

Terret quoſdam prolixitas, ſed inexpertos, qui tandem vſu & exercitatione edocti, quæ priùs ardua & operoſa putabant, expeditiſsima eſſe, minimique negotij experiuntur. Velocius enim mens operatur quam lingua; & quæ non niſi longo ſermone explicari poſſunt, vnico mentis actu concipiuntur. Plura docebit vſus, Deo iuuante, cuius gratia vt mihi & omnibus, qui hoc meo labore vti voluerint, vber-

rimè

rimè aſpiret, enixè deprecor ;
ſed mihi præcipuè, ne fortè
cum alÿs prædicauerim,
ipſe reprobus ef-
ficiar.

DE

Digitized by Google

Imprimatur.

Si videbitur Reuerendiſſ. Patri Magiſtro Sac. Palatij Apoſt.

M. Epiſc. Arimin. Viceſgerens.

Imprimatur.

Fr. Hyacinthus Libellus Sac. Pal. Apoſt. Magiſt.

Digitized by Google

DE SACRIFICIO MISSAE TRACTATVS ASCETICVS.

CAP. I.

Quædam præmittuntur de ipſo Miſſæ Sacrificio.

§. I.

Quale Sacrificium ſit Miſſa.

QVAMVIS in lege veteri plura fuerint ſacrificia, in noua tamen vnicū eſt, quod omnium legalium hoſtiarum differentiam tantò perfectius complectitur, quantò excellentior, Deoque acceptabilior eſt victima, quæ in eo immolatur. Eſt igitur Miſſa ſacrificium latreuticum, ſiue honorarium oblatum Deo ad ſummum & ſupremum cultum atque honorē ipſi exhibendum, tanquam primo principio & vltimo fini no-

Digitized by Google

ſtro, in proteſtationem infinitę eius excellentiæ, dominij, & maieſtatis; noſtræque ab eo dependentiæ, ſeruitutis, & ſubiectionis. Eſt Euchariſticum in gratiarum actionem pro omnibus beneficijs naturæ, gratiæ, & gloriæ collatis & conferendis ab ipſo Deo, vt ſummo benefactore. Eſt Propitiatorium & ſatisfactorium pro peccatis & pœnis debitis; applicat enim omnibus, pro quibus offertur, vim & virtutem ſacrificij crucis; imò eſt idem ſacrificium quo ad ſubſtantiam, eadem hoſtia, idem principalis offerens, licet diuerſo modo offeratur. Ideò verò propitiatorium dicitur, quia hac oblatione placatus Dominus gratiam & donum pœnitentiæ peccatoribus non ponentibus obicem concedit: Pœnas item peccatis debitas relaxat, quia per ipſum applicatur ſacrificium Chriſti, qui pro peccatis totius mundi in cruce ſatisfecit. Eaſdem pœnas remittit defunctis exiſtentibus

in Purgatorio, quia ad eum quoque finem à Chriſto inſtitutum eſt; vt conſtat ex poteſtate, quæ confertur Sacerdotibus in ordinatione, offerendi pro viuis & defunctis: nec poteſt hoc effectu carere, quia ex parte ipſorum nullus obex eſſe poteſt. Porrò in illis, pro quibus tantum offertur, ſiue viuis, ſiue defunctis, tanta erit pœnæ remiſſio, quantam Chriſtus ex ſua miſericordia taxauit. Licet enim res, quæ offertur ſit infiniti valoris, noſtra tamen oblatio non niſi finitum habet effectum, vt communiter docent Theologi. In ijs verò qui ſimul etiam offerunt, augetur pro cuiuſque affectu & deuotione. Denique quia Chiſtus non ſolum nobis remiſſionem peccatorum; ſed alia quæcunque beneficia promeruit, idcircò hoc ſacrificium eſt etiam omnium bonorum impetratorium, ſpiritualium quidem primò & per ſe, temporalium verò ſecundariò, & quatenus ad ſpiri-

tualia conducunt. Sed quia ex ſe vim habet dumtaxat impetrandi in genere, vt aliquid determinatum impetretur, debet ad illud offerentis intentio ſpecialiter applicari. Ad impetrandum autem pro Eccleſia, ſemper interuenit eiuſdem Eccleſiæ intentio, præſertim quo ad ea quæ in orationibus Miſſæ à Deo petuntur: nam ipſa quoque Eccleſia eſt offerens in perſona ſui Miniſtri.

§. II.

De his qui offerunt hoc Sacrificium.

PRimum & præcipuum inter offerentes locum obtinet Chriſtus, qui ſolus potuit acceptabile ſacrificium offerre Patri, quod quia quotidie offert per Sacerdotes miniſtros ſuos, ideò dicitur ſacerdotium habere ſempiternum, ſicut ſcriptum eſt; *Tu es ſacerdos in æternum ſecundum ordinem Melchiſedech.* Non ſolum autem ex eo eſt offerens quod illud inſtituerit, quodque

Digitized by Google

que ei vim totam ex meritis ſuis cōtulerit; ſed ex eo præcipuè quod ſacerdos in perſona eius , & tanquam Miniſter ac legatus ipſum repræſentans ſacrificat , vt conſtat ex verbis conſecrationis , non enim dicit , Hoc eſt corpus , vel Hic eſt ſanguis Chriſti; ſed , Hoc eſt corpus meum , Hic eſt ſanguis meus . Chriſtus igitur , ſimul cum ſacerdote idem ſacrificium Deo Patri pro hominibus offert : & ex eius perſona , cuius puriſſima ſanctitas & dignitas infinita eſt, ſemper hoc ſacrificium mundum eſt & gratum Deo , quamuis à Miniſtro peccatore offeratur .

Alter offerens eſt ipſa Catholica Eccleſia , cuius ſacerdos Miniſter eſt, & in ea omnes fideles nō excommunicati , qui etiam aliqua ratione ſunt offerentes per ſacerdotem non tanquam per Miniſtrū, ſed tanquam per Legatum ſeu mediatorem . Nam ſicut tota Reſpublica dicitur agere quicquid eius no-

Digitized by Google

nomine Legatus ſuus agit: ſic oẽs Catholici dicuntur ſacrificare, quia ipſorum nomine in perſona totius Eccleſiæ ſacerdos ſacrificat. Non tamen omnes eodem modo: ſed quidam habitualiter tantum, illi nimirum qui nec adſunt ſacrificio, nec cogitant de illo; quia tamen vniti ſunt toti Eccleſiæ per charitatem, cenſentur habitualiter idem facere quod illa facit. Alij caſualiter, iubendo & curando vt quis ſacrificet, quod maximè contingit in dantibus ad hoc eleemoſinam. Alij demum actualiter, qui ſacrificio actu interſunt.

Tertius offerens & proprius miniſter huius ſacrificij eſt ſacerdos legitimè ordinatus, cuius tam firma & immobilis poteſtas eſt, vt etiam in hæreſim lapſus, ſuſpenſus, depoſitus, degradatus, ſiuè excommunicatus validè hoc ſacramẽtum conficiat & offerat, licet illicitè, dummodò legitimam materiam & formam adhibeat.

Nec

Nec valor ſacrificij minuitur, & ſi ſacerdos peſſimus, aut ab Eccleſia præciſus ſit: non enim fructus ex qualitate Miniſtri, ſed ex Chriſti inſtitutione dependet.

§. III.

De vi effectiua huius Sacrificij.

DVplex ſpectari poteſt in hoc ſacrificio vis effectiua, vna quam dicunt Theologi ex opere operato, independenter à merito & dignitate Miniſtri: altera quam vocant ex opere operantis, dependenter nimirum ab ipſo operante, eiuſque merito & bonitate; atque ab ipſo pretium, & virtutem accipiens. Primum effectum ex opere operato plures Theologi docent nec ſacerdotem percipere vt offerens eſt, nec fideles quatenus ſunt offerentes, ſed quatenus pro ipſis offertur: hunc enim effectum ſacrificium iſtud non habet niſi pro ijs pro quibus eſt in-

ſtitutum, & eo modo quo inſtitutum fuit: eſt autem inſtitutum vt pro hominibus offeratur, & vt illis dumtaxat proſit, pro quibus offertur: cumque ſit applicatiuum virtutis ſacrificij Crucis, non cauſat niſi in ſubiecto, cui talis virtus applicatur; id autem fit ab offerente, qui determinat oblationem pro tali perſona. Conſtans ſemper fuit Catholicorum ſententia habere hoc infallibiles & determinatos effectus ex opere operato, niſi ille pro quo offertur obicem ponat, remiſſionem videlicet alicuius pœnæ peccatis iam remiſſis debitæ, vel donum alicuius gratiæ præuenientis ad obtinendã commiſſorum remiſſionem. Quod verò attinet ad vim impetratiuam eam non eſſe infallibilem quotidiana probamus experientia, non enim omnia quæ petimus, & propter quæ ſacrificium offertur, ſemper impetramns. Prouenit hoc ex na-

Digitized by Google

natura impetrationis, quæ requirit libertatem in dante, adeò vt poſſit pro ſuo arbitrio negare vel concedere quæ petuntur. Petimus enim propoſito aliquo motiuo, quo putamus poſſe Deũ moueri ad aliquid faciendum, ſed ex eo non arctatur, vel propter pactũ vel propter inſtitutionem ad concedendum. Deinde non impetramus, niſi voluntas noſtra, reſpectu rei, quam petimus, ſit conformis voluntati Chriſti, quæ cum nobis ignota ſit, ei non poſſumus nos conformare. Certum nihilominus eſt non carere ſacrificium hoc effectu, quia tametſi id præciſè Deus non concedat quod poſtulamus; aliud tamen tribuit, quod hic & nunc magis iudicat expedire.

Quo ad alterum effectum ex opere operantis duo ſunt capita, ex quibus augeri poteſt. Primum eſt bonitas & dignitas ope-

rantis procedens ex habitu gratiæ ſanctificantis & virtutum, quę gratiæ annexæ ſunt: nam quò ſanctior eſt ſacerdos & gratior Deo, eò magis acceptabiles erunt eius preces, & oblationes. Secundum eſt actualis deuotio, qua ſacrificium offertur: nam quo maior illa eſt, eò amplius ipſum prodeſt. Sicut enim alia opera bona à iuſto facta eò magis ſunt meritoria & impetratoria, pluſque valent ad ſatisfactionem & remiſſionem pœnæ, quo perfectiùs & feruentiùs fiunt: ita hoc ſacrificium ſiue ſpectetur vt eſt ſacrificium, ſiue vt eſt ſacramentum, quò feruentiùs peragitur & ſuſcipitur; eò magis augetur meritum, magiſque prodeſt pro ſe offerentibus & ſuſcipientibus, & illis pro quibus offertur. Ideò ſatagere debet ſacerdos, vt ſit Deo valdè gratus, & continua virtutum heroicarum exercitatione creſcat

apud

apud illum in gratia & ſanctitate, ſemperque celebret cum ingenti feruore & deuotione: ſic enim fiet, vt tam ipſe quam alii pro quibus offert, plures & efficaciores ſacrificij effectus ex opere operantis conſequantur.

§. IV.

De valore, & fructibus Sacrificij.

QVamuis nonnulli ex Theologis exiſtimarint hoc ſacrificium ex opere operato valorem ſiue efficaciam intenſiuè infinitam habere, eò quod ſit idem quo ad ſubſtantiam cum ſacrificio crucis, reſque oblata, corpus ſcilicet & ſanguis Chriſti, ſit infiniti pretij, & ipſe Chriſtus principalis offerens ſit perſona infinita; certior tamen & communior ſententia eſt non niſi finiti valoris eſſe. Potiſſima huius Aſſertionis ratio ex Chriſti Domini voluntate deſumitur, qui

noluit hoc ſacrificium ordinare, ad fructum intenſiuè infinitum, conferendum: ſicut de facto rebelles Angeli non ſunt redempti, quia Chriſtus merita ſuæ paſſionis noluit illis applicare. Alia ratio eſt quia ad infinitam ſacrificij efficaciam: præter hoſtiæ & principalis offerentis infinitatem, requiritur etiam eius infinitas à quo immediatè offertur. Cum igitur ſacerdos immediatus offerens ſit finitæ dignitatis, valor etiam ſacrificij quo ad actualem influxum & efficientiam finitus erit, quia actio illa à ſuppoſito finito immediatè producitur: & in hoc differt à ſacrificio crucis ſacrificium noſtrum, quia illud fuit immediatè à ſuppoſito infinito, ideòque fuit actio ſecundum eſſe morale infinita, & Deo Patri infinitè grata. Fauet huic doctrinæ communis fidelium ſenſus, qui plura pro ſe & ſuis ſacrificia offerri curant, quod certe

tè non facerent, ſi infinitam in ſingulis efficaciam agnoſcerent. Poſſent etiam ſacerdotes unico ſacrificio ſexcentis obligationibus ſatisfacere, quod Eccleſiaſtiſtica vetant decreta. Fruſtra pro vno defuncto tot multiplicarentur ſacrificia; quia vnum ſufficiens eſſet ad omnes animas liberandas. Miſſa denique cuiuslibet ſacerdotis ſacrificium Chriſti in cruce æquaret, quod ideò vnicum fuit, quia valoris infiniti: neque conſiderandum eſt id quod in ſacrificio continetur tanquam ens quoddam naturale agens ſecundum ſummum gradū virtutis ſuę, ſed ut ens liberum, cuius operatio tantam habet efficaciam, quantam habere vult ipſum agēs principale Chriſtus Redemptor noſter, qui hoc incruento ſacrificio vult nobis applicari finitum tantum & limitatum fructum ſuę paſſionis. Habet igitur ſacrificium efficaciam finitam in ordi-

ne

ne ad omnes ſuos effectus, excepta vi impetratiua, quam ideò infinitam eſſe omnes fatentur, quia non conſiſtit in aliquo quod producatur à ſacrificio, ſed in excellentia & intrinſeca dignitate ipſius, quatenus obiectiuè mouet Deum ad id quod petitur concedendum, quamuis ſemper non concedat, niſi cum iudicat ſaluti noſtræ expedire vt concedatur.

Si verò loquamur de infinitate extenſiua, an ſcilicet ſacrificium pro multis oblatum æquè ſingulis proſit, ſicut vni prodeſſet, ſi pro eo tantummodo offerretur, grauis quæſtio eſt præmiſſa diſtinctione fructuum Miſſæ diffinienda. Eſt igitur triplex portio valoris Miſſæ, ſeu triplex fructus, generalis, ſpecialis, & medius. Primus pertinet ad omnes fideles, ſecundus eſt proprius celebrantis, tertius ſubeſt diſpoſitioni ſacerdotis, vt applicet cui voluerit. Primus ex eo prouenit quod ge-

ne-

neraliter pro omnibus fidelibus viuis & defunctis offertur, eſt enim idem quo ad ſubſtantiam cum ſacrificio crucis, quod pro omnibus oblatum eſt, & ex canone conſtat debere ſacerdotem pro omnibus applicare, pro Papa, pro Epiſcopo, pro Rege, totaque Eccleſia militante & purgante, & non poteſt nō applicare, cum ſit ab ipſa Eccleſia ad hoc ſpecialiter deputatus. Quo circa hic fructus ad omnes fideles extenditur, qui ab Eccleſiæ vnitate non ſunt præciſi, & non ponunt obicem, & ſic poteſt eſſe quodammodò extenſiuè infinitus, oēſque & ſinguli, ſi per ipſos non ſtet, integrum fructum percipere poſſunt, ac ſi vnus tantum eſſet. An autem hic fructus non ſolum impetrationem, ſed etiam ſatiſfactionem includat, controuerſum eſt. Secundus in hoc fundatur, quia ſacerdos offert etiam pro ſe ipſo, *offero*, inquit, *pro innumerabilibus peccatis, & offenſionibus, &*

ne-

negligentijs meis. Debet enim, vt ait Apoſtolus, *quemadmodum pro populo, ita etiam pro ſemetipſo offerre pro peccatis*. Prouenit autem ſacerdoti fructus, quatenus ab ipſo vt publico miniſtro offertur; & ideò non eſt alteri applicabilis, nã dum offert pro ſe illis verbis, *pro peccatis & offenſionibus meis*, eo ipſo ſibi applicat, ſibi verò applicatum non eſt alteri applicabile. Tertius colligitur ex natura ſacrificij, quod ita inſtitutum eſt vt pro hominibus offeratur, ac propterea illis prodeſſe debet, pro quibus offertur. De hoc fructu medio cõmunis ſententia eſt non eſſe infinitum extenſiuè, ſed eo magis in ſingulis minui, quo magis extenditur. Debet autem ſacerdos hunc fructum illi applicare, pro quo ſpecialiter celebrare tenetur ratione beneficii, eleemoſinæ, præcepti ſuperioris, vel alio quocunque titulo; idque ante Miſſam, vel ſaltem in Miſſa ante conſecrationem,

nam

nam ſi eſſentia Miſſę in ſola conſecratione conſiſteret, vt plerique ſentiunt, applicatio poſt illam facta nihil valeret, ſacrificio quo ad ſubſtantiam iam conſummato.

§. V.

Quæ praxis ſeruanda in applicatione Miſſæ.

QVia diximus ſacrificij fructum debere à ſacerdotibus applicari, operæ pretium erit ex communi & magis recepta Theologorum ſententia praxim aliquam ſiue methodum huius applicationis præſcribere, quæ ipſis ſacerdotibus vſui ſit, ne eos labi in re tanti momenti & muneri ſuo deeſſe contingat. Et primò quidem obſeruandum eſt ſacerdotem multiplici nomine hoc ſacrificium offerre, nomine Chriſti primi & pręcipui offerentis ex cuius meritis ſacrificij valor emanat, & ex cu-

ius

Digitized by Google

ius voluntate maximè pendet eiuſdem applicatio: nomine item Eccleſiæ, cui meritorum ſuorum & ſatisfactionum diſpenſationẽ Chriſtus commiſit: deinde nomine proprio, quatenus libera ſua voluntate offert, ſibique aut aliis pro ſuo arbitrio applicat: nomine tandem aliorum fidelium, qui ſimul cum ipſo, ſiue per ipſum interno affectu offerre dicuntur, illorum videlicet qui Miſſæ inſeruiunt & aſſiſtunt, vel pro ea celebranda eleemoſinam largiti ſunt. Porrò Chriſtus & Eccleſia ſacrificij fructuum quoties offertur, participes eſſe volunt omnes fideles, dummodò capaces ſint, & nullus in eis obex reperiatur: nec vlla requiritur ex parte ſacerdotis celebrantis applicatio, vt communis hic fructus in omnes diffundatur. Omnium autem fructuum pars quædam notabilis, Chriſto ſic volente & diſponente, relicta eſt liberæ applicationi, & determinationi tam ipſius ſa-

ſacerdotis celebrantis tamquam Miniſtri & myſteriorum eius diſpenſatoris, quam aliorum ſimul cum eo offerentium, quod ex cõmuni Eccleſiæ conſenſu morem fidelium approbantis, quo expetunt hoc ſacrificium pro ſe peculiariter offerri, manifeſtum eſt, fruſtra enim id facerent, ſi omnis eius fructus iam applicatus eſſet, nec vllus per ſacerdotis intentionem applicandus ſupereſſet. Sacerdos verò in huius ſacrificii actione alijs cum ipſo offerentibus ſuperior eſt, & ideò fructuum applicatio ab eius intentione præcipuè pendet, nam cum ſit actus poteſtatis ordinis, eius ſubiacet voluntati. Sed quanta & qualis ſit portio fructus, quam Chriſtus Dominus voluit ſiue generatim ad omnes fideles, ſiue ſpeciatim ad hos vel illos ſecundum intentionem particularem ſacerdotis celebrantis deriuari, incertum omninò eſt: neque enim ſacra ſcriptura, nec eccleſiæ traditio, nec con-

concilia, aut Patres quidquam de hac re tradiderunt aut diffinierunt. Ideò ſatis eſt quod ſacerdos tantum de fructu ſacrificij iuxta deuotionem, ſiue obligationem ſuam his aut illis applicare velit, quantum Chriſtus Dominus ipſi applicandum conceſſit.

Obſeruandum ſecundò quod vt ſacerdos ſacrificij fructum validè applicet neceſſaria eſt eius intentio, qualem requiri aiunt Theologi vt aliquod ſacramentum validè conficiatur. Quapropter habitualis ſufficiens non eſt; actualis optima atque laudabilis; ſed non neceſſaria: ſufficit enim virtualis, illa nimirum quæ ab actuali proueniens & non reuocata adhuc remanet ſecundum ſuam virtutem. Debet autem hęc intentio ipſam ſacrificij actionem concomitari, & eſſe certa, & determinata, nec effectum ſacrificij ſuſpenſum relinquere, quia non poteſt à futura con-

di-

ditione pendere. Quod ſi ſacerdos fructum ſacrificii nemini applicet, vel ille pro quo offert eius capax non eſt, aut eo non indiget, manet fructus in Theſauro Eccleſiæ. Vnde in tali caſu optimum fore cēſent Theologi conditionatam habere voluntatem, & alium ſubſtituere, qui eo fructu potiatur. Optimum quoque aliquibus viſum eſt, quod ſacerdos, qui pro pluribus offerre intendit, eos ſpecialiter & nominatim exprimat, non generaliter & in confuſo, quia ſingulis minus prodeſſet; ſuum enim effectum producit, ſecundum modum quo applicatur, perfectior autem applicatio eſt, cum omnes ſigillatim nominantur. Ad ſcrupulos denique euitandos, qui circa applicationem oriri poſſunt, debet ſacerdos reiectis incertis opinionibus ſacrificij fructus primò & principaliter illi applicare, pro quo celebrare tenetur ratione beneficij, elee-

mo-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

moſinæ, promiſſionis, aut ſpecialis obligationis. Tum ſine eius præiudicio & in quantum licitè poteſt, aliis item applicare poterit ſibi charitate aut alia quauis ratione peculiariter coniunctis, ſeu commendatis, ſuam intentionem intentioni Chriſti ſummi ſacerdotis perfectè conformando, & ſubmittendo: ſic enim poterit tuta conſcientia ex infinito & nunquam exhauriendo theſauro meritorum & ſatisſactionum Chriſti, cuius diſpenſator eſt conſtitutus, partem aliquam in plures deriuare, quæ ex ſumma & ineffabili Dei miſericordia non niſi vberrima ſperari poteſt.

CAP.

Digitized by Google

CAP. II.

De requiſitis in Sacerdote ad ritè & piè celebrandum.

§. I.

De puritate vitæ.

QVOD olim Dauid de templi ædificatione, id ſibi ſacerdos de diuini ſacrificij oblatione, & ſumptione dictum putet: *Opus grande eſt, neque enim homini præparatur habitatio, ſed Deo.* Ad Deum igitur acceſſurus, vt ipſius Dei vnigenitum Filium incruentè ſacrificet, cum timore & tremore tantum opus aggrediatur, probetque ſeipſum, & præuijs diſpoſitionibus præparet ad vberrimos ſacrificij fructus percipiendos. Sunt autem tres præcipuæ diſpoſitiones, quæ in ſacerdote requiruntur, Puritas vitæ, Rectitudo intentionis, & actualis deuotio. Puritas vitæ in duobus cõ-

ſiſtit.

Digitized by Google

ſiſtit: Primum ut ſit mundus ab omni peccato non ſolum mortali, ſed etiam veniali deliberato & ſciẽter admiſſo, atque ab omni affectu erga ipſa peccata venialia. Leuia ſiquidem peccata omninò vitare nequimus; at ipſorum affectum penitus ex animo euellere & poſſumus & debemus, adeò vt nulli voluntate & affectu inhæreamus. Alterum vt conetur omni ſtudio eſſe purus & ſanctus & ornatus omni virtute, ſibiq. propterea illud peculiariter dictum exiſtimet, *Qui iuſtus eſt iuſtificetur adhuc, & ſãctus ſanctificetur adhuc.* Rectè Chryſoſtomus, *Quo non opportet eſſe puriorem tali fruentem ſacrificio? quo ſolari radio non ſplendidiorem manum carnem hanc diuidentem? os quod igne ſpirituali repletur: linguam quæ tremendo nimis ſanguine rubeſcit? Cogita quali ſis inſignitus honore, quali mẽſa fruaris: quod Angeli videntes horreſcunt, neque liberè audent intueri propter emicantem inde ſplendorem,*

hoc

Digitized by Google

hoc nos paſcimur, huic nos [vnimur; & facti ſumus vnum Chriſti corpus & vna caro. Docet S. Thomas proprium effectum huius ſacramenti eſſe hominem in Deum trãsformare, & ipſi per amorem aſſimilare. Qua ergò fide debet eſſe imbutus, qua ſpe roboratus, qua ſuccenſus charitate, qua prӕditus innocentia, qui talem victimam quotidie immolat, Deumque ſuſcipit, & in ipſum myſticè transformatur? Quod ſi diſpoſitio, vt aiunt Philoſophi, eiuſdem rationis eſſe debet cum forma ad quam diſponit: diuina procul dubio diſpoſitio neceſſaria erit, vt recipiatur cibus diuinus; vita ſic inſtituta, vt diuina ſit & ſuperhumana, & mundanӕ atque carnali prorſus oppoſita. Qui ſic viuit, ſecedit à creaturis, & ſoli Deo adhęret: ſolus Deus in intellectu eius eſt, ſolus in voluntate, ſolus in colloquijs, ſolus in operibus. Nihil in illo quod ſapiat mũdum, quod carnem redoleat &

Digitized by Google

ſenſum : ſeipſum odio habet, corpus ſuum iugi mortificatione crucifigit, diuitias ſpernit, honores fugit, amat neſciri & pro nihilo reputari. Diſcutiat ergo vitam ſuam ſacerdos; & ſi talem nequaquam eſſe, ſed adhuc terrenam deprehenderit, in diuinam transferre ſatagat ſedula virtutum exercitatione. Huc etiam pertinet externa corporis & veſtium munditics, grauitas & maturitas, quæ Presbyterum hoc eſt ſeniorem deceat; taliſque compoſitio totius hominis, vt omnes ex ſolo ipſius aſpectu ædificentur.

§. II.

De rectitudine intentionis.

SEcunda ſacerdotis diſpoſitio ad celebrandum eſt rectitudo intentionis, virtutis enim laudem vel vitij notam à fine, quem intendimus, actiones noſtræ ſortiuntur. Intentio autem vt recta ſit, non ſolum

ſolum excludit omnem finem malum, & alienum ab ipſa ſacrificij inſtitutione, ſed etiam vetat ad ipſum accedere ex ſola conſuetudine ſine actuali tanti miſterij conſideratione, & præuia preparatione. Sacerdos itaq. celebraturus diligẽter attendat quo fine moueatur, an propter damnabile lucrum, aut aliquod temporale motiuum, non cæleſtem panem, ſed terrenum quærens; non animæ ſalutem, ſed corporis emolumentum: ne ſacrificio pro mundi vita inſtituto in ſui perniciem abutatur. Finem ſibi præfigat excelſum, cæleſtem, ſupernaturalem, qui Dei gloriam reſpiciat, propriam ſalutem & perfectionem, ac proximi vtilitatem. Huc dirigat ſuam intentionem, vt per hanc victimam ſalutarem purgetur à peccatis, à languoribus animæ curetur, & ab ingruentibus malis protegatur: vt ab aliqua tentatione, & aduerſitate eripiatur: vt aliquod beneficium impetret, &

de perceptis gratias agat: vt virtutes, augmentum gratię, & donum perſeuerantiæ obtineat: vt pro varijs proximorum neceſsitatibus, & pro requie defunctorum Deum interpellet; & vniuerſam Eccleſiam ei commendet: vt cultum latriæ Deo exhibeat, ſanctiſque honorem & venerationem: vt Chriſti paſſionem & mortem commemoret, ſicut ipſe præcepit dicens, *Hoc facite in mei commemorationem*: vt emendatus ab omni inquinamento carnis & ſpiritus ſeipſum Deo cõiungat, & inſeparabiliter vniat, cum ipſo conſummatus in vnum. Ex his & alijs huiuſmodi motiuis intentionem ante Miſſam dirigere oportet iuxta formulam infra tradendam. Non eſt autem hoc loco prętermittendum quoſdam eximiæ ſanctitatis & doctrinæ viros ſemper memores incertitudinis vitę quotidie hac intentione corpus & ſanguinem Chriſti in Miſſæ ſacrificio ſuſcepiſſe, vt ſi eos contin-

geret

geret ea die mori, Viaticum illis foret ad vitam æternam. Multum verò hoc proderit ſacerdoti ad mortis & æternitatis memoriam ſedulò renouandam.

§. III.

De actuali deuotione.

TErtia diſpoſitio in actuali deuotione conſiſtit, quam vt in ſe excitet ſacerdos, ſatagere debet primò, vt quicquid de hoc ineffabili myſterio, cæleſtiumque chariſmatum theſauris in eo reconditis ſacroſancta docet Eccleſia, firma fide apprehendat cum ſubli miſſima eorundem æſtimatione. Verbis enim conſecrationis ab eo prolatis, panis in corpus, & vinum in ſanguinem Chriſti tranſubſtantiatur, atque ibi adeſt ſub ſpecierum uelamine illud puriſſimum Chriſti corpus, quod pro ſalute noſtra cruci affixum fuit: adeſt ſanguis; qui pro nobis effuſus eſt: a-

deſt anima glorioſa , in qua ſunt omnes theſauri ſapientiæ & ſcientiæ Dei: adeſt Chriſtus verus Deus & verus homo, mirabilis in maieſtate ſua, qui venturus eſt iudicare viuos & mortuos & ſæculum per ignẽ. Neceſſaria ſecũdò eſt ad excitandã deuotionem humilitas, quæ præ cæteris virtutibus in huius ſacramenti inſtitutione maximè enituit. Chriſtus enim cum in forma Dei eſſet exinaniuit ſemetipſum, & ſub exiguis ſpeciebus panis & vini corpus ſuum & ſanguinem atque Diuinitatem concluſit, ſeipſum exponens ſceleratorum hominum iniurijs, qui pleni immunditijs ad ipſum accedere, eumque pollutis manibus contrectare præſumunt. Par igitur eſt ſacerdotem tantam humilitatem imitari, & in ſuum nihilum reſilire, ac nihil de ſe præſumere. Sola humilitas eſt, quæ dignè nos præparat ad tantum hoſpitem ſuſcipiendum. Nulla noſtra diſpoſitio, nulla induſtria,

nulla

nulla virtus; ſed ſola Dei gratia nos dignos reddit: quare noſtram debemus indignitatem agnoſcere, & ſoli diuinæ miſericordiæ inniti. Tertiò, quia Chriſtus huius menſæ delicias acerbiſſima ſua paſſione nobis promeruit, ſanctos ſacerdotes legimus ignem deuotionis in ſe ſolitos ſuccēdere, ieiunijs, flagellationibus, cilicijs, & alijs huiuſmodi cruciatibus; quos imitari & nos debemus Agno pro nobis occiſo noſmetipſos immolantes, ſilentio, ſolitudine, abſtinētia, ſenſuum cuſtodia, non omiſſis exterioribus caſtigationibus iuxta cuiuſque vires & conditionem. Multum denique prodeſt ad deuotionem ingens fames, feruens deſiderium, atque ardentiſſimus amor huius angelici panis, ad quem ſumendum nos amantiſſimè inuitat Dominus dicens: *Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati eſtis, & ego reficiam vos*. Quod ſi deſit hoc deſiderium, illud ſaltem deſi-

derare, & à Domino petere debemus feruentiſſimis amoris actibus; *deſiderium enim pauperum exaudiet, & animam eſurientem ſatiabit bonis.*

CAP. III.
Variæ cōſiderationes ante Miſsā.

§. I.
Quanta ſit ſacerdotum dignitas, & quanta debeat eſſe ſanctitas.

NVLLA eſt inter homines dignitas, nulla excellētia, cui poſſit ſacerdotalis ſublimitas cōparari. Omniū Principum fulgorē ſuperat, omniū Regum poteſtatem excedit; illorum enim auctoritas circa temporalia & terrena verſatur, ſacerdotis autem potentia etiam ad æterna & cæleſtia extenditur, pro quibus comparandis omnes Principes & Reges ad ſacerdotes confugere, opem eorum implorare, ſeque illis ſubijcere non erubeſcunt. Ideò ab Apoſtolo dictus eſt ſa-

ſacerdos ab hominibus aſſumi, *vt offerat dona & ſacrificia*; ac ſi ſuper alios eleuatus communem hominum conditionem antecellat, quaſi mediator Dei & hominum *in his quæ ſunt ad Deum* conſtitutus. A Malachia item propheta Angelis æquiparatur his verbis: *Labia ſacerdotis cuſtodient ſcientiam, & legem requirent ex ore eius, Angelus enim Domini exercituum eſt*. Imò ex poteſtate quam habet abſoluendi à peccatis, & conficiendi corpus & ſanguinem Chriſti, etiam Angelis ſuperior eſt; & vt ait Nazianzenus orat. 1. quædam illi diuinitas ineſt, alioſq. efficit Deos. Hęc te ſedulò conſiderare oportet, quicunque es Chriſti ſacerdos, ne ad te pertineat Pſalmographi ſententia dicentis; *Homo cum in honore eſſet, non intellexit, comparatus eſt iumentis inſipientibus, & ſimilis factus eſt illis*. Nihil in te terrenum ſit, nihil commune cum populo. Sit Angelica conuerſatio,

tura, vita diuina, mores illibati. Quid turpius quàm honor ſublimis, & vita deformis; ſancta profeſſio & illicita actio? Vide igitur quàm dignè actio reſpondeat nomini, mores dignitati. Quod ſi ſacerdotes antiquæ legis iuſſit Deus ſanctos eſſe, vt incenſum & panes propoſitionis conuenienter offerrent; quantò maiorem ſanctitatem ineſſe tibi oportet, qui filium Dei quotidie offers & ſuſcipis? Et ſi ſolet corpus ciborum, quibus nutritur qualitatibus imbui, æquum ſanè eſt, vt Chriſti in Euchariſtia exiſtentis, quo ſingulis diebus veſceris, conditiones imiteris, & virtutes perfectè exprimas. Latet Chriſtus ſub exiguis ſpeciebus, nec vllo ſe ſpecioſo indicio manifeſtat: tu quoque Dei dona abſconde, & ama neſciri, ac pro nihilo reputari. Ille ibi manet peccatorum, infidelium, ac etiam beſtiarum iniurijs expoſitus: tu ſimiliter cunctis ſubiectus eſto,

atque

atque in omni contemptu & opprobrio patientiam ſerua. Ille omnes ſeipſo paſcit ſine vlla perſonarum acceptione: & tu erga omnes liberalis eſto, ſitque ſincerus in te animarum zelus ſine vllo humano reſpectu. Ille diuiſis ſpeciebus nec læditur nec diuiditur: tu etiam pacatum animũ ac omninò imperturbabilem in omni difficultate conſerua. Ille nullum detrectat locum, & in eo ſtat, in quo collocatur à quouis ſacerdote quãtumuis ſcelerato: tu pari ratione ad omnia loca & officia indifferens eſto, nec vllum onus recuſes quod tibi à ſuperioribus imponatur. In hoc denique ſacramento ſubſtantia panis & vini deſinit eſſe, & ſola remanent accidentia: & tu eodem modo in te debes annihilare omnem terrenam ſubſtantiam, omnes ſcilicet affectus inordinatos, gloriæ appetitum, praua deſideria, dictamina huius mundi, & quicquid perfectioni cõtrariũ eſt.

§. II.

De excellentia huius Sacrificij.

CVm ſacrificium ſit primarium Religionis munus, planè decebat vt Chriſtiana Religio, qua nulla perfectior & ſublimior eſſe poteſt, nobiliſſimum haberet ſacrificium, cuius excellentia ex multis capitibus colligi poteſt. Primò ex eo quod in illo offertur, qui eſt Chriſtus Dominus, verus Deus & verus homo: & quia nihil excelſius illo eſt, ideò ratione ipſius actio ipſa ſacrificādi omnes humanas actiones excedit, etiā actus ſanctorū in Cęlis Deum amantium. Cauendum ergò ne noſtra irreuerentia & indeuotione tam magnæ rei oblationem dehoneſtemus. Et ſi Deus olim ſacerdotibus præcepit, *Mundamini qui fertis vaſa Domini*, quantò maiori puritate nos enitere debemus, qui puriſſimum Chriſti corpus, & pretioſiſſimum ſanguinem

Deo

Digitized by Google

Deo offerimus? Secundò ex perſona cui offertur, qui eſt ſolus Deus. Nulli enim ſanctorum, nec ipſi B. Virgini offerri poteſt, ſed ex ipſa intrinſeca rei natura conuenit ſoli Deo, quia per ſacrificium teſtificamur Deū eſſe primum principium & vltimum finem noſtrum, & ſupremum Dominum omnium rerū, cui in ſignum noſtræ ſubiectionis aliquod ſenſibile offerimus ad ſignificandum per rem ſenſibilem oblatam ſacrificium internum, quo anima ſe offert Deo ſicut principio ſuæ creationis, & ſicut fini ſuæ beatificationis. Hoc autem nec ipſe Deus per abſolutam ſuam potentiam efficere poteſt, vt alicui creaturę conueniat. Tertiò ex ipſa conſecratione, qua panis & vinum in corpus & ſanguinem Chriſti tranſubſtantiantur, manentibus accidentibus ſine ſubiecto. Eſt autem hæc actio omninò ſupernaturalis, quæ nullo modo pendere poteſt ab aliqua potentia creata tan-

quam

quam à cauſa principali , quia ſolus Deus efficit tranſubſtantiationem. Quartò ex valore ipſius ſacrificij, qui eſt infinitus ſicut merita & paſſio Chriſti, ac proindè æquè placet Deo, ac mors eius in cruce, licet effectus finitus ſit. Quintò ex fine propter quem, cæteris omnibus abolitis inſtitutum fuit, vt nimirum per ipſum Deo creatori noſtro cultum latriæ tribuamus, noſtramque ſeruitutem & ſubiectionem humillimè teſtificemur: vt dignas ei gratias perpetuò agamus pro vniuerſis beneficijs eius: ad auxilia diuinæ gratiæ, eiuſque protectionis, excitationis, & directionis impetranda: ad obtinendam peccatorum veniam: ad iram Dei placandam, & imminentia flagella auertenda: ad ſuccurrendum omnium viuorum & defunctorum neceſſitatibus, quæ ſunt penè infinitæ. Porrò ex his clariſſimè conſtat nullam poſſe maiorem in hac vita, aut præſtabiliorem actionem

à mor-

Digitized by Google

à mortalibus exerceri, quam offerre Deo hoc ſacrificium. Ideò nullus ſeù Rex, ſeu Pontifex eſſet, qui Sacerdotem celebrantem quacunque ex cauſa accerſere, cœptumque ſacrificiũ interrũpere auderet. Quia verò Sacerdos hoc ſacrificium peragit in perſona Chriſti, ita ſe gerere debet, ne quid in ipſo ſit quod Chriſti perſonam dedeceat: ſicut legatus Regis perſonam ſuſtinens ſummoperè cauet, ne quid indecorum, & ſuo munere indignum committat.

§. III.

De eiuſdem neceſſitate.

DEbet ſacerdos ſollicitè conſiderare quam ſit neceſſarium hoc ſacrificium, quo ſummoperè indigent & qui ſunt in hoc mundo & qui in purgatorio, hi vt citiùs liberentur, & ad perennem felicitatem perueniant: illi vt continuis Dei præſidijs adiuuentur. Ad ipſum

enim

enim ſpectat, tanquam ad legatum totius orbis, omnium petitiones ad Deum ferre, omnium neceſſitates ſpirituales & corporales eidem exponere, & ſingulis obtinere quod ſingulis proſit ad ſalutem. Sunt autem neceſſitates ſpirituales primū peccata, quibus pleniſſima ſunt omnia regna mundi in quouis ferè hominum ſtatu & conditione. Deinde ſunt tentationes internę & externę à corrupta natura, à ſenſibus & membris, ab extrinſecis abiectis rerum & perſonarum, à volubilitate liberi arbitrij, à dæmonibus oriri ſolitæ, eæque innumeræ & ſuperatu difficiles. Sunt denique occaſiones extrinſecæ malorum ad peccata allicientes domi & foris, & hinc perpetua pericula æternę damnationis. Neceſſitates corporales ſunt etiam innumerabiles, quibus omnes vel premuntur, vel ſunt obnoxij: morbi videlicet, bella, perſecutiones, lites iniuſtæ, inimicitiæ, odia, calumniæ, contume-
liæ,

liæ, paupertas, mendicitas, amiſſiones bonorum, exilia, carceres, inſidiæ, doli, fraudes, pugnę ciuiles & domeſticę, iurgia, detractiones, & multiplices iniuriæ dominorum, ſeruorum, vicinorum, æqualium, quæ paſſim inferri ſolent maniſeſtè vel occultè. Sunt igitur in magna neceſſitate Catholici malè viuentes, qui peccati mortalis nexibus irretiti computreſcunt in fæcibus ſuis: omnes quoque infideles, Hęretici, Schismatici, Iudæi, Pagani, & Turcę, qui veri Dei cognitione carentes in tenebris viuunt: neque hi omnes à ſtatu adeò infelici naturæ uiribus emergere poſſunt, niſi reſpiciens deſuper Pater miſericordiarum potenti virtute eos excitet & præueniat. Iuſti itē tepidi, & imperfecti, & alij etiam feruentes quibus continuum imminet periculum cadendi in peccatum mortale & gratiam diuinam amittendi, cum ſit tanta deprauatæ naturæ fragilitas, tanta carnis rebellio,

Digitized by Google

lio, tanta dęmonis rabies, tanta vis prauorum habituum, tanta mundi corruptela. Sunt & alij ſine numero ſupraſcriptis calamitatibus preſſi: Quidam enim ope diuina indigent ad aliquam tentationem ſuperandam, alij ad aliquam virtutem acquirendam, ſiue ad aliquem actum ſupernaturalem eliciendum. Quidam in mari ſunt, alij in via non ſatis tuta. Hic verſatur inimicitijs, ille calumniam patitur: nonnulli paupertate, alij morbis, ſcrupulis, litibus, ære alieno, alijsque calamitatibus affliguntur. Multi ſunt in periculo mortis conſtituti, à qua pendet æternitas, quos modo prorſus inexplicabili torquent & cruciant peccata commiſſa, bona omiſſa, temporalia quæ relinquunt, æterna ad quæ properant. Grauiſſimam denique neceſſitatem patiũtur animę defunctorum in carcere Purgatorii detentæ, quarum tota ſpes in ſuffragijs noſtris ſita eſt,

cum

cum ipſæ pro ſe nec ſatisfacere, nec quicquam poſſint impetrare. Horū omnium infinita multitudo ſupplices manus extendit ad ſacerdotem miſerabili eiulatu clamans & deprecans, vt partem aliquam diuini auxilij ſingulis impetret, porrectis in Miſſa ſupplicibus eorum libellis, quos ſeriò & feruenter, magnoque affectu æterno Patri commendare debet. Turpe enim eſſet in conſpectu tantæ maieſtatis diſtractione vel hæſitatione inſulsam reddere legationem, & tanti ponderis negotia frigidè ac perfunctoriè pertractare.

§. IV.

Qua reuerentia celebrandum ſit.

DVplex eſt reuerentia, interna, & externa. Interna in timore & tremore, in humilitate & cōpunctione cordis conſiſtit. Ad externā pertinēt totius hominis cō poſitio & grauitas, omniumque cæri-

mo-

monarum ac præſcriptorum rituum obſeruantia. Quanta verò cura adhibenda ſit, vt hoc auguſtiſſimum ſacrificium omni veneratione ac reuerentia celebretur, facilè intelliget ſacerdos, ſi ex vna parte cōſiderauerit nullum opus ſanctius ac diuinius à Chriſti cultoribus tractari poſſe, quam hoc ipſum tremendum myſterium: ex altera verò perpēdat maledictū vocari in ſacris literis qui facit opus Dei negligenter. Quod ſi Regem alloquuturus magno metu ſtat coram illo, nec audet oculos ab eo diuertere: quanto maiori trepidatione, humilitate, ac ſolicitudine, in conſpectu diuinę maieſtatis aſtare oportet, tota mente in ipſum Deum intenta, qui non ſolum externum aſpectum, ſed intima etiam animi penetralia intuetur? Quid turpius & pœna dignius, quam quod peccator ſacro altari irreuerenter aſſiſtat, vbi ſancti metuunt, pauent Angeli, tremunt Poteſtates, & ſupremi Spiritus

tus faciem ſuam velant præ verecundia & confuſione? accedit nox ad lucem, infirmus ad omnipotentem, ſeruus ad Dominum, creatura ad Creatorem, et non formidat nō contremiſcit? Proderit etiam ad excitandum reuerentiæ affectum, conſideratio gaudij, quod S. Trinitas & omnes cælites ex deuota & reuerenti Miſſæ celebratione percipiunt: tum quia id ſacrificium teſtamēti loco à Chriſto relictum eſt, in pignus amoris quo ſuos in finem dilexit: tum quia eſt mortis illius commemoratio, qua intercedente peccata noſtra deleta ſunt, homines redempti, ſancti ſaluati, & nos qui viuimus innumeris beneficiis cumulamur. Cauendum ergò ne quid ſacrificans admittat, quod iſtā minuat lætitiam Dei & ſanctorum, quę ex huius ſacrificij ſuauiſſimo odore promanat. Ad eandem denique reuerentiam comparandam, debet ſacerdos ſolerter præmeditari quam ſapienter & exactè S. Ec-

cleſia diuinitus edocta totius ſacrificii ordinem, modum, & apparatum præſcripſerit & inſtituerit. Nam primò culpas veniam precando confitetur: tum Deum laudat & adorat, eique de acceptis beneficiis gratias agit: opem diuinam ſibi & aliis implorat: nec vllum officii genus prætermittit, quod poſſint mortales ſanctè cum Deo exercere. Iungit autem cum his externam conformationem, habitumque corporis maximè decentem & religioſum: vel ſtat vel flectit genua, aperto ſemper capite, manibus modo iunctis, modò protentis, & in cælum ſublatis, quæ omnia aptiſſima ſunt ad reuerentiam in ipſo celebrante & in aſtantibus conciliandam. Nec quocunque modo, ſed præſtantisſimo Deũ alloquitur: ſecretò enim loquitur & veluti ad aurem, ſicut amicus cum amico. Loquitur non ſuo, ſed totius Eccleſiæ nomine, & à Deo auditur tanquam gerens perſonam

pu-

publicam, nulla habita ſui ratione, ſiue bonus ſiue malus ſit. Loquitur in publica celebritate coram vniuerſa cæli curia, & hominibus qui adſtant: atque ideò in ſolemni confeſſione, quæ Miſſę pręmittitur, & ſanctos & populum appellat; & in Præfatione Deum precatur, vt voces ſuas cum Angelorum vocibus admitti iubeat. Loquitur cum Chriſto Domino, qui in ſacramento præſens eſt, eiuſque preces ſimul cum ipſo æterno Patri pręſentat. Verba tandem, quæ loquitur non ipſe ſuo ingenio compoſuit; ſed uel à Chriſto tradita ſunt, vel in ſacris literis à Spiritu ſancto dictata, vel ſanctorum Patrum & conciliorum auctoritate comprobata: quare nihil proferre poteſt quod non ſit Deo gratiſſimum & ſummè acceptum. Totis itaque viribus conari debet, vt tam ſanctum miniſterium quam maxima fieri poteſt reuerentia & ſanctitate exequatur: & depoſitis terræ ſordibus Angelica puritate eluceſcat.

Aliæ

Digitized by Google

§. V.

Aliæ conſiderationes ad pios affectus in celebrante excitandos.

VIx fieri poterit vt non attentè, deuotè, & reuerenter celebres, quiſquis es Chriſti ſacerdos, ſi fide viua hanc veritatem perceperìs, & intimo ſenſu apprehenderis, te ipſum Chriſtum offerre, vnigenitum Dei filium, ſaluatorem & iudicem tuum. Sed huic veritati magnum momentum ex hoc accedit, quod perfectiorem Chriſti humanitatem nunc in Miſſa Deo offers, quã ipſe obtulerit in vltima cœna. Nam primò Chriſtus mortalem obtulit, tu immortalem: ille paſſibilem, tu impaſſibilem. Secundò nunc eadem offertur cum plena pro nobis ſatisfactione, omnia ſiquidem ipſius merita eiuſdem morte completa ſunt. Tertiò quia humanitas Chriſti & ſi à principio ſanctificata fuit in vnione hypoſtatica, cum tamen in paſſione oblata eſt Deo,

no-

nouam acquiſiuit ſanctificationem, vt hoſtia ſcilicet tunc actualiter exhibita, & nunc offertur in Miſſa hac noua ſanctificatione exornata. Adde quod Chriſtus mirabiliori modo in ſacramento exiſtit quam in cælo. Totum enim eius corpus in totis ſpeciebus eſt, & totum in qualibet minima earum parte ſine quantitate coëxtenſa ad locum; ita vt eius præſentia nec quidem à ſupremis ſpiritibus per principia naturalia naturaliter videri poſſit. Sũt & alia innumera mirabilia, quæ ſatius eſt venerari quam enarrare. Nam vt reliqua prætermittam, quis dignè poterit explicare, vel ſaltem animo concipere, quam magnum beneficium ſit, quod mediante hoc ſacrificio cælum in terris quadam anticipatione poſſident homines, dum ante oculos habent, manibuſque contrectant ipſum cæli & terrę conditorem? Hoc ſedulò contẽplare & erubeſce, quod adeò tepidè, & irreuerenter hęc tremen-

da myſteria audeas celebrare.

Extende cogitationem tuam per vniuerſum mundum, quam malè vbique Deo ſeruiant homines, quot peccata committant: quam pauci ſint Religioſi qui perfectioni ſedulò incumbant: quam multi qui in rebus vanis & otioſis iugiter occupati vix vnquam de Deo cogitãt & loquuntur. Ideò tactus dolore cordis intrinſecus ardorem & affectum vehementiſſimum in te excita erga Dominum Deum, quem plerique mortalium vel non agnoſcũt, vel ſpernunt: tum ſacrificium ea deuotione offerre ſatagas, vt Dominus ſi fieri poſſit, eius ſuauitate, quam habet etiam ex opere operantis, quodammodo recreatus, eorum omnium obliuiſcatur, quæ contra ſanctiſſimam ipſius voluntatem ab hominibus perpetrantur. Ex altera vero parte in cælum animo aſcẽde, & conſidera quanto feruore cælites vniuerſi Deum ament, & quam ſuaui harmonia ipſius laudes

vno

vno ore decantent. Iunge te illis, & ſimiles elice amoris ac laudum affectus: ſed caue, ne vocis tuę ac morum cacophonia Beatorum dulciſſimè concinentium concentum perturbes.

Cum hoc ſacrificium Chriſti paſſionem & mortem repræſentet, veluti quędam imago & actio tragica eſt, non verbalis, quales ſunt Poëtarum Tragœdię, ſed realis & ſubſtantialis, exprimens incruentè paſſionem illam & mortem cruentam, ex qua omnia bona tua & aliorum, omneſque theſauri diuinę gratiæ profluxerunt. Solerter itaque aduerte, quam feruida deuotione tanti boni repræſentatio à te fieri debeat. Sunt ſpectatores huius Tragœdiæ SS. Trinitas, Humanitas Chriſti in cælo, Angeli, & Animæ beatæ: caue ne quid ineptum, vel indecens in te appareat, quod Dei ac cæleſtium ciuium puriſſimos oculos poſſit offendere. Id verò aſſequeris, ſi perpetuam in te

ipſo corporis afflictionem, & paſſionum mortificationem expreſſeris, viuamque memoriam in te conſeruaueris acerbiſſimorũ Chriſti cruciatuum, quos hoc ſacrificio commemoras & repræſentas; & eoſdem aliis propoſueris morum ac vitę ſeueritate.

CAP. IV.

De his quæ Miſſæ celebrationem proximè antecedunt.

§. I

De neceſſitate Præparationis.

ANTE *orationem*, ait ſapiens, *præpara animam tuam, & noli eſſe quaſi homo qui tentat Deum.* Quod ſi Deũ tentare atque ad iracundiam prouocare dicitur, qui ipſum audet in oratione interpellare, non præmiſſa diligenti & accurata præparatione: quanto magis eundem ſua temeritate & audacia irritabit, qui

Vnigenitum ſuũ illi offerre, ipſumque ſuſcipere imparatus præſumet? Et ſi Rex aut Princeps magnæ potentiæ tibi, ò Sacerdos, ſignificaſſet, vt illi hoſpitium craſtina die parares, quanta ſolicitudine expurgare domum & ornare ſatageres, totam etiam noctem ducens inſomnẽ, ne quid ille veniens incompoſitum & indecorum reperiret? Nunc verò Rex regum, & Dominus dominantium mandat tibi per Prophetam dicens, *Præparare Iſraël in occurſum Dei tui*, quia ecce ego veniam, & manebo in medio tui. Vide ergò & conſidera quanta diligentia thalami tui tergere ſordes debeas, quali apparatu ipſum ornare, quo dignus fias à tanto hoſpite viſitari. Talem ſe Deus exhibebit animæ tuæ, qualem ſe illa præparauerit ei: quantumque tu appoſueris ad diligentiam, tantum ille adiiciet ad gratiam. Vetus parœmia eſt, *Adoraturi ſedeant*, qua paratum purgatumque animum

ad Deum afferre monemur. Quidam etiam Ethnicus ait, *Dimidiũ facti, qui cœpit, habet:* in ſingulis enim actionibus id in primis curandum eſt, vt rectè ordiamur. Omniũ autem optima præparatio, & magis neceſſaria illa eſt, quæ in puritate & ſanctitate vitæ conſiſtit; cum quicquid agis, quicquid cogitas, quicquid moliris ad hunc ſcopum refers, vt viuas vita diuina, teque dignum reddas hoc cæleſti conuiuio. Sicut enim fructus frequentis celebrationis in hoc præcipuè attenditur, vt quotidie creſcas in humilitate, patientia, mundi contemptu, & charitate: ita vera præparatio in hoc ſita eſt, vt quotidie aliquid vitij deponas, aliquid virtutis acquiras, donec poſſis cum Apoſtolo dicere, *Viuo ego, iam non ego, viuit verò in me Chriſtus.* Et illis quidem, qui Deo iugiter adhærentes mentem habent rebus diuinis exercitatam, non erit difficile ſanctioris vitæ incremento ſe

ſe ad dignè celebrandum rectè diſponere: alijs verò, quorum maior numerus eſt, qui minus idonei sũt ad animum ſurſum erigendum, varia Sancti Patres documenta pręſcribunt, quibus adiuti ad Deum accedant tali cura, & diſpoſitione, quę tanto myſterio digna ſit. Quædam ex his iam ſupra à nobis tradita ſunt: alia infra explicabuntur.

§. II.

De præmittenda confeſſione ſacramentali.

FOrmidabilis eſt, & non ſine horrore audienda Apoſtoli cõminatio dicentis: *Quicunque manducauerit panem hunc, vel biberit calicem Domini indignè, reus erit corporis & ſanguinis Domini.* Quare celebrare volenti reuocandum eſt in memoriam eiuſdem præceptum, *Probet autem ſeipſum homo, & ſic de pane illo edat, & de calice bibat; qui enim manducat & bibit indignè,*

iudicium ſibi manducat & bibit. Et quidem probatio omninò neceſſaria eſt, vt nullus ſibi conſcius mortiferæ labis ad ſacrificandum præſumat accedere non præmiſſa ſacramentali confeſſione quantumuis ſibi contritus videatur; alioquin panem vitæ in mortem & condemnationem accipiet. Vt verò ex hoc diuino conuiuio, quod ſanctis animabus inexplicabiles prębet delicias, mens abundantius reficiatur, non ſolum à mortalibus, ſed etiam à venialibus culpis, & ab omni terreno affectu eam expurgare oportet, & puram ac vacuam Deo exhibere gratiæ ſuæ donis implendam, & exornandam. Hac de cauſa boni ſacerdotes, quos te imitari par eſt, vel quotidie, vel alternis diebus, vel bis ſaltem in hebdomada animo verè contrito ad confeſſionem ſolent accedere, omneſque malorum radices euellere conantur, atque omnem vel leuiſſimam maculam abſtergere. Quod ſi nihil

hil ſacramento pœnitentiæ expiandum occurrat, intenſum nihilominus contritionis actum de totius vitæ delictis elicere non omittes, quia cor contritum & humiliatum Deus non deſpiciet.

In ipſa autem confeſſione vitanda prolixitas, & nimia diligentia, in leuioribus culpis recenſendis: ſatius enim eſt intimè de ijs dolere, & per deuotam cordis ad Deum conuerſionem eas expiare, quam in ijs ad inſtar hiſtoriæ ſine propoſito emendationis, ſicut vt plurimum contingit, enarrandis immorari. An verò expediat quotidianas imperfectiones in confeſſione explicare, vt ſtatus pœnitentis notior ſit Cõfeſſario, non eſt vna Magiſtrorum ſpiritualium ſententia; tutior tamen & communior eſt oportere eas extra ſacramentum manifeſtare. Cauendus item multorum error, qui ſe prolixè de ijs accuſant, quæ peccata non ſunt, vt de prauis habitibus; & paſſionibus

& de circumſtantiis impertinentibus; quod ſint ſuperbi, iracundi, & proni ad malum; quod Deum non amauerint ex tota cordis intenſione, & alia eiuſdem generis multa, de quibus & aliis ad confeſſionem pertinentibus ſuadeo vt omninò legatur tractatus S. Bonauenturæ de modo confitendi, & puritate conſcientiæ. Confeſſioni autem duplex præparatio præmittenda, remota & proxima. Remota in hoc conſiſtit, vt per vigilem cordis cuſtodiam, profundam tui cognitionem, & exactam diſcuſſionem, eam comparare ſtudeas conſcientiæ teneritudinem & puritatem, quæ commiſſos defectus ſtatim ſentiat, & fideliter memoriæ ſuggerat. Deinde aſſueſces actum contritionis frequentare, & quotidianum examen ſic inſtituere, ac ſi ſtatim confiteri deberes. Proxima aliquot actus complectitur: nam primò gratiam efficacem petere debes omnia peccata agnoſcendi, de-

teſtandi, & emendandi : tum in memoriam reuocanda quęcunque ab vltima confeſſione commiſſa ſunt: Demum de ſingulis actum doloris elicies cum firmo conſtantique propoſito ab his deinceps abſtinendi, & ſatisfaciendi. Quod ſi peccata leuiora ſint, quia omnia corrigere propter humanam fragilitatem difficile eſt, propones ſaltem & conaberis, quoties ad confeſſionem accedis, aliquod ex his deponere, in quod frequentius labi ſoles.

§. III.

Modus confitendi.

QVandoquidem huius ſacramēti pars eſſentialis eaque pręcipua eſt dolor & contritio ob admiſſa facinora, huic maximè inſiſtes, præmiſſa breui cōſideratione alicuius motiui eiuſdem contritionis, qualia hæc ſunt. 1. Grauitas peccatorrm, quibus offen-

ditur Deus, cuius bonitas infinita nec leuiſſimè quidem lœdenda foret, etiam ob ſalutem totius mundi. 2. Atrociſſima damna, quæ tam in iſta quam in altera vita ex peccato oriuntur. 3. Inſcrutabilitas iudiciorum Dei ſæpe ingratos deſerentis, & tepidos euomentis. 4. Breuitas & incertitudo temporis gratiæ, quo poteſt offenſa Dei expiari. 5. Memoria ęternitatis, eiuſque interminabilis durationis. 6. Inæſtimabilis dignatio Dei, qui tanta paſſus eſt, vt te à peccatis liberaret. 7. Magnitudo beneficiorum tibi à Domino collatorum, pro quibus turpiſſimum eſt non te gratum benè viuendo exhibere. 8. Sublimitas æterni præmij, & facilitas mediorum ad illud acquirendum. 9. Infinita amabilitas Dei infinito obſequio propter ſe digniſſimi, quia ipſe eſt ſummum bonum, qui te amore incomprehenſibili proſequitur.

Hæc motiua ſi attentè conſide-

raueris

Digitized by Google

raueris, facilè poteris ſummam in te contritionem excitare. Sic autem diſpoſitus ad pedes confeſſarii accedes, quaſi ad lauacrum ſanguinis Ieſu Chriſti, in quo te ab omnibus inquinamentis tuis dealbandum fore confides. Duos ibi ſacerdotes adeſſe putabis, viſibilem vnum, alterum inuiſibilem, qui penetralia cordis intuetur. Ideò humillimè quaſi filius prodigus reſipiſcens benedictionem petes, & gratiam benè confitendi, præmiſſaque generali confeſſione actum contritionis renouabis. Tum magna interiori & exteriori reuerentia, quanta Iudici ſolet à reo exhiberi, peccata tua ſacerdoti, qui Chriſtum Iudicem repręſentat, confiteberis nudè, ſincerè, humiliter, non ex habitu & conſuetudine, plorās coram Deo flagitia tua cum rubore & confuſione. Dum verò ſacerdos profert verba Abſolutionis, iterum actum contritionis elicies, teque à Chriſto ceu filium

pro-

prodigum oſculo excipi, noua ſtola ornari, amplexu coſtringi putabis, additis ab eodem illis verbis, *Remiſſa ſunt tibi peccata tua, iam amplius noli peccare*. Quare gratias ei ages dicens cum Propheta: *Nunc cœpi*, & incipies ab illa hora vitam ſanctius inſtituere.

Poſt confeſſionem id quod impoſitũ tibi fuerit pro ſatisfactione ſtatim perſolues, Deoque offeres in vnione paſſionis Chriſti, & ſatisfactionum omnium ſanctorum. Deinde examinabis an vera fuerit contritio elicita, an intima cordis penetrauerit, an diligentem diſcuſſionem præmiſeris, an culparum grauitatem agnoſcas, an aliquid prætermiſeris, an tibi ex ignauia ignoſcas, an teipsũ arguas, & ad seriò pœnitendum impellas.

Ora-

§. IV.

Oratio ante confesſionem, & actus contritionis.

AD te, Piiſſime Ieſu, refugium meum & conſolatio mea, ad te mœrens & triſtis venio recogitans tibi annos meos & delicta mea in amaritudine animę meæ. Ad te verba doloris effundo miſericordiam tuam implorans, vt facias opus tuum, quod eſt miſereri & parcere, tollens peccata mea, quę ſunt maxima miſeria mea. Ne deſpicias voces & ſingultus ouis perditæ & filii prodigi ad tuam pietatem redeuntis de regione longinqua, non enim lætaris in perditione morientium, qui vt ego non morerer, mortem ſubire dignatus es. Vermis terræ retribui tibi mala pro bonis: & heu quot mala & quam grauia peccata pro tantis & tam eximiis bonis. Et tamen loqueris ad ſponſam tuam præuarica-

tri-

tricem animam meam , poſtquam fornicata eſt cum amatoribus multis , vt reuertatur ad te & ſuſcipies eam , quia miſericordia tua ſuper omnia opera tua ; & maior eſt bonitas tua , quam iniquitas mea . Surgo igitur & venio ad te corde contrito & humiliato : venio vt lauer , ò fons æternæ vitę, ad quem ſitio ſicut ceruus ad fontes aquarum : venio vt illuminer, ò lux mea, & amem te , & confitear aduerſum me iniuſtitiam meam . Emitte lucem tuam & veritatem tuam , & illumina mentem meam , vt omnia mala mea quæ commiſi , & bona quę omiſi diſtinctè cognoſcam , & integrè confitear ; nec me permittas computreſcere in ſordibus meis , tu qui omnium miſereris,& nihil odiſti eorum quæ feciſti . Fac me aſſueta mala relinquere , & tibi placitis operibus occupari , vt vbi abundauit delictum , tua gratia ſuperabundet : & ſicut fuit ſenſus meus vt errarem à te , decies tantum

ite-

iterum conuerſus requiram te. Doleo benigniſſime Ieſu, de omnibus & ſingulis peccatis meis, eaque deteſtor ſuper omnia mala, non ſolum arido & imperfecto corde meo, ſed corde etiam & affectu omnium verè pœnitentium, ex gratuito tui amore, quia Deus es infinito amore digniſſimus: firmiterque propono quælibet potius ſubire mala, quam iterum peccato conſentire. Exactiſſimè item confiteri volo, tibique & proximo integrè ſatisfacere, atque omnes peccandi occaſiones deinceps euitare. Quicquid verò mihi deeſt, ſuppleat mors tua, ſanguis tuus, & ſuperabundantia merita tua, quibus fretus veniam obtinere ſpero, & gratiam mores meos corrigendi, & in bono vſque ad finem perſeuerandi. Et nunc, Domine, qui dediſti mihi cognoſcere flagitia mea, perfice contritionem meam, & perduc ad finem ſatisfactionem meam. Vre me igne amoris tui, & ſepera à me

quic-

quicquid diſplicet maieſtati tuæ. Purifica omne quod tibi placet in me, vt in te viuã non in me; & in te moriar ac propter te, ſaluator meus, Qui viuis & regnas in ſęcula ſæculorum. Amen.

§. V.

Oratio poſt Confeſſionem.

GRatias ago tibi Domine Pater & dux vitæ meę, quia non ſecundum peccata mea feciſti mihi, ſed ſuperexaltaſti miſericordiam judicio, & proieciſti in profundum maris omnia delicta mea. Atque vtinam poſſem tantam in me contritionem excitare, quantam habuerunt pro peccatis ſuis ſanctus Propheta Dauid vir ſecundum cor tuum, S. Petrus Princeps Apoſtolorum, ac reliqui pœnitentes: quam libenter totus in lacrymas diffluerem, donec lauarentur iniquitates meæ, & oſtenderes mihi placatum vultum tuum! Sed facta eſt anima

Digitized by Google

mea ſicut terra ſine aqua tibi, & aruit ſicut teſta virtus mea: cumque omni virtute deſtitutus ſim, hoc ſolum habeo reſidui, vt oculos meos extollam ad Redemptorem meum, eiuſque lacrymas offeram tibi, quas ille pro me vberrimè effudit, vt ijs placatus aperias mihi ianuas miſericordiæ tuæ, & ſuſcipias me ſeruum fugitiuum venientem ad te, & ab inimicis fugientem. Reſpice in me & miſerere mei, Domine patiens & miſericors, loquere ad petram cordis mei, & percute virga virtutis tuæ, vt fluant aquæ cõpunctionis, aquæ ſalutares, quibus ſanabitur, & dealbabitur anima mea. Confirma hoc quod operatus es in me, tibique grata & accepta ſit confeſſio mea, atque omnem eius defectũ ſuppleat pietas & miſericordia tua. Miſericordiam tuam imploro, & veniã poſtulo cum inuiolabili propoſito deinceps non peccandi, & ſtudio virtutum ſedulò incumbendi, te mihi vires ſubmini-

miniſtrante, qui non deſeris ſperantes in te. Ne patiaris me diutius vagari poſt vanitatem vitæ huius, tranſeunt enim dies & dies, anni & anni, & ecce nihil proficio. Conuertere ergò & deprecabilis eſto ſuper me indigniſſimum ſeruum tuum, & noli ſic attendere malum meum, vt obliuiſcaris bonum tuū: nam ſi ego commiſi vnde me damnare potes, tu non amiſiſti vnde me ſalues, & recipias in gratiam tuam, Deus meus adiutor meus, Qui viuis & regnas in ſęcula ſęculorum. Amen.

§. VI.

Directio Intentionis ante Miſsam.

DEus cæli & terræ infinitè amabilis & omnium bonorum fons indeficiens, ego N. omnium notarum miſerrimus peccator, & Eccleſiæ tuæ miniſter indigniſſimus, ante thronum gloriæ tuæ humi prouolutus, quam maximo poſ-

ſum

ſum amoris, reuerentiæ, & deuotionis affectu, volo & intendo hodie ſacroſanctum Miſſæ ſacrificium altiſſimæ Maieſtati tuæ, cui ſoli debetur, iuxta ritum S. Romanæ Eccleſiæ offerre, & ex nunc offero, vna cum omnibus ſacrificiis tibi placitis quotquot à principio mũdi oblata ſunt, & vſque ad finem offerentur: ſimulque pretium ſanguinis & cunctos labores ac cruciatus Redemptoris noſtri; omnia merita Sanctiſſimę & immaculatæ Genitricis eius; omnium Sanctorum virtutes, totiusque militantis Eccleſiæ laudes & preces. In vnione illius admirabilis ſacrificii quod idem Vnigenitus tuus in vltima cœna inſtituit & in cruce conſummauit factus ſacerdos ſuæ victimæ, & victima ſui ſacerdotij: affectu ac nomine eiuſdem, totiuſque Eccleſiæ ſuæ ſanctæ, & omnium mecum quocunque modo offerentium: ex puro tui amore, ac deſiderio tui beneplaciti sẽper & in omnibus perficiendi. Ad

tuam

uam maximam laudem, & cultũ, & gloriam: in proteſtationem ſupremæ tuæ excellentiæ, dominii tui in omnes creaturas, & noſtræ ſubiectionis & dependentiæ à te: in cultum latriæ tibi ſoli debitum, ſimul cum adorationibus tibi gratiſſimis eiuſdem Chriſti filii tui, B. Virginis, omniumque Angelorum & Sanctorum. In memoriam vitæ, paſſionis, & mortis præfati Domini noſtri, & in obedientiam eiuſdem mandati, quo pręcepit vt idē in eius commemorationem faceremus. Ad honorem & augmentum gloriæ Deiparæ Virginis, omniumque Angelorum & Sanctorũ, eorum præſertim quorum hodie feſtiuitas celebratur. In gratiarum actionem pro vniuerſis beneficiis tuis, quę mihi indigniſſimo peccatori, cunctiſque hominibus, & omni creaturæ conferre dignatus es. In propitiationem & ſatisfactionem pro peccatis totius mundi, & pro meis ſpecialiter, de qui-

bus

bus doleo, quæque deteſtor & abominor ſuper omne deteſtabile, quia tibi maximopere diſplicent: cum firmo propoſito emendationis. Et quia hoc ſacrificium vim impetratoriam infinitam habet, offero illud pro meis, & omnium, viuentium, ac defunctorum neceſſitatibus: & primò quidem fructum quem poſſum & debeo illi principaliter applico, pro quo celebrare intendo, & ſi fortè contingat eum non indigere, vel non eſſe capacē, opto & volo hunc fructum ad N. deriuari: cum applicatione Indulgentiarum mihi vel tali defuncto. Secundariò autem ſine eius pręiudicio, pro quo offerre primariò teneor vel intendo, offero pro omnibus mihi peculiariter commēdatis, pro N. & N. pro tali gratia obtinenda, & pro cunctis viuentibus atque defunctis, pro quibus me indignum famulum tuum legatione apud te fungi voluiſti, vt defunctis requiem indulgeas, viuiſque gra-

tiam

Digitized by Google

tiam concedas tibi ſeruiendi, & in amore tuo vſque in finem perſeuerandi. Amen.

§. VII.

Deprecatio pro omnium neceſſitatibus.

MEmento Domine per viſcera miſericordiæ tuæ, per merita Filii tui, quem pro nobis oblatum nunc denuò offero, per merita B. Virginis & omnium Sanctorum; memento Eccleſiæ tuæ ſponſæ tuæ, auge in ea puritatem fidei & munditiem ſanctitatis, & labore virorum Apoſtolicorum dilata eam toto orbe terrarum. Conſerua eam quietam & tranquillam, & portæ inferi non præualeant aduerſus eam. Hoſtium eius elide ſuperbiam, & gentes à fide alienas veritatis tuæ ſplẽdore colluſtra, ne pereant tot imagines tuæ, pro quibus pretioſus Filii tui ſanguis effuſus eſt. Da Summo Pontifici noſtro N. cor docile, da Spiritus ſancti

ꝺti abundantiam, vt populo ſibi commiſſo verbo & exemplo præluceat. Intende oculos pietatis tuæ in vniuerſos Eccleſiæ Præſules & Paſtores, & fac eos ſuper gregem ſibi commiſſum fideliter excubare. Adeſto Parochis & Presbyteris, & omni clero, vt nulli præbeant ſcandali occaſionem, diligant puritatem, & ea ſequantur quæ pacis ſunt. Eſto propitius omnibus Religioſis, quos ſeparaſti tibi in hæreditatem de vniuerſis populis terræ: da illis continuum in virtute profectum, votorumque ac regularum exactiſſimam obſeruantiam. Da huic domui bonorum temporalium ſufficientiam, & ſpiritum excita in Prælatis noſtris, & in cunctis feruorem accende. Suſcita in Eccleſia tua ſtrenuos operarios, qui eam verbo fideliter paſcant, & exemplo confirment. Da eis rectam mentis intentionem, zeli ſinceritatem, contemptum ſui, animi robur, virtu-

tis conſtantiam. Effunde miſerationes tuas, Domine Princeps Regum terræ, in omnes Reges & Catholicos Principes, eiſque tribue in obedientia fidei & Eccleſiæ perſeuerantem famulatum, ſubditorum curam, iuſtitiæ zelum, mutuam pacem, & obſeruantiam mandatorum tuorum. Tuum etiam auxilium cunctis Magiſtratibus prębe, vt pacata gubernatione ſubjectos regant, te in omnibus iudicijs ſuis timeant, tibique iugiter placere contendant. Da omni ſtatui Eccleſiæ abũdantiam gratiæ tuæ, vt vnuſquiſque in ea vocatione, in qua vocatus eſt, tibi dignè & laudabiliter famuletur. Da Virginibus caſtitatem, Deo dicatis continentiam, coniugatis ſanctimoniam, pœnitentibus indulgentiam, viduis & orphanis ſuſtentationem, pauperibus protectionem, peregrinantibus reditum, nauigantibus portum: iuſtis perſeuerantiam, bonis vt meliores fiant,

tepi-

tepidis vt feruescant, malis & peccatoribus, qualem me dolens eſſe confiteor, vt conuertantur. Conſerua cælum in ſalubritate, terram in fertilitate, fructus in maturitate, mundum in prouidentia omni ex parte ſufficienti. Reſpice omnes ægrotos, afflictos, tentatos, agonizantes, & in aliquo periculo vel neceſſitate conſtitutos, & da illis auxilium remedium, conſolationem, prout expedit ad gloriam tuam & illorum ſalutem. Supplex item oro te, benigniſſime Deus, pro omnibus inimicis meis, quos intimè diligo: pro ijs qui me offenderunt, vel quos ego offendi aut ſcandalizaui, vt eis in omnibus benefacias, & pectora eorum ſancto igne tuæ charitatis ſuccendas. Miſerere omniũ pro quibus orare debeo, vel qui ſe commendauerũt indignis orationibus meis, omniũ præcipuè conſanguineorum, affinium, amicorum, & benefactorum meorum N. & N. Exaudi

preces & vota ipſorum, & ſubueni eorundem ad te clamantium, neceſſitatibus. Oro te quoque, pro tali re & negotio N. N. vt felicem exitum ſortiatur, ſi ſaluti noſtrę profuturum eſſe cognoſcis. Memento etiam Domine Rex æterne, cui omnia viuunt, animarum omnium fidelium defunctorum præſertim N. & N. ſuper quas inuocatum eſt nomen tuum. Extingue earum ardorem optato rore miſericordiæ tuæ, & citò purgatas in conſpectu tuo admitte. Pro me ipſo tandem infelicisſimo peccatore clementiam tuam humillimè imploro, vt per virtutem huius ſacrificij vniuerſa peccata mea dimittas mihi, quæ multiplicata ſunt ſuper numerum arenæ maris. Audi ſanguinem Filij tui altius clamantem quam ſanguis Abel, & in virtute huius oblationis miſerere ſerui tui ſecundum magnam miſericordiam tuam. Dirige me in via tua, & doce me

facere

facere voluntatem tuam. Auge in me fidem, ſpem, charitatem, & reliquas virtutes ſtatui meo neceſſarias. Da terrena deſpicere, & amare cæleſtia. Poſſide me iugiter ſecundum beneplacitum tuum, vt te in omnibus & vbique inueniam, donec per felicem mortem ad te merear peruenire. Amen.

§. VIII.

Specialis oblatio ſacrificij quatenus eſt Latreuticum.

SAncta Trinitas vnus Deus, rērum omnium principium & finis, cuius potentia, ſapientia, bonitas, & magnitudo incomprehenſibilis eſt, toto corde & corpore proſtratus adoro te; tibique hodie ſacrificium offerre intendo corporis & ſanguinis Domini mei Ieſu Chriſti purè propter te, ad maiorem tui gloriam, in proteſtationem ſupremi Dominij tui in omnes creaturas, & noſtræ ſubie-

ctionis ac omnimodæ dependentiæ à te: in recognitionem infinitæ tuę perfectionis, beatitudinis, & gloriæ, omniumque operum tuorum, quæ ſummoperè gaudeo à nulla creatura dignè poſſe æſtimari, niſi à te Pater omnipotens, æterne Deus, & ab Vnigenito tuo Saluatore noſtro, qui tecum & cum Spiritu ſancto vnus eſt Deus, vnus eſt Dominus: quem ideò tibi in ſacrificium laudis offero tua infinita maieſtate digniſſimum, in cultum latriæ tibi ſoli debitum, cum omnibus obſequijs, laudibus & adorationibus, quibus te olim glorificauit in terris: vna cum meritis, laudibus, & adorationibus Beatiſſimæ Virginis Mariæ, omniumque Angelorum, & Sanctorum. Quis enim ego ſum vermiculus terræ, & opprobrium hominum, vt audeam faciem meam leuare ad te, & aſpicere altitudinem cæli? Chriſti igitur Filij tui, & omnium electorum meritis onuſtus accedo

ad

Digitized by Google

ad te, eorumque nomine & affectu abiicio me corpore & ſpiritu ante thronum Diuinitatis tuæ, vt intelligat vniuerſus orbis me eſſe opus manuum tuarum, & tanquam nihilum ante te. O quam gratum & iucundum mihi foret per omnes vndique regiones omnes homines videre in genua prouolutos te adorare! Sed quia plerique te non cognoſcunt, vel cognitum non venerantur, pro his quoque te adoro, teque humillimè deprecor, vt hanc oblationem Filii tui ſuſcipere digneris in ſupplementum peccatorum & blaſphemiarũ, quibus perditi mortales te offendunt ſiue in terra, ſiue in inferno. Tibi gloria in ſæcula. Amen.

§. IX.

Oblatio ſacrificij quatenus eſt Euchariſticum.

GRatias ago tibi Domine Deus omnium bonorum fons

& origo pro maximis & innumerabilibus beneficiis tuis, pro quibus omnibus & ſingulis infinita tibi & interminabilis gratiarum actio ſingulis momentis temporis & æternitatis deberetur; ſed quia minor ſum ſine vlla comparatione minimo beneficiorum tuorum, nec vlla creatura reperiri poteſt, quæ tuæ inexhauſtæ bonitati dignas valeat referre gratias: Vnigenitum Filium tuum tibi vnicè dilectum diuinæ maieſtati tuę in ſacrificium euchariſticum humillimè offero, vna cum omnibus obſequiis, laudibus, & gratiarum actionibus ipſius ac Beatiſſimę Matris eius, omniumque Sanctorum & electorum tuorum. Specialiter autem gratias tibi hoc ſacrificio perſoluere intendo ex totis pręcordiis meis propter magnam gloriam tuam, proque omni gaudio quod tu teipſo beatus intra te percipis perenni & interminabili fruitione ex æterna generatione Fi-

lij tui; & à te atque ab eo proceſſione Spiritus ſancti, & ex perfectionibus tuis, quarum non eſt numerus, & quas nemo comprehendere poteſt. Pro omnibus item miſericordijs & mirabilibus tuis; quę per Filium tuum extra te operatus es, & ſemper operaberis. Pro eiuſdem Incarnatione, & pro inexhauſtis ſapientiæ, ſcientię, meritorum, & gloriæ theſauris, quos in ſactiſſima eius Humanitate abſcondiſti: proque illa ſingulari pietate, qua eum mihi in Patrem, ac Doctorem; in Ducem ac Redemptorem conceſſiſti; & pro omni fructu vitæ, paſſionis & mortis eius. Pro immẽſis gratiarũ opibus, quas Beatiſſimæ eiuſdem Genitrici Virgini Mariæ contuliſti, quam mihi quoque in parentem, aduocatam, & protectricem largiri dignatus es: pro eius electione, immaculata conceptione, admirabili maternitate, glorioſa in cælum aſſumptione, omnique gratia, &

gloria, qua illam in terra & in cælo honorificaſti: & pro omnibus beneficijs, quæ ipſa intercedente, toti terrarum orbi, eiuſque deuotis clientibus contuliſti & conferes in perpetuum. Pro innumerabilibus Angelorum exercitibus, quorum numerum tu ſolus noſti, qui eos creaſti prerogatiuis ſingularibus exornatos ad tui gloriam & noſtrum ſubſidium. Pro eximijs donis quibus Sanctos & electos tuos cumulaſti, illos præſertim quos hodie S. Eccleſia veneratur, quorum meritis & doctrina ipſam Eccleſiam ædificaſti, hæreſes & ſchiſmata contriuiſti, & omnes fideles illuminaſti. Pro maximo gratiarum munere, quibus eos reples, quos ad apicem perfectionis efficaciter trahis, & ad dulciſſimam familiaritatem tuam admittis. Pro inexplicabili patientia, qua peccatores toleras, ad te inuitas, & auxilia illis neceſſaria ſuppeditas vt conuertantur. Pro

ſin-

ſingulis beneficiis, quæ omnibus viatoribus, amicis & inimicis meis, fidelibus & infidelibus, cunctiſque creaturis ſenſibilibus & inſenſibilibus contuliſti. Pro gratijs gratis datis ad Eccleſiæ vtilitatem, quas licet non omnes ſingulis dederis, dediſti tamen vt ſint in omnibus, vt quod ſinguli in ſe, non habent, in aliis habeant; ſpiritus enim tuus diuidit ſingulis pro vt vult. Pro infinito amore, quo me proſequutus es eligens me ante mundi conſtitutionem, vt ſim ſanctus & immaculatus in conſpectu tuo: quodque tempore præfinito ex abyſſo nihili eduxeris me, & naſci feceris in Eccleſia tua; extra quam non eſt ſalus. Quod me dono tuæ gratiæ per baptiſma ditaueris, & animam meam præclariſſimis virtutũ habitibus exornaueris: quod perpetuo aſſiſtiſti mihi conſeruans me, & præſeruãs à multis periculis & aduerſitatibus admirabili tua prouidentia: quod

Angelum ad mei cuſtodiam deputaueris, qui perpetuus cogitationum, & operationum mearum inſpector eſt, dirigens me occultis inſpirationibus ad ſalutem. Pro maxima miſericordia, qua me redemptum pretioſo ſanguine Filii tui è ſeculo nequam eripuiſti, & cum in peccatis iacerem excitaſti illuſtratione tua, & vocaſti in admirabile lumen tuum in locum ſanctificationis, diſſimulans peccata mea propter pœnitentiam. Pro ſublimiſſima ſacerdotii dignitate, ad quam me prorſus immerentem euexiſti: & pro multis præclariſſimis donis naturæ & gratiæ, quæ mihi ſingulariter contuliſti. Quod mihi tot media ad ſalutem, totque virtutis inſtrumenta ſuppeditaueris, quod toties me cuſtodieris ne peccarem, occaſiones ſubtrahens, & prauas ſanans affectiones; quod cum aliquando me tentari permiſiſti, vim tamen & fortitudinem reſiſtendi miſeri-

cor-

ricorditer tribuere dignatus ſis præueniens me in miſerationibus tuis. Quod victum & veſtitum,& alia neceſſaria ad decentiam ſtatus mihi copiosè præbueris: quodque omnia propter me regere & conſeruare non deſinas. Quod vt validius me traheres ad te aliquot mihi corporales ęgritudines, anguſtias animi, & aduerſitates immiſiſti, ac mirabili viciſſitudine conſolationum & deſolationum erudiens me,ne in proſperis extollar, aut in aduerſis deficiam. Quod per viam mandatorum tuorum deduxeris me, dans ſcire, velle,& operari quod bonum eſt; vt per bona opera certam faciens,te adiuuante, vocationem meam, præparata electis tuis gloria perfruar in æternum. Hęc & alia multa feciſti mihi Domine Deus meus, vita & dulcedo animæ meæ, de quibus optabile mihi foret ſemper loqui, ſemper cogitare, ſemper tibi gratias agere: ſed imperfectum meum

vi-

viderunt oculi tui. Quis enim ego ſum filius iræ, & abyſſus tenebroſa, vt tantis beneficiis par eſſe poſſim? Calicem igitur ſalutaris accipiam, & hoc tibi ſacrificium pro me & omnibus immolabo, vt de perceptis hac digniſſima victima gratias exhibentes beneficia potiora ſumamus. Amen.

§. X.

Oblatio ſacrificij quatenus eſt propitiatorium.

PRocido coram te, Domine, cum tremore & rubore grauiſſima onuſtus flagitiorum meorum ſarcina: nec mea ſolum, ſed & totius populi peccata coram te porto, quia me pro omnibus legatione fungi iuſſiſti, vt quod illi pro ſe non poſſunt, ipſe tanquam mediator merear impetrare. Sed qua fiducia pro culpis alienis interceſſor veniam ſeruus nequiſſimus innumerabilium ſcelerū reus, qui

qui pro tot beneficiis à te ſuſceptis grauiſſimas tibi iniurias & offenſas retribui, bonitatem tuam contemnens, & iuſtitiam vilipendens? Iniquitates meæ diuiſerunt inter me & te, & peccata mea abſconderunt faciem tuam ne exaudires. Veruntamen ecce reuertor ad te dolens & moerens quod offenderim te: & quia nullum extat pretium, quo infinitę bonitati tuæ offenſæ condignè ſatisfacere valeamus, niſi pretium Sanguinis dilectiſſimi Filii tui Domini noſtri Ieſu Chriſti, ipſum tibi offero hoſtiam placationis ſufficientiſſimã pro meis ac totius mundi peccatis, vt mihi, & N. N. atque omnibus peccatoribus veram contritionem concedas, meque & illos à reatu pœnarum miſericorditer abſoluas, per acerbiſſimam paſſionẽ & mortem eiuſdem Filii tui, quem ſemel in cruce oblatum nunc denuo offero. Ibi enim inuenio meritorum eius mare magnum & ſpatio-

tioſum, quo demergantur omnia peccata noſtra: ibi infinitum ſatisfactionum theſaurum, quo omnia debita noſtra remiſſione obtēta expungantur. Eſto itaque placabilis ſuper multitudinem iniquitatum noſtrarum, & audi Sanguinem Filii tui clamantem ad te non vindictam, ſed veniam & miſericordiam. Attende Domine, & ignoſce dolentibus & pœnitentibus. Da gratiã emendationis, & in bono perſeuerantiam, & cantabimus laudes tuas in ſęcula ſęculorum. Amen.

§. XI.

Oblatio ſacrificij quatenus eſt impetratorium.

QVia ineffabili tua pietate & miſericordia me indigniſſimum famulum tuum legatione fungi apud te voluiſti pro omnibus hominibus viuis & defunctis; offero tibi, Clementiſſime

me Pater, hoc tremendum ſacrificium, quod vim impetratoriam infinitam habet, pro ſingulorum neceſſitatibus & indigentiis, vt per paſſionem & mortē Ieſu Chriſti Saluatoris noſtri eorum voces & ſingultus miſericorditer audire, & partem aliquam auxilij tui ſingulis largiri digneris. Attende itaque & exaudi pro ſingulis deprecantem, nec auertas faciem tuam à me propter innumerabilia peccata mea; non enim in iuſtificationibus meis, ſed in perſona Eccleſiæ tuæ, & tibi vnicè dilecti Filii tui ad te loqui præſumo. Miſerere omnium quos feciſti, Domine, & reple eos ſcientia ac fide tua, vt lauderis cum hęreditate tua. Da omnibus fidem viuam, & ardentiſſimum in te amorem, & ne claudas ora canentium te. Effunde miſericordiam tuam in gentes quę te non nouerunt, Turcas, Mauros, Idololatras, Iudęos, Hęreticos, Schiſmaticos, obſcura nocte infideli-

delitatis ſepultos ; vindica eos ab erroribus , & illumina corda illorum , vt te cognoſcant , & Ieſum Chriſtum quem miſiſti . Diſſipa conſilia impiorum ; ne quicquam officiant regno tuo , & propagationi glorię tuæ ; & libera fideles tuos de manibus filiorum alienorum . Sanctifica Eccleſiam tuam , quam plantauit dextera tua : aufer ab ea omnia ſcandala , diſſentiones & ſchiſmata ; vt tandem aliquando fiat vnum ouile & vnus Paſtor . Da Summo Pontifici noſtro , cunctiſque Prelatis vt oues ſibi commiſſas fideliter paſcant fructu orationis , exemplo bonæ conuerſationis , verbo prædicationis , ſubſidio charitatis. Sit perpetua in illis oneris ſibi impoſiti conſideratio , & ſacerdotio fungantur ſine reprehenſione . Reforma omnes Eccleſiaſticos ordines, vt & ipſi luceant coram hominibus, ſitque in eis virtutum decus , ſplendor ſanctitatis. Reduc omnes Religio-

ligio-

ligiones ad feruorem & perfectionem, in qua fuerunt inſtitutæ, da ſuperioribus zelum diſciplinæ, ſubditis obedientiam, vt profeſſione ſua omnes digni inueniantur. Da Prædicatoribus vocem virtutis, vt è cœno peccatorum quam plurimos educant, & ad timorem & amorem tuum perducant. Illumina ſapientia tua omnes Reges, & Principes, cunctoſque Magiſtratus vt ſubditis ſibi populis iuſtitiam fideliter adminiſtrent, pacem diligant, Eccleſiam venerentur, mandata tua cuſtodiant, & de hoſtibus ſanctæ fidei te protegente triũphent. Defende fideles tuos à fame, peſte, & bello, à perſecutionibus & calumnijs, à cunctis periculis & aduerſitatibus, ab omni neceſſitate corporali & ſpirituali, ab omni anguſtia & calamitate: & illos adiuua quos affligi & tribulari permiſiſti, vt omnes ſibi miſericordiam tuam ſentiant adfuiſſe. Ne ſinas eos labi, qui in pericu-

Digitized by Google

lo & occaſione peccandi verſantur: eoſque conſerua quos gratiæ tuæ pretioſiſſimo munere locupletaſti. Adeſto agonizantibus, vt vera contritione purgati & amore tuo ſuccenſi diaboli inſidias euadant, & à damnatione perpetua liberentur. Memento tot miſerabilium peccatorum, qui in foueam peccati mortalis infeliciter lapſi ſine ope tua inde emergere non poſſunt, & da illis auxilium efficax, vt ſurgant & reſipiſcant. Omnibus item inimicis noſtris charitatem & dulcedinem tuam benignus infunde; & libera nos à malorum inſidijs. Da illis quos ego offendi aut ſcandalizaui veniam peccatorum & veram emendationem. Omnes autem amicos & benefactores, conſanguineos & affines noſtros illuſtra gratia tua, ſuccende amore tuo, vt te ſolum quærant, te ſolum diligant, omnique tempore opera illorum plena inueniantur in oculis tuis. Da huic Congregationi;

Digitized by Google

tioni, ad quam me vocare dignatus es, bona ſpiritualia & temporalia, noſque & illa adminiſtra & dirige, vt cultus tuus & animarum ſalus hic ſemper vigeat, creſcat, & perſeueret. Cuſtodi omnes mihi commiſſos & commendatos, & pro quibus orare debeo, præcipuè verò N. & N. rege, & ſalua eos iuxta beneplacitum tuum, vt nemo ex illis pereat. Succurre omnibus, pro quibus me orare tu vis, & ego neſcio: protege ſeruos tuos omnes, qui te maximè diligunt, quamuis eorum numerum & nomina ignorem: iuſtis autem tepidis & imperfectis auge fidem, ſpem, charitatem, auge feruorem, vt ad culmen perfectionis citò perueniant. Reſpice benignis oculis animas in Purgatorio detentas illas præſertim quæ ſuffragiis noſtris magis indigent, & da illis requiem ſempiternam. Mei deniquè memento omnium miſerrimi & indigniſſimi, qui gratiæ tuæ auxilio tanto

ma-

Digitized by Google

maiori præ cæteris egeo, quanto infirmior ſum & impotentior. Extingue in me omnia terrena deſideria, & ignem tui amoris accende. Dirige me in veritate tua, & da finalem perſeuerantiam, Per Chriſtum Filium tuum, cui tecum & cum Spiritu ſancto eſt laus & honor in ſęcula ſęculorum. Amen.

§. XII.

Actus diuerſarum virtutum antę Miſſam.

FIDEI.

QVis mihi det, ſuauiſſime Ieſu, vt ſub candido ſpecierum ſacramentalium velamine vultum tuum intueri poſſim, in quem deſiderant Angeli proſpicere? Quis mihi det vt pateant mihi fontes ſaluberrimi quinque vulnerum tuorum, quæ oculis fidei in tuo corpore cerno, fontes aquarum viuentium in ablutionem pec-

catricis animæ meæ ? O venæ ſalientes in vitam æternam effundite ſuper me aquam gratiæ, quæ ſitim meam satiet, vt gaudio repletus, & fide viua imbutus exclamē cum Thoma Apoſtolo, *Deus meus & Dominus meus*. Credo enim firmiſſima fide te in auguſtiſſimo ſacramento corporis & ſanguinis tui verè præſentem eſſe Deum meum, & Dominum meum; & pro hac aſſertione millies mori paratus ſum. Credo inquam quod in hoc ſacramento corpus tuum glorioſiſſimum verè adeſt, ſole ſplendidius, electum ex millibus, cum ea integritate, pulcritudine, maieſtate, qua in cælo exiſtit, & qua nulla maior concipi poteſt. Ibidē eſt ſanguis olim pro noſtra omniumque ſalute effuſus. Ibi eſt anima omni gratia & ſapientia plena, in qua ſunt omnes theſauri virtutum & ſcientiæ Dei. Ibi denique latet Diuinitas tua, Verbum ſcilicet omnipotens, per quod Pa-

Digitized by Google

ter dicit omnia: & quia tu in Patre, & Parer in te eſt, adeſt etiam Pater te Verbum ſuum generans; adeſt & Spiritus ſanctus vtriuſque nexus & amor. Hoc eſt compendium omnium mirabilium tuorũ, hoc ſummum prodigium omnium creatarum mentium captum excedens, hæc veritas infallibilis, quã te largiente per gladios & ignes profitebor.

SPEI.

In te ſolo ſpem meam colloco, dulciſſime Ieſu, quia tu ſalus & virtus mea, tu refugium & firmamentum meum, tu fons omnium bonorum. Quomodo enim auderem hoc tremendum ſacrificium, Deo Patri offerre, teque in eo ſuſcipere, niſi fiduciam tu mihi præberes, qui me tuo ſanguine redemiſti? De tua igitur benignitate confiſus accedo ad te, vt ouis morbida ad Paſtorem, vt infirmus ad

Medicum, vt reus morti obnoxius ad Aduocatum; vt tu me foueas, protegas, corrobores, & ſanes. Abyſſus nihili mei abyſſum inuocat bonitatis tuæ, nam licet peccata mea plurima & grauiſſima ſint, ea tamen nihil ſunt, quamuis plura & grauiora forent, ſi cum miſericordia tua, & pretio ſanguinis tui conferantur. In ipſo repoſita eſt tota fiducia mea, & gaudeo quod nihil in me ſit, in quo poſſim confidere. Miſerere mei, & ſalua me, qui nunquam deſeris ſperantes in te.

CHARITATIS.

O Quanta vis amoris cor tuum ſuccendit, Amantiſſime Ieſu, cũ trãſiturus de hoc mundo ad Patrem menſam paraſti nobis habentem omne delectamentum, & oẽm ſaporem ſuauitatis. Grande quidem fuit & admirabile opus amoris tui, quod naturam noſtram aſſumere dignatus ſis; ſed longè

prꝑſtantius & mirabilius eſt, quod corpus tuum in cibum, & ſanguinem in potum reliqueris: in illo ſiquidem noſtram ſuſcepiſti humanitatem, in hoc tuam largiris Diuinitatem. Sic totum theſaurum gratiæ tuę in nos effudiſti, vt immenſa hac dilectione præuenti amoris vicem tibi rependere totis viribus ſatagamus. Amo itaque te vnicum meum ſolatium in hoc exilio, vnica ſpes languentis animæ, vnica mea felicitas, & ſummum bonum quo in terris frui licet. Amo te toto corde, tota mente, tota virtute: atque vtinam omni momento te feruentius ſemper amarem! Hoc eſt ardens deſiderium meum, huc feruntur gemitus mei, & ſuſpiria cordis mei. Ad te enim trahis omnes vires animę meę, dum teipſum transfundis in me: dum quantum fieri poteſt me ſimilem tui facis: dum eſurientem animam meam nō cibo aliquo terreno, ſed pretioſo corpore & ſan-

ſanguine tuo nutris, ſatias, & ſaginas. Pro hac tua ineffabili largitate amo te, Deus meus, & vt nunquam ceſſem amare te, amorem meum teipſo inflamma, qui eſca & pabulum amoris es. O ignis iugiter ardens, & nunquam deficiens, vre renes meos & cor meum, vt ardeant amore tui. Ignem veniſti mittere in terram, accende illum & euentila, vt ſemper creſcat. Te enim amabo, ſi amandi vires præbueris, & eo amplius amabo, quo vberiorem amandi gratiam infuderis: numquam tamen te amabo, vt dignus es.

DESIDERII.

QVemadmodum deſiderat ceruus ad fontes aquarū, ita deſiderat anima mea ad te, Saluator meus Domine Ieſu: deſiderat, inquam, anima mea accedere ad te, teque offerre Deo Patri, ac de fontibus ſaluationis tuę vinum lætificans in gaudio haurire. Sitio

enim Domine, laſſatus in via iniquitatis, ſitio te Deum meum, venam aquarum viuentium, ſitio ſanguinem tuum, quem mihi in potum mirabiliter tribuiſti. Ad te venio, & clamo poſt te; liberator meus, eſuriens & ſitiens: miſerere mei fili Dauid, & da mihi panem tuum, da vinum quod miſcuiſti; vt refocilletur anima mea. Atque vtinam poſſem omnium Sanctorũ affectus & inflammata deſideria habere, teque ſemper ſitire fontem vitæ, fontem ſapientiæ, fontem æterni luminis, torrentem voluptatis. Vtinam te ſemper eſuriat cor meum panem Angelorum, refectionem animarum ſanctarum; & dulcedine ſaporis tui repleantur viſcera animæ meæ. Renuit conſolari anima mea, donec ſuſcipiam te omne bonum meum, Domine Ieſu, quẽ ſolũ ardẽtiſſimè cõcupiſco cũ omni affectu & deuotione omniũ electorum tuorum tecum epulantium in menſa tua, quorum

rum diuitias offero tibi in ſupplementum inopiæ meæ. Eſto tu ſolus gaudium meum tranquillitas mea, refectio mea & theſaurus meus, in quo mẽs mea quieſcat. Nihil deſiderẽ extra te, & omnia mihi vileſcãt præter te Deus meus dulcedo mea, & vnicum cẽtrum cordis mei.

GRATITVDINIS.

QVis sũ ego bonitas infinita, vt me ſacris altaribus aſtare volueris, tibique offerre de donis tuis ſãctũ ſacrificium hoſtiam immaculatam? Vnde inueni hanc gratiam in oculis tuis vt oſtenderes in me diuitias miſericordiæ tuæ? Venite & audite omnes Angeli & Sancti Dei, & narrabo vobis quanta fecit Dominus animę meæ. Nam cum eſſem abiectus in domo mea, de puluere erexit me, & conſtituit me cum Principibus populi ſui vt comederem panem & biberem vinum in menſa ſua omnibus die-

bus vitæ meæ. Quas ergo tibi gratias agam, Clementiſſime Ieſu, Saluator Mundi, aut quid retribuam tibi pro omnibus quæ tribuiſti mihi? Verè enim de te ſpōſo Eccleſiæ illud Canticorum intelligitur. *Si dederit homo omnem ſubſtantiam domus ſuæ pro dilectione, quaſi nihil deſpiciet eam.* Tu omnia quæ habes mihi largitus es, corpus, ſanguinem, animam, & diuinitatem tuam: & ſi ego tribuem tibi omnem ſubſtantiam domus meæ, corpus, animam, & libertatem cum omnibus quæ nunc habeo vel habere poſſum, hoc quaſi nihilum reputabitur comparatione immenſi, & inæſtimabilis doni tui. Tantum tibi debeo, quantum ipſe vales, qui infinitus es: quare debitum meum omnem meam facultatem excedit. Audeo tamen rogare te, quia benignus, & miſericors es, & tu noſti paupertatem meam, audeo rogare te, ne deſpicias munuſculum quod tibi

offero

offero in ſimplicitate cordis mei dicens cum ſponſa, *Dilectus meus mihi, & ego illi*. Nam ſicut tu totum te mihi tradidiſti in nutrimẽtum animæ meæ; ita ego me totum ſeruituti tuę conſecro, & quicquid habeo, quicquid sũ, quicquid poſsũ tibi penitus trado, vt me totum tibi vendices, nec quicquam mei mihi patiaris ſupereſſe.

TIMORIS.

AD menſam cõuiuij tui à te vocatus & inuitatus, Domine Ieſu, ſummũ bonũ meũ & felicitas ſempiterna, parere quidem vocanti vellem, teque amanter & deuotè ſuſcipere; ſed contremiſco valdè, cum meam intueor fœditatem, contremiſco à voce Apoſtoli tui dicentis: Si quis manducauerit panem hunc & biberit calicem Domini indignè, reus erit corporis & ſanguinis Domini. Mira enim res eſt, & portento ſimillima. Paſcor

cæleſti pane, quo ſaturari poſſunt infiniti mundi: potor præclariſſimo vino, quo ardentiſſima Angelorum ſitis extinguitur; & fame ac ſiti areſco: omne cæli gaudium intus fero, & terrę illecebris irretiri non deſino, vanaque ſolatia à creaturis emendico: ad Deum excelſum, fontem omnium bonorum quotidie accedo, & ſub ſpecie panis & vini ipſum quotidie ſumo; & non ſolum nō rapior cum Paulo in tertium cælum, ſed terræ totus adhæreo, omniſque mea ſolicitudo terræ famulatur & corpori, nulla cælo. Hæ ſunt anguſtiæ, quę me vndique premunt, hæc conſternatio mea magna nimis. Vereor enim ne quod in ſalutem conſtituiſti, in iudicium & condemnationem accipiam. Nunquid ergo fugiam à facie tua cum impio Cain, aut abſcondam me cum Adamo, eo quod nudus ſim, & audierim vocem tuam? Abſit. Scio enim quia maior eſt miſericordia tua,

quam

quam miſeria mea : maior eſt clementia tua, quam iniquitas mea. Si fœdus, ſi infirmus, ſi nudus ſum : tu me potes mundare, ſanare, veſtire. Ad te igitur cum timore, & tremore confugio, vt me veſtias, ſanes, & purifices. Abſtrahe cor meum à cęteris omnibus extra te, in quibus nihil eſt niſi vanitas & afflictio ſpiritus. Sentiat mens mea dulcedinem præſentiæ tuæ : guſtet quam ſuauis es, vt amore tuo capta nihil quærat extra te, Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.

HVMILITATIS.

IMmenſe, tremende, pontentiſſime, & incomprehenſibilis Deus, quis es tu, & quis ſum ego, vt digneris venire ad me, mecum epulari, & manſionem apud me facere? Heu quanta eſt dignatio tua, quanta miſeria & ingratitudo mea? Tu Rex regum & Domi-

Digitized by Google

minus dominantium, qui reſpicis terram & facis eam tremere: tu fons ſanctitatis, coram quo Angeli nõ ſunt puri: tu Sol claritatis æternę, qui lucem habitas inacceſſibilem: ego verò animal immundũ, omnium calamitatum ludibrio expoſitum, inſanis perturbationum motibus agitatum: omni vanitati ſubiectum, vas contumelię, filius iræ, & tenebrarum. Et quomodo poteſt lucis tuæ ad tenebras meas eſſe conuentio? Quomodo præſumam ad te accedere vermiculus terræ, in quo nullus ordo, ſed ſempiternus horror inhabitat? Qua fiducia coram te apparebo, iuſtiſſime Iudex, ante cuius conſpectum columnæ cæli contremiſcunt? Longè enim receſſi à te, qui tamen vbique es, & miſerabilis anima mea, quam tibi in baptiſmate deſponſaueras, fornicata eſt cum amatoribus multis, te repudians Creatorem & Redemptorem, vt fallacibus creaturis adhęreret. Tu

me

me ſegregaſti ex vtero matris meę, & vocaſti per gratiam tuam, vt lucerem coram hominibus doctrinæ & vitæ ſplendore: ego verò in tenebris vixi, non ſapiens quæ tua ſunt, ſed quæ ſuper terram. Tu paraſti mihi menſam in dulcedine tua, & ſuſpiraui ad ollas carnium Aegypti. Tu potaſti me ſanguine tuo, & conuerti me ad poculum Babylonis. Verumtamen ego loquar ad te, cum ſim puluis & cinis. Reſpice ſeruum tuum & ſuſcipe me, quem tam amanter inuitas ad te. Iam enim cognoui, quia ſine te nihil ſum, nihil poſſum: & extra te non eſt ſalus nec vita. Proiice ergo poſt tergum tuum omnia peccata mea, & amplectere me, quamuis indigniſſimum gratia tua, ad te reuertentem, iuxta verbum Prophetæ tui dicentis: *Sacrificium Deo ſpiritus contribulatus: cor contritum & humiliatum Deus non deſpicies.*

Apoſtolo, *Quotieſcunque manducabitis panem hunc, & calicem bibetis, mortem Domini annunciabitis, donec veniat*. Hoc ipſum autem idē Saluator noſter præcepit, cum inſtituto hoc ſacramento ait, *Hoc facite in meam commemorationem*. Quę verba Seraphicus Doctor ſolicitè expēdens libro de puritate conſcientiæ cap. 9. exiſtimat ſacerdotē nullatenus debere Miſſę ſacrificium celebrare, quin prius paſſionem, & mortem Domini commemoret. Id, inquit, *quod pro meipſo retineo, eſt verbum illius qui hoc ſacramentum inſtituit, quem non credo illud fruſtra protuliſſe. Dixit enim, Hæc quotieſcunque feceritis, in mei memoriam facietis. Ex quo quidem verbo arguo mihi ipſi, quod quoties volo id agere quod ipſe inſtituit, & modo prædicto reliquit, timeo nequaquam ſine remorſu conſcientiæ ac præiudicio animæ ad illud poſſe accedere, niſi præmemorata ipſius inſtituentis charitate, ac eius paſſione & morte,*

in

in cuius memoriam perpetuò recolendam illud Sacramentum debere conſifici & percipi ipſe præclarè aſſeruit & iniunxit. Sacerdos itaque, cum ad ſacrum faciendum ſe præparat, faſciculum ſibi colligat ex omnibus anxietatibus & amaritudinibus Domini, & inter vbera ſua collocet, cordiſque medullis inſerat; mente & affectu ſedulò reuoluens omnia tormenta, quæ ille pro ſalute noſtra perpeſſus eſt. Hæc frequenter in ore, hæc ſemper in corde habeat: & hęc ſit eius ſublimior Philoſophia, ſcire Chriſtum, & hunc crucifixum. Cum verò ad altare acceſſurus eſt, ſic oret ex toto corde.

ORATIO.

MEmoria memor ero, Clementiſſime Pater, & tabeſcet in me anima mea: omniũque dolorũ & paſſionum, atque acerbiſſimæ mortis Filii tui Domini mei Ieſu Chriſti cum gemitibus & lacrymis

mis recordabor, quia ipſe ſalus & vita mea ante oculos meos pependit in ligno, offerens ſe tibi in holocauſtum pro mea & totius mundi ſalute. Hanc autem oblationem viuam, quam tu miſiſti in miſeratione multa ad altare crucis immolandam pro nobis, hanc eandem tibi nunc offero, paſſionem eius & mortem recolens ac repræſentans: ſicut ipſe præcepit, cum dixit, vt idem in eius commemorationem faceremus. Recordare itaque humilitatis eius, patientiæ, charitatis, mãſuetudinis, & obedientię. Reſpice labores eius, ieiunia, contẽptus, contumelias, vincula, irriſiones, & iniquam condemnationem. Reſpice in faciem Chriſti tui, & intuere ſpecioſum forma prę filijs hominum opprobrijs, iniuriis, verberibus, liuoribus, contuſionibus ita deformatum, vt non ſit ei ſpecies, neque decor. Vide caput nobiliſſimũ ſpinarũ pũctionibus tranſfoſsũ, & percuſſionibus attritũ. Vide

degenas modeſtiſſimas ſputis fœdatas, alapis cęſas, sãguine cruẽtatas. Vide oculos benigniſſimos lacrymis perfuſos, & ad ignominiã velatos. Vide os ſuauiſſimum ſiti ardentiſſima cruciatum, & felle atque aceto potatum. Vide dorſum, ſupra quod fabricauerunt peccatores, verberibus dilaniatum, & humeros crucis pondere oppreſſos. Vide brachia amabiliſſima funibus deuincta, & in cruce crudeliter extenſa. Vide manus innocentiſſimas duriſſimis clauis perforatas. Vide pedes delicatos tot itineribus defatigatos, ac cruci tandem affixos. Vide corpus venerabile pro nobis in cruce ſuſpenſum, vulneratum, mortuum, & ſepultum. Vide ſanguinem pretioſiſſimum vſque ad minimam guttam pro noſtra ſalute miſericorditer effuſum. Hæc enim tibi offero & repræſento, omni quo poſſum deuotionis affectu ſuppliciter orans, vt ipſa pietas, qua Filium

lium

lium tuum pro nobis tradidiſti, te omnibus miſereri compellat, pro quibus ille factus obediens vſque ad mortem crucem ſubire dignatus eſt. Amen.

§. XIV.

Oratio ante Miſſam ad Patrem.

RESpice, Clementiſſime Pater, de ſanctuario tuo, & de excelſo cælorum habitaculo, & intuere hanc immaculatam hoſtiam, quam tibi offert magnus Pontifex noſter Ieſus Chriſtus Filius tuus Saluator mundi pro peccatis fratrum ſuorum, & eſto placabilis ſuper multitudinem malitiæ noſtrę, quia vox ſanguinis Domini noſtri clamat ad te de cruce. Hic eſt iuſtitia mea, & ſanctificatio, ac propitiatio mea. Auerte faciem tuam à peccatis meis, & reſpice in faciem Chriſti tui: eius enim meritum offero ad te, omnẽque fiduciam in eo defixam habeo.

Impellit miniſtrādi neceſſitas, terret conſcientia indebiti ſacerdotij. Sed rogo te, ne deſpicias mihi creditę diſpenſationis officium, licet in me boni operis teſtimonium non agnoſcas. Et quia me indignum mediatorem eſſe voluiſti inter te & populum tuum, ne me repellas à tua pietate cum diuiniſſimis donis tuis venientem ad te, vt inculpatè accedens ad gloriam tuam, dignus ſim qui operiar protectione Vnigeniti Filij tui, & illuminatione Spiritus ſancti tui, atque pro omnibus deprecans pro omnibus exaudiar, te prȩſtante, Deus meus, Pater miſericordiarū, qui cum eodem Filio tuo in vnitate eiuſdem Spiritus ſancti viuis & regnas in ſecula ſeculorum.

Amen.

Ora-

§. XV.

Oratio ante Miſsam ad Dominum Ieſum Chriſtum.

GRatias ago tibi, Domine Ieſu Chriſte, pro ineffabili tua charitate, qua tranſiturus de hoc mundo ad Patrem menſam mihi paraſti in dulcedine tua, menſam prorſus regalem, omne delectamẽtum in ſe habentẽ; menſam prætioſiſſimam corporis & ſanguinis tui, vt adipe & pinguedine repleatur anima mea, & ſecreto illapſu nutritionis tuę roboretur infirmitas mea. Et vnde hoc mihi, Glorioſiſſime Fili Dei, vt me permittas venire ad te, & cum cæteris commenſalibus tuis epulari? Atque vtinam ab omni culpa liber, purus ab omni labe, ab omni vitio purgatus, & ab omni inordinata affectione perfectè emendatus eſſem, vt ad hanc menſam ſupercæleſtem accedere poſſem feruens cha-

charitate, niueus innocentia, & omnium virtutum decore exornatus. Sed quia miſerrimus ego ſum, & omni ornamento deſtitutus obſecro te in primis benigniſſime, Saluator, cuius charitas immenſa eſt, bonitas infinita, vt ſanguine tuo animam meam lauare, & ſuper niuem dealbare, meritis tuis induere, illoque igne ardentiſſimi amoris ſuccendere digneris, qui te à nobis diſceſſurum compulit ad hoc viuificum conuiuium inſtituẽdum. Obſecro deindè Beatiſſimam Virginem Matrem tuam, & omnes electos tuos, vt tibi pro me offerant charitatem, fidem & deuotionem, qua hoc Sacramentum ſuſceperunt ab initio inſtitutionis ejus vſque in præſentem diem. Et quia particeps ego ſum omnium, timentium te, offero tibi omnium ſacerdotum, omniumque fidelium hac die celebrantium & communicantium pietatem & puritatem. Offero omnium iuſtorum ab origine

gine mundi vſque ad eius conſummationem virtutes & merita, ac pios affectus erga te, dulciſſime Ieſu, in Venerabili Sacramento exiſtentem: firmiſſimę nimirum fidei, & viuę appręhenſionis earum rerum, quæ de hoc maximo myſterio credendæ ſunt: perfectiſſimæ charitatis, & intimæ tecum familiaritatis: famis & flagrantiſſimi deſiderij te omne bonum ſuſcipiēdi: filialis fiduciæ & ſpei de tua miſericordia tam mirabili modo declarata: zeli diuinæ gloriæ & dilectionis proximi, pro cuius ſalute hoc ſacrificium offertur: admirationis tantę dignationis, & profundiſſimæ humilitatis: gaudij & iubili in te & de te: laudis, gratitudinis, adorationis, & deuotionis. Hos inquam, alioſque affectus offero tibi in ſupplementum inſufficientiæ meæ, & eos ſi poſſem elicerem cum maxima intenſione ad laudem & gloriam tuam quia dignus es. Suſcipe Domine,

hoc

hoc deſiderium meum, meritiſque placatus electorum tuorum, ne à menſa tua repellas me, quatenus hoc cibo ſatiatus, hoc recreatus potu vitam habeã,& abundãtiùs habeã,hic & in ęternũ. Amen.

§. XVI.

Alia Oratio ad eundem.

VEni, Domine Ieſu, vnica ſalus animæ meæ & infunde pectori meo multitudinem dulcedinis tuæ, vt nihil amem, nihil deſiderem præter te. Veni gaudiũ & felicitas mea, veni ſpes & robur meum, quia tecum ſunt diuitiæ & gloria, tu vita & conſolatio mea, tu paradiſus voluptatis. Atque vtinam te veniente ad me vertantur mihi in amaritudinem omnes mundi delicię, vt tibi vnitus in hoc cæleſti conuiuio à te nunquam ſeparer in æternum. Fruſtra expenderem argentum meum non in panibus, & laborem meũ non

non in ſaturitate, licet omnes Aegypti eſcas compararem, ſi carerem hoc pane, qui præbet delicias Regibus, & vino tuo deſtitutus eſſem, cuius ſuauitas in infinitum excedit omnia huius ſeculi oblectamenta. Et vnde mihi tantum bonum, vt tecum epulari merear, Rex tremendæ maieſtatis, ego indigniſſimus ſeruus tuus, qui quotidie pecco & incorrigibilis perſeuero? Sed maior eſt in infinitũ miſericordia tua, quam miſeria mea: & tu dulciſſima refectio mea me in virum alterum transformas, & verbo virtutis tuæ ſanas omnes languores meos. Ad te igitur venio de tua pietate confiſus, & in te ſperans non confundar. Lætifica animam ſerui tui, & ſupple quod mihi deeſt, tu benigniſſime Saluator, qui omnes ad te vocare dignatus es dicens, *Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati eſtis, & ego reficiam vos.* Refice me teipſo, quia in te ſunt omnes

cæli

cæli deliciæ ex copioſiſſimo flumine gaudiorum Dei cum tanta plenitudine emanantes, vt omnes dignè ad te accedentes inexplicabili letitia replere poſſint. Vni intimè tecum animam meam, & fac me dignum, vt huic menſæ supercæleſti cum debito virtutum ornatu aſſideam, & dulcedine perfruar præſentis Diuinitatis. Amen.

§. XVII.

Oratio ad Spiritum Sanctum.

VEni Sancte Spiritus, amor Patris & Filij, mundator ſcelerũ, curator vulnerum, fortitudo fragilium, mœrentium conſolator, fulgor intellectus, & vindex libertatis. Veni è patria felicitatis, & cordis mei penetralibus tam potenter illabere, vt vitia omnia & defectus tuo igne conſumas, & omnia peccata mea remittas. Emitte in animam meam lucis tuæ radium, quo illuminante in-

intellectum, quæ tibi ſunt placita videam: quo affectum inflammãte ad ea proſequenda tota virtute incumbam. Fac me dignum ſacris altaribus miniſtrum, meque torrente tuæ voluptatis inebria, vt cæleſti ſuauitate in hac diuiniſſima menſa deguſtata, nihil venenatæ mundi dulcedinis libeat amplius deguſtare. Imbuat me & perficiat ſeptiformis Spiritus tuus, & ad illum ſcientiæ gradum fac me pertingere, ad quem peruenit Apoſtolus tuus, cum dicebat ſe nihil ſcire, niſi Chriſtum & hunc crucifixum. Roboretur infirmitas mea fortitudine tua, vincat bonitas tua malitiam meam, & deformitas mea tua pulchritudine decoretur. Surſum erige me per æternorum affectionem, copula tecum per amoris vnitatem, conſerua per finalem perſeuerantiam; vt tuo ductu reuolet anima mea ad te principium & finem ſuum, à quo nunquam ſeparetur. Amen.

Digitized by Google

§. XVIII.

Oratio ad B. Virginem.

GLorioſiſſima Mater Dei Virgo Maria, tota fiducia mea, & vnicum ſolatium languentis animę meæ, precor te, vt mihi miſerrimo peccatori aſſiſtere hac hora digneris, qua pretioſiſſimum Filij tui corpus & ſanguinem ęterno Patri oblaturus ſum; ſicut amans & dolens eidem Filio tuo in Cruce pendenti & ſe pro noſtra ſalute offerenti aſtitiſti. Ne me deſpicias, Mater miſericordiæ, ob intollerabilem peccatorum meorum fœditatem; neque auertas faciem tuam à me, quem Filius tuus tanto amore dilexit, vt pro me mori dignatus ſit. Plena es gratiarum, plena rore cæleſti, innixa ſuper dilectum tuum, delitijs affluens. Ciba ergo pauperem tuum de ſupereffluenti menſa tua: tuarumque vir-

tutum veſtibus indue me, vt his ornatus diuino conſpectui gratus appaream. Memento illius charitatis, qua Verbum Dei ex te carnem aſſumpſit, vt tu fieres mater noſtra. Aperi manum tuam, & imple me benedictionibus, quibus te Deus benedixit in æternum, vt te interueniente tremenda myſteria acceptabiliter perficere, & ſancta ſanctorum dignè merear deguſtare. Amen.

§. XIX.

Oratio ad Sanctos Angelos.

SAncti Angeli, puriſſimi ſpiritus, miniſtri Dei Altiſſimi, qui facitis voluntatem eius, & orantium preces in cælum defertis: Tuque præcipuè fideliſſime Cuſtos meus, ſtate mecum iuxta aram, in qua Deo Patri totius mundi pretium oblaturus ſum, & in veſtris thuribulis incenſum orationũ

Digitized by Google

mearũ ſuſcipite, vt fumus aromatum huius diuini ſacrificij aſcendat per manus veſtras in conſpectu Dei. Purgate, illuminate, perficite, & dirigite me, veſtramque puritatem & innocentiã impetrate mihi, vt appaream coram Deo decenter ornatus.

Sancti Archangeli, duces illuſtriſſimi militiæ cæleſtis, inſtruite me vt hæc ſancta myſteria percipiam, fidemque viuam & efficacem huius ſacramenti in me excitate.

Altiſſimi Principatus, vera pace interna animam meam componite vt in ea iugiter commoretur Dominus, de quo ſcriptum eſt, *Et factus eſt in pace locus eius.*

Sanctiſſimæ Virtutes aſſiſtite mihi, vt proficiens de virtute in virtutem Deum deorum dignus ſim oculo fidei cernere, manibus contrectare, intus recipere, ac tandem in patria clarè vobiſcum intueri.

Inui-

Inuictiſſimæ Poteſtates dæmonum impetus cohibete, ne mihi appropinquent ſacrificanti, vt ſine impedimento dignè merear Deo ſeruire, & miniſtrare. Potentiſſimę Dominationes veram mihi & ſanctam libertatem obtinete, vt nec peccato ſeruiam, nec corporis mei appetitui, & ſenſibus ſubdar. Throni ſtabiles & ſublimes, ſedes pulcherrimæ Dei, diſcam à vobis veram humilitatem & ſubiectionem, vt fiat anima mea gratiſſimum domicilium Deo, qui ſuperbis reſiſtit, & ſuper humilem & quietum requieſcit.

Clariſſima & nobiliſſima cæli lumina Cherubim, illuſtrate mentem meam plenitudine ſcientiæ, vt ſummam vilitatem meam, huiuſque ſacrificij infinitam excellentiã agnoſcam.

Supremi ſpiritus Seraphim, ardentiſſimi amatores Dei, ſoluite gelu cordis mei, & veſtrum in eo

ignem ſuccendite, vt Deum vobiſcum ardenter amem , atque vtinã ſicut vos .

§. XX.

Inuocatio omnium Sanctorum .

SAncti Dei omnes , ciues ſupernæ patriæ , inclinate aures veſtras & demittite lumina ad me , meamque orationem exaudite. Ad vos clamo pauper , nudus , & infirmus, cui omnia deſunt ornamẽta virtutum : ad vos clamo , & veſtram imploro benignitatem ; ſuccurrite infirmitati meę , fidem meam & ſpem roborate , excitate in me igniculum amoris veſtri, induite me veſte nuptiali , ornate donis , quibus abundatis , vt ſine rubore introire valeam in locum tabernaculi admirabilis , in aulam cæleſtis conuiuij, in conſpectu diuinæ maieſtatis .

Sancti Patriarchæ & Prophe-

tæ,

Digitized by Google

tæ, qui Chriſtum Dominum noſtrum dictis prophetaſtis, & ardẽtiſſimis deſiderijs è cęlo ad terram traxiſtis, huiuſque Sacramenti myſteria varijs typis & vmbris pręfiguraſtis, preces fundite pro me, vt ipſum Dei Filium ſanctè tractare poſſim, & puro corde cõplecti.

Sancti Apoſtoli, quos Chriſtus in vltima cœna noui Teſtamenti ſacerdotes creauit, ac primum ſeipſo cibauit, vos ſupplex exoro vt veſtra adiutus ope gratiam non negligam per manuum impoſitionem mihi collatam, ſed magno quotidie augeam incremento.

Sancti Martyres, qui Chriſto Regi pro nobis crucifixo vicem quam potuiſtis vitę oblatione per martyrium rependiſtis ipſum pro me orate, vt ignem ſui amoris accendat in corde meo, quo ſuccenſus & purificatus meipſum mactẽ Deo hoſtiam viuam & ei placentem; ſicque paratus & probatus ad hoc diuinum ſacrificium accedam.

Digitized by Google

Sancti Pontifices & Confeſſores, myſteriorum Dei fideliſſimi diſpẽſatores, qui hoſtiam placationis frequenter pro populo obtuliſtis; pro me obſecro intercedite, vt meũ quod oblaturus ſum ſacrificium Deo ſit acceptabile, mihique & omnibus, pro quibus illud offerã, propitiabile.

Sancti Monachi & Eremitæ, qui cibo potuque cæleſti ſæpius refecti prauas concupiſcentias, & vitæ huius pericula ſuperaſtis, adiuuate me orationibus veſtris, vt ſacris hiſce myſterijs armatus meipſum vincam, & omnes inimicos animę meæ conteram ſub pedibus meis.

Sanctæ Virgines Deo amabiles, quæ ſtudio caſtitatis dignũ in vobis Filio Dei habitaculũ præparaſtis, & nunc in cælo canticum nouum concinitis, quod nemo poteſt dicere, niſi fuerit Virginitatis prærogatiua eximius, impetrate mihi perfectiſſimam caſtitatẽ, qua corpus

pus & animam in omni puritate, contineam, vt Chriſto Domino, qui paſcitur inter lilia, gratum in corde meo exhibeam domicilium.

Sancti mei tutelares N. N. & vos Sancti N. N. quorum hodie memoriam veneramur, veſtro cõfiſus patrocinio accedo nunc ad immolandum corpus & ſanguinẽ Ieſu Chriſti Domini noſtri, comitamini me euntem ad altare, fulcite meritis veſtris, ornate virtutibus, vt hoc ſacrificium viua fide, feruenti charitate, & plena deuotione perficiam, perque eius continuum & ſalutiferum vſum veſtro dignus conſortio tandem inueniar. Amen.

maiori præ cæteris egeo,
firmior ſum & impotent
gue in me omnia terrena
& ignem tui amoris acc
rige me in veritate tua ,
lem perſeuerantiam, Per
Filium tuum , cui tecum
Spiritu ſancto eſt laus &
ſęcula ſęculorum. Amen

§. XII.

Actus diuerſarum virtu Miſſam.

F I D E I.

QVis mihi det, ſuaui vt ſub candido ſacramentalium vultum tuum intueri po quem deſiderant Angeli re ? Quis mihi det vt p hi fontes ſaluberrimi q nerum tuorum , quæ in tuo corpore cerno, f rum viuentium in ablu

onuiuij in
auci ſunt,
s ritè diſ-
tent ſe ad
e, ad al-
n. Ideò
nbecilles,
tem olim
ur Deus,
n ſancta
intinnabu-
nmis, non
ique virtu-
nictus. Quã
nouæ legis
arcam typi-
im accedit,
um Ieſum
ngat, come-
licitudine,
u, qui di-
dignus Deo?
atione totis
in ara cor-
oris ſuccen-
uerſarum
vir-

d by Google

hoc deſiderium meum, meritiſque placatus electorum tuorum, ne à menſa tua repellas me, quatenus hoc cibo ſatiatus, hoc recreatus potu vitam habeã,& abundãtiùs habeã,hic & in ęternũ. Amen.

§. XVI.

Alia Oratio ad eundem.

VEni, Domine Ieſu, vnica ſalus animæ meæ & infunde pectori meo multitudinem dulcedinis tuæ, vt nihil amem, nihil deſiderem præter te. Veni gaudiũ & felicitas mea, veni ſpes & robur meum, quia tecum ſunt diuitiæ & gloria, tu vita & conſolatio mea, tu paradiſus voluptatis. Atque vtinam te veniente ad me vertantur mihi in amaritudinem omnes mundi delicię, vt tibi vnitus in hoc cæleſti conuiuio à te nunquam ſeparer in æternum. Fruſtra expenderem argentum meum non in panibus, & laborem meũ

non

non in ſaturitate, licet omnes Aegypti eſcas compararem, ſi carerem hoc pane, qui præbet delicias Regibus, & vino tuo deſtitutus eſſem, cuius ſuauitas in infinitum excedit omnia huius ſeculi oblectamenta. Et vnde mihi tantum bonum, vt tecum epulari merear, Rex tremendæ maieſtatis, ego indigniſſimus ſeruus tuus, qui quotidie pecco & incorrigibilis perſeuero? Sed maior eſt in infinitũ miſericordia tua, quam miſeria mea: & tu dulciſſima refectio mea me in virum alterum transformas, & verbo virtutis tuæ ſanas omnes languores meos. Ad te igitur venio de tua pietate confiſus, & in te ſperans non confundar. Lætifica animam ſerui tui, & ſupple quod mihi deeſt, tu benigniſſime Saluator, qui omnes ad te vocare dignatus es dicens, *Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati eſtis, & ego reficiam vos.* Refice me teipſo, quia in te ſunt omnes

cæli

cæli deliciæ ex copioſiſſimo flumine gaudiorum Dei cum tanta plenitudine emanantes, vt omnes dignè ad te accedentes inexplicabili lętitia replere poſſint. Vni intimè tecum animam meam, & fac me dignum, vt huic menſæ ſupercæleſti cum debito virtutum ornatu aſſideam, & dulcedine perfruar præſentis Diuinitatis. Amen.

§. XVII.

Oratio ad Spiritum Sanctum.

VEni Sancte Spiritus, amor Patris & Filij, mundator ſcelerũ, curator vulnerum, fortitudo fragilium, mœrentium conſolator, fulgor intellectus, & vindex libertatis. Veni è patria felicitatis, & cordis mei penetralibus tam potenter illabere, vt vitia omnia & defectus tuo igne conſumas, & omnia peccata mea remittas. Emitte in animam meam lucis tuæ radium, quo illuminante in-

intellectum, quæ tibi ſunt placita videam: quo affectum inflammãte ad ea proſequenda tota virtute incumbam. Fac me dignum ſacris altaribus miniſtrum, meque torrente tuæ voluptatis inebria, vt cæleſti ſuauitate in hac diuiniſſima menſa deguſtata, nihil venenatæ mundi dulcedinis libeat amplius deguſtare. Imbuat me & perficiat ſeptiformis Spiritus tuus, & ad illum ſcientiæ gradum fac me pertingere, ad quem peruenit Apoſtolus tuus, cum dicebat ſe nihil ſcire, niſi Chriſtum & hunc crucifixum. Roboretur infirmitas mea fortitudine tua, vincat bonitas tua malitiam meam, & deformitas mea tua pulchritudine decoretur. Surſum erige me per æternorum affectionem, copula tecum per amoris vnitatem, conſerua per finalem perſeuerantiam; vt tuo ductu reuolet anima mea ad te principium & finem ſuum, à quo nunquam ſeparetur. Amen.

Digitized by Google

§. XVIII.

Oratio ad B. Virginem.

GLorioſiſſima Mater Dei Virgo Maria, tota fiducia mea, & vnicum ſolatium languentis animę meæ, precor te, vt mihi miſerrimo peccatori aſſiſtere hac hora digneris, qua pretioſiſſimum Filij tui corpus & ſanguinem ęterno Patri oblaturus ſum; ſicut amans & dolens eidem Filio tuo in Cruce pendenti & ſe pro noſtra ſalute offerenti aſtitiſti. Ne me deſpicias, Mater miſericordiæ, ob intollerabilem peccatorum meorum fœditatem; neque auertas faciem tuam à me, quem Filius tuus tanto amore dilexit, vt pro me mori dignatus ſit. Plena es gratiarum, plena rore cæleſti, innixa ſuper dilectum tuum, delitijs affluens. Ciba ergo pauperem tuum de ſupereffluenti menſa tua: tuarumque vir-

tutum veſtibus indue me , vt his ornatus diuino conſpectui gratus appaream . Memento illius charitatis , qua Verbum Dei ex te carnem aſſumpſit , vt tu fieres mater noſtra . Aperi manum tuam , & imple me benedictionibus, quibus te Deus benedixit in æternum, vt te interueniente tremenda myſteria acceptabiliter perficere, & ſancta ſanctorum dignè merear deguſtare . Amen.

§. XIX.

Oratio ad Sanctos Angelos.

SAncti Angeli , puriſſimi ſpiritus , miniſtri Dei Altiſſimi,qui facitis voluntatem eius , & orantium preces in cælum defertis:Tuque præcipuè fideliſſime Cuſtos meus , ſtate mecum iuxta aram, in qua Deo Patri totius mundi pretium oblaturus ſum , & in veſtris thuribulis incenſum orationũ

mearũ ſuſcipite, vt fumus aromatum huius diuini ſacrificij aſcendat per manus veſtras in conſpectu Dei. Purgate, illuminate, perficite, & dirigite me, veſtramque puritatem & innocentiã impetrate mihi, vt appaream coram Deo decenter ornatus.

Sancti Archangeli, duces illuſtriſſimi militiæ cæleſtis, inſtruite me vt hæc ſancta myſteria percipiam, fidemque viuam & efficacem huius ſacramenti in me excitate.

Altiſſimi Principatus, vera pace interna animam meam componite vt in ea iugiter commoretur Dominus, de quo ſcriptum eſt, *Et factus eſt in pace locus eius.*

Sanctiſſimæ Virtutes aſſiſtite mihi, vt proficiens de virtute in virtutem Deum deorum dignus ſim oculo fidei cernere, manibus contrectare, intus recipere, ac tandem in patria clarè vobiſcum intueri.

Inuictiſſimæ Poteſtates dæmonum impetus cohibete, ne mihi appropinquent ſacrificanti, vt ſine impedimento dignè merear Deo ſeruire, & miniſtrare. Potentiſſimę Dominationes veram mihi & ſanctam libertatem obtinete, vt nec peccato ſeruiam, nec corporis mei appetitui, & ſenſibus ſubdar. Throni ſtabiles & ſublimes, ſedes pulcherrimæ Dei, diſcam à vobis veram humilitatem & ſubiectionem, vt fiat anima mea gratiſſimum domicilium Deo, qui ſuperbis reſiſtit, & ſuper humilem & quietum requieſcit.

Clariſſima & nobiliſſima cæli lumina Cherubim, illuſtrate mentem meam plenitudine ſcientiæ, vt ſummam vilitatem meam, huiuſque ſacrificij infinitam excellentiã agnoſcam.

Supremi ſpiritus Seraphim, ardentiſſimi amatores Dei, ſoluite gelu cordis mei, & veſtrum in eo

ignem ſuccendite, vt Deum vobiſcum ardenter amem, atque vtinã ſicut vos.

§. XX.

Inuocatio omnium Sanctorum.

SAncti Dei omnes, ciues ſupernæ patriæ, inclinate aures veſtras & demittite lumina ad me, meamque orationem exaudite. Ad vos clamo pauper, nudus, & infirmus, cui omnia deſunt ornamẽta virtutum: ad vos clamo, & veſtram imploro benignitatem; ſuccurrite infirmitati meę, fidem meam & ſpem roborate, excitate in me igniculum amoris veſtri, induite me veſte nuptiali, ornate donis, quibus abundatis, vt ſine rubore introire valeam in locum tabernaculi admirabilis, in aulam cæleſtis conuiuij, in conſpectu diuinæ maieſtatis.

Sancti Patriarchæ & Prophetæ,

tæ, qui Chriſtum Dominum noſtrum dictis prophetaſtis, & ardētiſſimis deſiderijs è cęlo ad terram traxiſtis, huiuſque Sacramenti myſteria varijs typis & vmbris pręfiguraſtis, preces fundite pro me, vt ipſum Dei Filium ſanctè tractare poſſim, & puro corde cōplecti.

Sancti Apoſtoli, quos Chriſtus in vltima cœna noui Teſtamenti ſacerdotes creauit, ac primum ſeipſo cibauit, vos ſupplex exoro vt veſtra adiutus ope gratiam non negligam per manuum impoſitionem mihi collatam, ſed magno quotidie augeam incremento.

Sancti Martyres, qui Chriſto Regi pro nobis crucifixo vicem, quam potuiſtis vitę oblatione per martyrium rependiſtis ipſum pro me orate, vt ignem ſui amoris accendat in corde meo, quo ſuccenſus & purificatus meipſum mactē Deo hoſtiam viuam & ei placentem; ſicque paratus & probatus ad hoc diuinum ſacrificium accedam.

Sancti Pontifices & Confeſſores, myſteriorum Dei fideliſſimi diſpēſatores, qui hoſtiam placationis frequenter pro populo obtuliſtis; pro me obſecro intercedite, vt meū quod oblaturus ſum ſacrificium Deo ſit acceptabile, mihique & omnibus, pro quibus illud offerā, propitiabile.

Sancti Monachi & Eremitæ, qui cibo potuque cæleſti ſæpius refecti prauas concupiſcentias, & vitæ huius pericula ſuperaſtis, adiuuate me orationibus veſtris, vt ſacris hiſce myſterijs armatus meipſum vincam, & omnes inimicos animę meæ conteram ſub pedibus meis.

Sanctæ Virgines Deo amabiles, quæ ſtudio caſtitatis dignū in vobis Filio Dei habitaculū præparaſtis, & nunc in cælo canticum nouum concinitis, quod nemo poteſt dicere, niſi fuerit Virginitatis prærogatiua eximius, impetrate mihi perfectiſſimam caſtitatē, qua corpus

pus & animam in omni puritate, contineam, vt Chriſto Domino, qui paſcitur inter lilia, gratum in corde meo exhibeam domicilium.

Sancti mei tutelares N. N. & vos Sancti N. N. quorum hodie memoriam veneramur, veſtro cõfiſus patrocinio accedo nunc ad immolandum corpus & ſanguinẽ Ieſu Chriſti Domini noſtri, comitamini me euntem ad altare, fulcite meritis veſtris, ornate virtutibus, vt hoc ſacrificium viua fide, feruenti charitate, & plena deuouotione perficiam, perque eius continuum & ſalutiferum vſum veſtro dignus conſortio tandem inueniar. Amen.

Digitized by Google

CAP. V.

De Miſſæ celebratione.

§. I.

De proxima diſpoſitione ad Miſſam.

PEruulgatũ apud Sãctos Patres axioma eſt, quod talem ſe animę exhibet Deus, qualem ſe illa præparat Deo. Ideò Chriſtus in Euchariſtia alijs quidem eſt fructus vitæ, panis Angelorum, manna abſconditum, paradiſus deliciarum, ignis conſumens, & tertium cælum, in quo audiuntur arcana verba, quæ non licet homini loqui. Alijs verò eſt panis inſipidus, omni carens dulcedine, & vitali operatione, & nauſeat anima eorum ſuper cibo iſto: quia nimirum mors eſt malis, vita bonis; & ſicut quiſque erga Deum affectus eſt, talem ipſum erga ſe experitur. Pauci ſunt qui admi-

admirabiles huius ſacri conuiuij in ſe ſentiant effectus, quia pauci ſunt, qui ſe ad illos recipiendos ritè diſponant; qui seriò cogitent ſe ad ſancta ſanctorum accedere, ad altare Dei, ad Deum ipſum. Ideò multi infirmi ſunt & imbecilles, & dormiunt multi. Mortem olim sũmo ſacerdoti minabatur Deus, ſi auſus fuiſſet introire in ſancta ſanctorum ſine ſtrepitu tintinnabulorum, non radians gemmis, non fulgens auro, omniumque virtutum varietate circumamictus. Quã ergo pœnam merebitur nouæ legis ſacerdos, qui non ad arcam typicam, ſed ad Deum ipſum accedit, vt filium eius Dominum Ieſum Chriſtum immolet, tangat, comedat; niſi id faciat ea ſolicitudine, attentione, & apparatu, qui dignus ſit tali conuiuio, dignus Deo? Inſtante itaque celebratione totis viribus curare debet, vt in ara cordis ignem diuini amoris ſuccendat, actuſque eliciat diuerſarum

Digitized by Google

virtutum, qui heroici ſint, & tanto ſacrificio, eiuſque termino & obiecto, quantum fieri poterit, conuenientes.

Quia verò in hoc ſacrificio non ſolum animus, ſed etiam corpus occupatur, ipſum quoque oportet ab omni ſorde incontaminatum, cuſtodire. Si enim ſacerdos Moſaica ſacrificia, quæ non niſi infirma & egena elementa fuerunt, ac vmbra futurorum, oblaturus, ex Dei præſcripto nitidis veſtibus indui, corpuſque lauare tenebatur: quanto magis decet à ſordibus etiam corporeis Chriſtianum ſacerdotem expurgari, qui Domini ſui carnem, & ſanguinem offert, comedit, bibit? Et primo quidē neceſſariæ celebraturo ſunt hę corporis diſpoſitiones, ieiunium ſcilicet, caſtitas, & carnis munditia, de quibus diſſerere ad ſcholaſticos ſpectat: veſtes item compoſitæ, & modeſtæ, quæ ſordibus careant & pompa, nec quicquam redoleant, quod

quod à ſtatu ſacerdotis alienum ſit. Tum quia Chriſtus ante huius ſacramenti inſtitutionem lauit pedes diſcipulorum ſuorum, debet ſacerdos pedes animæ, qui ſunt affectus, ab omni macula expurgare, cor lacrymis abluere, & dum manus lauat actu feruentiſſimo contritionis omnem vel leuiſſimam culpam expiare. Cum verò lotis manibus hoſtiam patenæ imponat, intentionem renouabit, conſiderans quod ille panis mox fiet corpus Chriſti: tum ex ſuæ vilitatis & immenſæ dignitatis huius myſterij apprehenſione actus eliciet timoris & confuſionis.

§. II.

De Sacris Veſtibus, & earum ſignificatione.

SIcut Reges & Magiſtratus nō vulgari & quotidiano veſtitu in publicis functionibus vti ſolent, ſed alio auguſtiore, quo poteſtas

ſtas eorũ appareat, & ipſis reuerẽtia cõcilietur: ita ſacerdos celebraturus ſacro & peculiari vtitur habitu, amictu ſcilicet, alba, cingulo, manipulo, ſtola, caſula, ſiue planeta, quibus & paſſio Chriſti ante ſacrificium recolenda repræſentatur, & eiuſdem virtutes exprimuntur, quibus ornari celebrantem par eſt, vt ſacerdotio fungatur in iuſtitia & ſanctitate veritatis. Cũ enim hoc ſacrificium incruentum idem ſit cum ſacrificio crucis, vt ſupra explicauimus, congruum eſt vt ſacerdos, qui Chriſti pro nobis morientis perſonam gerit, eius quoque ſimilitudinem habeat in veſtimentis; idque ad decus & reuerentiam ſacrificij adhibeatur, quod impius Iudæorum furor ad contumeliam intulit Saluatori. Porrò Amictus velamen illud ſignificat, quo facies Chriſti velata eſt, cum percutiebant eum illudẽtes & dicentes, *Prophetiza nobis, quis eſt qui te percuſſit?* Alba veſtem albam

albam denotat, qua ab Herode, tanquam ſtultus indutus fuit. Cingulum funes, quibus in horto vinxerunt eum; ſiue flagella, quibus columnę alligatum crudeliſſime cæciderunt. Manipulus vincula, quibus adſtrictæ ſunt manus eius tanquam hominis nefarij & ſcelerati. Stola funes collo eius iniectos, ſiue crucis patibulum humeris eius impoſitum, & in quo pro nobis pependit. Planeta veſtem purpuream, quam ei milites in domo Pilati tanquam ludicro Regi impoſuerunt. Cum igitur hæc indumenta ſigna ſint eorum, quæ Chriſtus pro nobis perpeſſus eſt, varij actus à ſacerdote, dum illis induitur, eliciendi ſunt, amoris, doloris, gratitudinis, & intenſiſſimi deſiderij eius patientiam & humilitatem imitandi in doloribus, afflictionibus, opprobrijs, alijſque aduerſitatibus ſuſtinendis.

Conſiderandę ſunt etiam virtu-

tes,

tes, quæ per eadem indumenta myſticè deſignantur, vt diſcat ſacerdos qua vitæ ſanctimonia & morum integritate prȩditus eſſe debeat: ſcriptum eſt enim, *Sacerdotes tui induantur iuſtitiam*, omnibus ſcilicet virtutibus ornati ſint, quas iuſtitiæ nomine paſſim ſacræ litterȩ comprehendunt.

Amictus itaque ſignificat oportere mentem in æternæ dumtaxat ſalutis, rerumq. cæleſtium conſideratione fixam habere, ab omnibus curis rerum caducarum amotam, & contra quoſcumque hoſtium incurſus ſpe & fiducia in Deum tanquam galea ſalutari cōmunitam. Refert etiam Amictus Chriſti Domini humanitatem, cuius caput Diuinitas eſt, quæ ab illa occultatur, ſicut Amictus caput tegit ſacerdotis. Neque enim oculi noſtri Solis iuſtitiæ infinitum ſplendorem intueri potuiſſent, niſi carnis nube operiretur. Quare ſacerdos, cum illum accipiens oſcula-

ſculatur & capiti imponit, ſe amoris oſculo ſacratiſſimam Chriſti Humanitatem tangere, & capiti imponere putet, vt ea ſe protegat & tueatur, dicens cum Propheta, *Domine virtus ſalutis meæ obumbraſti caput meum in die belli.* Obiter quoque per Amictum monetur ſacerdos maximam ſeruare oculorum modeſtiam, cum pergit ad Altare, & ibi manet, & ab eo redit, nihil prorſus aſpiciendo, niſi quod neceſſarium eſt; vt videat quod facit.

Alba totum corpus tegens innocentiam, ſimplicitatem, puritatem, animique candorem, & pulcritudinem indicat, quæ totum ſacerdotem complecti, & exornare intus & extra debet, atque in omnibus operibus eius ſplendere, vt ſit ſanctus & immaculatus in conſpectu Dei, ſeque talem ſemper exhibeat diuinis myſterijs celebrādis.

Cingulum indicium eſt Caſtita-

tis,

tis, quæ in ſacerdote ita ſplendere debet, vt nullam prorſus tã in corpore quã in corde admittat labẽ. In cuius rei typũ iuſſit olim Deus, vt comedentes Agnum accingerent renes ſuos: & ipſe Chriſtus ait, *Sint lumbi veſtri præcincti*. Idem quoque B. Ioanni apparuit in Apocalypſi præcinctus zona aurea, vt nimirum intelligamus oportere nos omnes affectus purificare, & amorem carnalem vincere ſpirituali, quod eſt aurum charitatis.

Manipulus premiſſo crucis oſculo ſiniſtro brachio inſertus oſtendit lacrymas, dolorem, & pœnitentiam, quibus lugere peccata, ac perpetuò dolere ſacerdos debet; carnis item & ſpiritus mortificationem, & humilitatem, qua accedendum eſt ad altare; tum futuram bonorum operum retributionem, ſicut Pſalmographus cecinit: *Euntes ibant & flebant mittentes ſemina ſua: venientes autem venient*

cum

Digitized by Google

cum exultatione portantes manipulos ſuos.

Stola collo ſuperpoſita, & in modum crucis per medium pectoris ducta demonſtrat ſacerdotem teneri ſe Deo vnire & quodammodo colligare, ſuamque crucem Dei cauſa patienter ferre, diuinæ legi cum omni obedientia ſe ſubijcere, eiuſque iugum alacriter portare, ac ſemper memorem eſſe mandatorum Dei ad faciendum ea.

Caſula, quę cæteris veſtibus ſplēdidior & pretioſior illis superinduitur, ſignum eſt Charitatis, quæ reliquis virtutibus excelſior omnibus ſupereminet tanquam illarum Regina, & vinculum perfectionis. Omnes enim ſine ea ſunt imperfectæ, ab ea pendent omnia mandata diuinæ legis, & omnia bona in ipſa continentur. Sicut autem caſula in duas partes diuiditur, ita charitas duplex eſt, erga Deum & proximum: & ſicut

illa

lori ſanctitate hoc diuinum ſacrificium offerendum eſt, quo nihil sāctius, nihil excellentius, nihil diuinius eſſe poteſt. Ad hoc omni conatu niti debes, Chriſtiane ſacerdos, ſi tam ſublimi, & tremendo miniſterio ritè & perfectè fungi deſideras. Qua in re vt tibi proſim, documenta quædam generalia præmittam: deinde ſigillatim proponam aliquot conſiderationes pro ſingulis ſacrificij partibus, ex quibus pios elicere affectus poſſis, & mentem vtiliter occupare, ne diſtrahatur. Neque deterrearis ſi huiuſmodi conſiderationes & affectus aliquantò fuſius explicauero: licet enim multis verbis deſcribantur, poſſunt tamen in momento elici, nec Miſſæ celebrationem ſolito prolixiorem reddent, vt re ipſa experieris; nam ipſo vſu memoriæ tenaciter infigentur, adeò vt eos quaſi naturaliter eliciturus ſis, abſque vlla confuſione, aut capitis fatigatione. Primum generale

nerale documentum eſt, ne toto ſacrificij tempore Deum offendas vllo peccato veniali: nec vllo defectu & imperfectione tam venerandi ſacrificij excellentiam contamines. Id verò aſſequeris, ſi ea reuerentia, attentione & deuotione celebraueris, quæ omnem vel leuiſſimam animi euagationem excludat: ſi exactiſſimè & ſcrupuloſiſſimè obſeruaueris quicquid in Miſſali præſcribitur circa ritus & cærimonias, eo modo quo à viris ſeriò perfectioni incumbentibus obſeruari ſolent.

Secundò, omnia verba, quæ ſiuè elata, ſiuè ſubmiſſa voce proferuntur, clarè, diſtinctè, feruenter, & abſque vlla feſtinatione pronunciabis, nihil interim mente reuoluens, quantumuis bonum & ſanctum videatur, quod à propria & litterali verborum ſignificatione alienum ſit, vt te menti Eccleſiæ conformes, quæ omnes Miſſæ preces, lectiones, & ſententias magno cum

cum delectu ad ſacerdotis & aſtantium inſtructionem & deuotionem ſelegit. Ad hoc autem plurimum proderit omnes Miſſæ ritus perſpectos habere, eaque omnia probè intelligere, quæ tum in lectionibus, Collectis, Euangelio, Verſibus, & cæteris huiuſmodi; tum in canone continentur, quæ facilè diſces ex eorum lectione qui de officijs Eccleſiaſticis ſcripſerunt, quales ſunt Iſidorus, Amalarius, Rabanus, Berno, Hugo Victorinus, Rupertus Abbas, Dionyſius item in libro de Eccleſiaſtica Hierarchia, Germanus in Theoria rerum Eccleſiaſticarum, & ex recentioribus Gabriel Biel in Canonem, Durandus in Rationali, Ioannes Baptiſta Scortia de Sacrificio Miſſæ, & alij plures. Affectus verò elicies, quales infra proponam, eorum, quæ recitas & agis ſenſui & ſignificationi conuenientes.

Tertiò, ſicut in Miſſali præcipitur, antequam ſacris te veſtibus

bus induas, Miſſam celebrandam perquires, perleges, & ad ea quæ dicturus es ſignacula ordinabis, ne te poſtea contingat aut in verbis hæſitare, aut in cærimonijs deficere, & perturbari.

Quartò, Proceſſurus ad Altare Crucifixum vel aliam imaginem humillima inclinatione ſalutabis, te tanto miniſterio indignum reputans, atque ideò ipſius Chriſti, ſanctorumque opem implorabis. Tum ipſum Chriſtum mente intuere, quaſi cruce onuſtum & ad Caluariæ montem iturum, ante te incedentem. Sequere ipſum primarium offerentem, cuius paſſio & mors à te debet repræſentari: ſequere, inquam cum modeſtia & grauitate, & agmina Angelorum te vndique ſtipantia venerare: teque exiſtima ex hoc mundo in cælum transferri.

Quintò, Cum perueneris ad Altare; cælum tibi deſuper veluti apertum contemplare, & curiam

cæ-

cælestem, Deumque ipſum ſpectã-tem te pro vniuerſa Eccleſia hoſtiã litantem immaculatam. Memineris pœnam mortis olim indictam beſtiæ quæ montem tetigiſſet, idque tibi applica hominũ peſſimo & timorẽ concipe. Mox in Deũ aſſurgens ſatage quantum potes feruentiſſimos actus charitatis elicere, cupiens in Chriſtũ totus conuerti, eique ſimillimus fieri virtutum imitatione. Cum denique librum aperis, memor eſto libri, quem aperuit Agnus, & ſeptem ſignaculorum eius; & deſidera Chriſti fidem in vniuerſum orbem propagari.

§. IV.

De initio Miſſæ vſque ad Introitum.

CAlice ritè collocato & Miſſali aperto ſtans pauliſper in medio Altaris, & facta cruci inclinatione te cum Abrahamo quaſi puluerem & cinerem ante conſpectum Domini confiteberis, imitãs Chriſtum, qui cælos inclinauit &

deſcendit formam ſerui accipiens: quò enim humilior fueris, eò gratior & acceptior erit Deo oblatio tua. Mox deſcendens ad crepidinem Altaris Verbi æterni Incarnationem recole, eiuſque dilectionem & admirabilem promptitudinem ad opus noſtræ Redemptionis ſuſcipiendum. Iterata autem inclinatione te intimè humilia, & Deum adora pro omni creatura. Dum ſigno Crucis te ſignans dicis, *In nomine Patris & Filij, & Spiritus Sancti*; animaduerte quale & quantum ſit nomen, à quo ſacrificium auſpicaris, & ſic te gere vt tantam decet maieſtatem. Magni momenti eſt Sanctiſſimæ Trinitatis præſentiam initio concipere, & ab ea nunquam deflectere; ad ipsā enim & ad eius gloriam oblatio dirigitur, eiuſque memoria, robur tribuit ad improbos hoſtium conatus elidendos, qui ſemper tentant varijs & inutilibus curis, atque imaginationibus mētē à ſacrificio

Digitized by Google

ficio auocare. Sic concepta Dei præſentia, duos affectus raptim elicies, Fidei contra infideles Trinitatem negantes, & recordationis Crucis Chriſti, atque paſſionis in ea completæ, ex qua fluxerunt omnia bona. Hos autem affectus ad omne ſignum crucis renouabis.

Sequitur antiphona, *Introibo ad altare Dei*, quæ ter repetitur ante pſalmum, in ipſo, & poſt ipſum; vt intelligas ſpirituali impulſu, & alacritate, ac ſumma veneratione totam Miſſę actionem peragendam eſſe, omni abiecta tepiditate. Admirare Dei bonitatem, qui te vocauit ad Altare ſuum: quis enim es tu, vt audeas ad ipſum introire? Ora abſcondi in abſcondito faciei Domini à conturbatione malorum ſpirituum; ne immittentes tetra phantaſmata diuinum perturbent miniſterium. Ora etiam renouari in te animæ iuuentutem, quæ eſt feruor ſpiritus, ex quo vera & ſolida lætitia procedit.

Digitized by Google

Ad primum verſiculum pſalmi, *Iudica me Deus*, conſidera ea præparatione & diſpoſitione ad altare accedendum eſſe, vt Dei iudiciũ non pertimeſcas, vt diſcernaris à gente non ſancta & iniqua, ſiſque purus & ſine macula ante Deũ, quantum fert humana fragilitas. Hanc autem puritatem humiliter petes, cum certa fiducia eam meritis Chriſti obtinendi.

Ad 2. *Quia tu es Deus fortitudo mea.* Erubeſce quod toties tãti ſacramenti diuino alimento confortatus adhuc imbecillis es, adhuc triſtis incedis, & cuicumque leuiſſimæ tentationi turpiter ſuccumbis. Meritò ergo repellit te Deus, meritò te affligit inimicus, niſi ipſe vires ſuppeditet, qui eſt fortitudo tua & robur tuum.

Ad 3. *Emitte lucem tuam*. Pete diuinum lumen, vt veritatem a vanitate diſcernens, ipſam veritatem ſequaris, cuius ſplendoribus interior ſenſus illuſtratus cum ex-

terno

Digitized by Google

terno ſacrificio concordet. Mons verò ſanctus, qui in hoc verſiculo commemoratur, altare eſt Caluariæ montem indicans, quia in eo Chriſti paſſio & mors repręſentanda eſt.

Ad 4. *Et introibo*. Magnum renoua in te reuerentiæ affectum erga Altare & ſacrificium.

Ad 5. *Confitebor tibi in cithara*. Excita in te cordis lętitiam, quę per citharam ſignificatur: ſed ſtatim oculos ad tuam imperfectionẽ reflectens ingemiſce & dic, *Quare triſtis es anima mea, & quare conturbas me?*

Ad 6. *Spera in Deo*. Ne deſpondeas animum, reſtat enim ſpes in ſalutari tuo, in quo tota fiducia collocanda eſt, quoniam ipſe dabit vt obtenta culparum venia in ipſo gaudeas, & in eius laudibus perſeueres.

Hac ſpe excitatus dices cum ingenti feruore, *Gloria Patri & Filio*. caput inclinans & offerens

Digitized by Google

ad omnia aduerſa, & ad mortem pro Deo ſuſtinendam. Tum repetita antiphona *Introibo*. vt bene memineris quò ingrederis, & quid aggrederis, dices, *Adiutorium noſtrum*. vt diſcas non ponere fiduciam in tuis viribus & induſtria, ſed in eo *qui fecit cælum & terram*, à quo duplex adiutorium postulabis, pro conſequenda æterna ſalute & medijs ad eam neceſſarijs, & pro illa peculiari neceſſitate, pro qua offers ſacrificium.

Subditur ſtatim generalis confeſſio quia *iuſtus prior accuſator eſt ſui*, quã humiliter recitabis, actum eliciens contritionis, vt eſt diſtincta ab attritione; dolens ſcilicet de peccatis tuis & totius mundi ſuper omnia mala, idque pure propter Deum ſuper omnia bona dilectum: dabiſque operam vt verba illa, *mea culpa*, cum magno doloris ſenſu proferas, & cum bona ſpe diuinæ miſericordię pro tuis & aliorum peccatis. Confiteris au-

tem

tem non ſolum Deo Creatori, Redemptori, & Iudici tuo; ſed etiam B. Virgini, cuius innocentem filium ſceleribus tuis interfeciſti: B. Michaeli Archangelo, cuius obſequijs te ingratum exhibuiſti: B. Ioanni Baptiſtæ & alijs Sanctis, quorum monita & exempla contempſiſti: fratribus quoque, quibus ſcandalo fuiſti. Agnoſcens autem fragilitatem tuam & neceſſitatem, auxilium eorum imploras quibus confeſſus es, vt pro te orẽt, quod humiliter facies: & cum aſtantes preces pro te fundunt dicentes, *Miſereatur*, dum etiam ipſi confitentur, dum ſequentes verſiculos recitas, illum in te ſpiritum excitabis, quem verba ſonant, magno animi ardore & deuotione.

Oſculum altari ſemper figes tenero amoris affectu erga Dominũ Ieſum Chriſtum, cum intenſo deſiderio ſemper ei adhærẽdi, & ideò breuem ſed feruentiſſimum amoris actum elicies.

§. V.

De Introitu vſque ad Epiſtolam.

INtroitum & ea quæ ſequuntur ſedatè, attentè, & deuotè recitabis, adhibitis magna cum honeſtate præſcriptis cæremonijs, vt ſpiritualem ac diuinam rem agi omnes intelligant. Attendes autẽ ad ſenſum verborum, & cum dicis *Gloria Patri* Sanctiſſimam Trinitatem adorabis optando vt omnes illi ſeruiant. *Kyrie eleiſon* ad ſingulas tres perſonas mente in cęlum erectus diriges petens remiſſionem peccatorum cordis, oris, & operis pro te & alijs: & quia nouies repetitur quot ſunt Angelorum chori ipſorum vocibus tuam coniunges, & cor ad illos eleuabis. Ad *Gloria in excelſis* miraberis quomodo peccator in terra aliena canticum Angelorum canere præſumas: tum alios affectus adiunges laudis, adorationis, gratiarum

rum actionis, fidei, ſpei, amoris, zeli gloriæ Dei, petitionis & obſecrationis, iuxta ſenſum verborum. Hæc autem verba, *Tu ſolus ſanctus, Tu ſolus Dominus, Tu ſolus Altiſſimus Ieſu Chriſte*, intenſiori affectu charitatis & reuerentiæ erga Chriſtum Dominum pronunciabis, deſiderans, vt ab omnibus ametur, honoretur, glorificetur.

Hymno abſoluto ſequitur ſalutatio populi per hæc verba, *Dominus vobiſcum*. Quoties autem ea dices, optabis intimo affectu Eccleſiæ Dei & toti mundo omnẽ Dei benedictionem, per quam ſingulis animabus id, quod maximè indigent, conferatur. Dicturus Collectas erubeſces, quod mediator inter Deũ & populum eſſe audeas, qui toties alios ad malum pertraxiſti. Cum dicis *Per Dominum*, offeres Deo omnia merita Chriſti cum magna fiducia quia ſcriptum eſt, *Quicquid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis*.

Expendes autem verba Orationũ, quæ & per ſe magni ponderis & efficaciç ſunt, & cum in perſona Eccleſiç à celebrante recitantur, facilius poſtulata impetrant ob ſacrificij prçſtantiam.

§. VI.

De Epiſtola, Euangelio, & Symbolo.

ABſoluto Introitu ſequitur inſtructio populi in fide, per doctrinam Prophetarum & Apoſtolorum in Epiſtola, per verba Chriſti in Euangelio, per articulos fidei in ſymbolo; quæ omnia myſteriorum ſanctificationi, vt nos purgent & præparent, præmittuntur.

Ipſam verò Epiſtolam & Euangelium lecturus mente elice hunc actum humilitatis. Egone in Eccleſia diuina depromam oracula, qui tamdiu ſedi in Cathedra peſtilentiç? Ego Euangelium promulgabo, qui factis & exemplis Euã-

gelium impugnaui ? Deinde conſidera beatos nos eſſe, quia vt ait Baruch Propheta, quæ Deo placent manifeſta ſunt nobis. Deus enim voluntatem ſuam nobis reuelauit per Prophetas & Apoſtolos in eorum libris & epiſtolis, & per Filium ſuum in Euangelio. Ideò hęc omnia magna cum attentione & reuerentia legenda ſunt tanquā ſermones Dei, gratias ei agendo, quod mundum doctrina ſua illuminare & inſtruere dignatus ſit: prōptumq. animum offerendo ad ſeruanda ipſius mandata tam in proſperis, quam in aduerſis. De hoc autem nos monent in Epiſtolę lectione manus ſuper librum poſitæ, & veluti operi admotæ.

Graduale etiam, & cætera quæ ſequuntur, exequendi deſiderium ſignificant, & aſcenſum ad apicem Chriſtianæ perfectionis, qui ſunt fructus Propheticæ & Apoſtolicæ prædicationis. Quidam deuotus Sacerdos dicebat ſe quotidie dua-

bus concionibus intereſſe elegantiſſimis & efficaciſſimis, lectioni nimirum Epiſtolæ, & Euangelij: quas ſic audiendas aſſerebat, ac ſi Apoſtolus & Chriſtus præſentes forent, & loquerentur, cum firmiſſimo propoſito exequēdi quod docent. Turpiſſima enim eſſet eius præcepti trāſgreſſio, quod ab Apoſtolo & à Chriſto ea die auditum fuit, nam videretur Verbi Diuini ſtatim oblitus eſſe, & tantos Concionatores neglexiſſe.

Initio Euangelij librum & teipſum ſignabis ſigno crucis cum tenero affectu erga Chriſti paſſionem & mortem. Fit autem ipſū ſignum in fronte ſede pudoris, ne Euangelium erubeſcas: in ore vt palam annuncies & confitearis: in pectore vt illud in corde ſemper conſerues, nec vlla diaboli ſuggeſtio fructum eius impedire queat. In fine librum ibi oſculaberis, vbi prius crucem formaueras, ad ſignificandum amorem, quò ea doctri-

na

na amplectenda & executioni mandanda eſt: ideoque propones factor verbi eſſe, & non tantum auditor; actu feruentiſſimo amoris elicito erga Deum eiuſque legem.

Certis diebus lectionem Euangelij excipit Symbolum, vt fides excitetur, & ſicut corde ad iuſtitiam creditur, ſic ore confeſſio fiat ad ſalutem. Actus igitur fidei exercebis verbis correſpondentes, & contrarias hæreſes deteſtaberis. Chriſto item gratulaberis ob eius gloriam, dum ipſius Reſurrectio, Aſcenſio, & iudiciaria poteſtas commemoratur, & gaudebis, quia regni eius non erit finis. In illis verbis, *Qui cum Patre & Filio ſimul adoratur*, Spiritum ſanctum adorabis, & intimo animi ſenſu ſanctiſſimam Trinitatem glorificabis ob ſingula beneficia naturæ, gratiæ, & glorię omnibus creaturis conceſſa & concedenda. Demum cum dicis, *Et vitam venturi ſeculi*, ſpem firmam concipies

Vi-

vitam æternam meritis Chriſti obtinendi.

§. VII.

De Offertorio vſque ad Canonem.

HActenus inſtructio fidelium, & Miſſa Catechumenorum, qui deinceps adeſſe non poterant, indicente eis Diacono vt exirent. Iam ſequitur Miſſa fidelium, & quia hic inchoatur actio ſacrificij incruenti, maiori feruore & igneo pietatis ſensu ſingula verba proferenda ſunt. Exordiris autem ab oſculo altaris, in quo diuinum ſacramentum perfici debet, vt hac amoris & honoris exhibitione Dei quodammodo captes beneuolentiam. Sed quia Dei amor annexam habet erga Proximum charitatem, ſequitur populi ſalutatio tanquam commune amicitiæ ſignum, quo oſtendis te omni odio & diſſentione carere, pręcepit enim Dominus non eſſe offerendum mu-

nus, niſi præuia cum fratribus, qui aliquid habent contra offerentem, reconciliatione. Aſtantes etiam mones vt ſimul tecum orent, dicens, *Oremus*, & hoc feruenter facies reſpiciens in cælum ad Deum Patrem, deinde ad teipſum, tuumque nihilum, qui peccator cum ſis omnium notarum ęterno Patri Filium ſuum offerre debes.

Quando patenam cum hoſtia in manibus accipies, pones in ea cor tuum, & omnium circunſtantium, omniumque fidelium, vt ea quoque Deo offeras hac intentione, quod ſicut panis, quem offers, mox conuertetur in corpus Chriſti; ita cor tuum & omnium fidelium, in ipſum Chriſtum per amorem & imitationem transformentur, adeò vt dicere omnes poſſint, *viuo ego iam non ego, viuit verò in me Chriſtus*. Idem repetere poteris in calicis oblatione.

Dum vinum calici infundis, gratias ages Deo, quod ſub his ſpeciebus

ciebus ſe occultare voluerit pro amore tuo: & cum miſces aquam, deſiderium excitabis te totum immergendi in abyſſum meritorum Chriſti; atque ad intimam cum Deo vnionem ſuſpirabis. In oratione autem *Deus qui humanæ ſubſtantiæ dignitatem.* tres veluti mixtiones ſeu coniunctiones prorſus admirabiles celebrari obſeruabis, primam in humanæ naturę creatione, cum mortali corpori immortalis anima copulata eſt: alteram in eiuſdem à Verbo facta aſſumptione, cum duo extrema infinitè diſtantia in vnitate perſonæ coniuncta ſunt: tertiam in eius eleuatione ad gratiam & gloriam, ad conſortium ſcilicet & participationem Diuinitatis, quam ardentiſſimè concupiſces.

Quamuis hoc ſacrificium vnicum ſit, duabus tamen partibus conſtat, corpore videlicet Chriſti, ſub ſpeciebus panis, eiuſque ſanguine ſub ſpeciebus vini. Ideò pa-

ne

ne iam oblato, ſeorſim procedis ad vini oblationem. Vtramque verò extendes ad omnes fines propter quos hoc ſacrificium inſtitutum fuit, qui cum ſint maximi momenti, cum ſummo deuotionis feruore hæ oblationes fieri debent, ac ſi tu ſolus eſſes in toto mundo ſacerdos, & ab hoc ſacrificio omnium hominum ſalus penderet.

Subditur breuis precatio. *In ſpiritu humilitatis* ex longiori decerpta, quam Azarias vnus ex tribus pueris inter flammas fornacis Babilonicę concepit, animo verè cõtrito & ſummę humilitatis affectu recitanda. Sequitur alia oratio *Veni ſanctificator*, qua Deum inuocas omnis ſanctificationis auctorem, vt non ſolum ſacrificium iam præparatum perficere, ſed ſua etiã benedictione complere dignetur.

Dum manus lauas, proteſtaberis te velle purè ac mundè viuere, & à minimis etiã defectibus emundari: tum

tum gratias ages quod Chriſti ſanguine lotus ſis, alioſque affectus elicies verborum ſenſui conformes.

In oratione *Suſcipe Sancta Trinitas* non nudam & aridam beneficiorum Redemptionis noſtræ, quæ ibi commemorantur, memoriam facies, ſed quæ intimæ gratitudinis affectum includat. Quare totus in demiſſiſſimam gratiarum actionem effuſus hanc hoſtiam infinitæ dignitatis te poſſe offerre, gaudebis ad Dei gloriam, & ad honorem B. Virginis, & omnium Sanctorum, vt ipſi in cælis ante thronum Dei incenſum orationum tuarum pro tua aliorumque ſalute repræſentent.

Poſtea memor imbecillitatis tuę & conſiderans quanti momenti ſit tantum ſacrificium diuinæ maieſtati offerre, ad circumſtantium confugiens ſuffragia ipſos admones vt pro te orent. Manus autem extendis, ac ſi omnibus viſcera pandas: & rurſum iungis, quaſi

intra

intra pectus receptos complectaris. Ipſe verò, qui alios ad orandum hortatus es, ſecreto quoque oras, vt tuum à Deo ſacrificium acceptetur. Porrò inter hæc congruos his cõſiderationibus affectus excitabis.

Secretis orationibus abſolutis ſtatim clara voce dicis, *Per omnia ſecula ſeculorum* nihil ſonans temporale, ſed ſublime & ęternum. Tum populum ſalutans non te ad eum pro more conuertis, quia iam debes à terrenis abductus totus Deo intentus eſſe, Iubes autem *Surſum corda* attolli, ac ſi diceres, Eleuamini omnes creaturę ad Deũ, emergite è fœce terræ, & quæ ſurſum ſunt quærite, quæ ſurſum ſunt ſapite, non quæ ſuper terram. Corda verò ad ſuperna ſubuecta ad gratias Deo agendas hortaris, quia nihil dignius, nihil magis æquum & ſalutare, quã beneficiorum memorem eſſe. Ideò cor tuũ expandes ad omnes creaturas, & ad omnia beneficia illis collata,

gra-

gratiarum enim actio potiſſima eſt ad ampliorem gratiam diſpoſitio. Succedit Præfatio, quaſi proloquium, ſeu præparatio quędam ad eam actionē, quæ propriè ſacrificiū cōtinet, in qua Deū impēſius laudas, aduocatis etiā cæleſtibus ſpiritibus, vt tecū cōcinant. Ne tamen temerè in Angelorum choros te ingeras, facultatem a Deo petis humili ſupplicatione dicens, *Cum quibus & noſtras voces vt admitti iubeas deprecamur*. Ita Angelicis iunctus agminibus ſacrum Triſagion pſalles cum ſumma reuerentia & feruore, qui tantus ſit, vt quantum fieri poteſt, ſupernorum ſpirituum affectui correſpondeat, & adæquetur. Si enim *tremunt Poteſtates*, quæ ſunt veluti cæli columnæ, quanto debes horrore ac tremore concuti tu viliſſimus terræ vermiculus, qui Deum toties & tam enormiter offendiſti? Porrò continet hic hymnus tres laudes, & duas petitiones. Nam pri-

primò laudas ſanctitatẽ, potentiã, ac ſupremum Dei dominium, cum dicis *Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaot.* Secundò celebras gloriam eius, quæ in tot creaturis in cælo & in terra tam mirabiliter elucet, his verbis: *Pleni ſunt cæli & terra gloria tua.* Tertiò magnificas Chriſtum Dominũ dicens, *Benedictus qui venit in nomine Domini*: & cum hoc dicis, ipſum inuitabis in animam tuam affectu omnium Sanctorum. Duę verò petitiones inſunt verbis iſtis, *Hoſanna in excelſis*, quę bis repetuntur, & illis ſalutem poſtulas, & quæ ad eam ſunt neceſſaria, primò à Deo, deinde à Chriſto. Hic autem hymnus ideò Canoni præmittitur, vt ex ipſo admonearis te in maximi momenti negotio coram throno diuinæ Maieſtatis conſiſtere, ac veluti in Sancta ſanctorum introire: & ſi hactenus oportuit te purum & feruentem eſſe, iam memineris te deinceps debere tanto

ardore

ardore inflammari, vt eo poſſis omnes circunſtantes, imò vniuerſum terrarum orbem ſuccendere.

§. VIII.

De Canone vſque ad Conſecrationem.

HAec pars Miſſæ Canon dicitur, ideſt Regula, quæ in ſacrificij oblatione ſeruanda eſt. Conſtat autem, vt teſtatur Tridentinum Concilium, ex ipſis verbis Domini, ex Apoſtolorum traditionibus, ac Summorum Pontificum inſtitutionibus; nihilque cõtinet quod non maximam redoleat pietatem & ſanctitatem, atque offerentium mentes in Deum erigat, vt cum eo coniungantur. Submiſſa voce recitatur, vt per ſilẽtium tum grauitas negotij, quod quaſi ſecretò cum Deo tractatur; tum compoſitus, pacatuſque animi ſtatus, qui ad hanc functionem ritè peragendam neceſſarius eſt, intelligatur. Eius verba attentè & deuotè prolata ipſa literali ſignificatio

catione pios affectus ſuppeditabũt. Per particulam *igitur* connectitur cum pręcedentibus: cum enim tibi Angelorum miniſterio, quorum vocibus tuas adiungi in Præfatione rogaſti, iã quaſi pateat ad cælum via; ſtatim fiducialiter ad thronum Dei accedis, & eleuatis ſurſum oculis, expanſiſque manibus, preces tuas ad Deum effundis, per Chriſtum eum rogans, vti accepta habeat *hæc dona* ab ipſo nobis collata, *hæc munera* à nobis ipſi oblata, *hæc ſancta ſacrificia*, quæ pro peccatis noſtris offeruntur. Et primo quidem perſonam commemoras, cui oblatio dirigitur nempè Deum Patrem: ſecundò, Mediatorem Chriſtum Ieſum: tertiò, offerentes, eorumque affectum: quartò, res oblatas, quas petis vt Deus acceptet & benedicat: quintò, eos pro quibus offertur, Eccleſiam ſcilicet, ſummum Pontificem, & alios: ſextò, ea omnia, quę conſequi hac oblatione deſi-
deras

deras, redemptionem, ſalutem, incolumitatem: ſeptimò, Beatam Virginem, & pręcipuos Principes Curiæ cęleſtis, quorum ſuffragia memor tuæ imbecillitatis imploras, vt Deum tibi propitium reddant.

Vt omnium recordari poſſis, pro quibus orare debes, poſtquam dixiſti, *Memẽto Domine famulorũ, famularũque tuarũ*: vtque ipſæ preces vim habeant efficaciorem, multum proderit cum Chriſti Domini cruciatibus illas ſociare, hunc ferè in modum. Primò, pro te ipſo orabis per ſanguinem pro nobis effuſum, vt per illum expieris à peccatis, & eas virtutes obtineas, quę tibi maximè ſunt neceſſariæ, & finalem perſeuerantiam. 2. Per latus transfixum Eccleſiam commẽdabis, quæ ex eo orta eſt. 3. Per caput ſpinis coronatum, Summũ Pontificem, omneſque Principes, & Antiſtites. 4. Per vulnus dexteræ manus, amicos, conſanguineos, &

bene-

benefactores. 5. Per vulnus ſiniſtrę, omnes qui te oderunt, vel aliqua moleſtia aut ſcandalo affecerunt. 6. Per dextrum pedem trãsforatum, perſonas, & negotia à ſuperioribus commendata. 7. Per ſiniſtrum, omnes qui ſunt in peccato mortali, vt in dexteram partem transferantur. 8. Per flagella, ſputa, & alapas, ethnicos, hæreticos, cæteroſque infideles, qui Deum contumelijs afficiunt. 9. Per crucifixionem, Religioſos omniũ ordinum, vt crucem voluntarię aſperitatis libenter ferant. 10. Per ſitim, eos omnes qui tuas preces expetunt. 11. Per angorem, quem in horto pati voluit, omnes qui in aliqua calamitate, periculo, neceſſitate, tentatione, aut moleſtia verſantur. 12. Per mortem & ſepulturam, iuſtos omnes, vt cum ipſo ſepulti ſemper in iuſtitia perſeuerent. Speciatim verò pro illis orabis, quorum te Deus meminiſſe vult, tu neſcis;

pro his quos Deus maximè diligit, licèt eorum numerum, & nomina ignores; id enim gratiſſimum illi eſt, vt amicorum eius memor ſis. Ab his autem orationibus te breuiſſimè expedies, imitatus Eccleſiam, quæ pauciſſimis verbis ſe ipſam, Summum Pontificem, & Antiſtitem, omnesque orthodoxos commendat. Neque enim decet priuatas cauſas prolixiùs quam publicas tractare, præſertim apud eum Principem, qui omnia ſcit, & nos admonuit, ne orantes multum loquamur. Conſultius itaque erit pro omnibus ante Miſſam fuſius orare, vt in ipſa breuior ſis.

Poſtquam verò priuatę deuotioni ſatisfeciſti, rurſum publicas Eccleſiæ preces aſſumis pro circunſtantibus & pro offerentibus, ſiue præſentes ſint, ſiue abſentes: & quia ſacrificium iam oblatum fuit in expiationē culparum, in gratiarum actionem, & impetrationem

tionem omnium beneficiorum, iã primarius eius finis exprimitur hac oratione, *Hanc igitur oblationem ſeruitutis noſtræ*, qua proteſtaris & agnoſcis ſupremum Dei dominium, & infimam noſtram ſeruitutem ac ſubiectionem; expanſis manibus ſuper oblata veteri ritu, vt ea transferas in Dei poteſtatem, ipſum exorans, vt *ab æterna damnatione nos eripi iubeat, & in electorum ſuorum grege numerari*. Tum ipſi commendas ſacrificij oblationem, vt eam *in omnibus benedictam*, & inter dona ſibi grata *adſcriptam & ratam*, ſiue approbatam, & confirmatam: atque *rationabilem*, diuinis ſcilicet rationibus congruentem, ac tandem *acceptabilem*, ideſt dignam, quæ non ſolum ex parte doni, ſed etiã ex parte miniſtri offerentis à Deo acceptetur non quidem ex noſtris meritis habere, ſed ſua gratia *facere* dignetur. Porrò ad illa verba, *Vt nobis corpus & ſanguis fiat*

dilectiſſimi Filij tui Domini noſtri Ieſu Chriſti; actualem & expreſſam intentionem renouabis conſecrandi corpus & sãguinem Chriſti per tranſubſtantiationem panis & vini Chriſti verbis conficiendam.

§. IX.

De Conſecratione vſque ad Orationem Dominicam.

POſt multas oblationes verbis hactenus expreſſas, ſequitur tãdem realis oblatio, qua idem Chriſtus incruentè immolatur, qui in ara crucis ſemel ſeipſum cruentè obtulit. Quod ſi hactenus neceſſaria fuit puritas, humilitas & reuerentia; multò maior nunc requiritur, cum ad tremendum myſterium non ſine timore & horrore perficiendum appropinquas. Humilia te igitur quantum potes, & recordare quid acciderit Ozæ: tum ea Chriſti verba tibi ad aurem dici exiſtima *ecce appropinquat hora*

&

& filius hominis tradetur in manus peccatoris. Conſidera te hic Chriſti perſonam gerere, totumque hominem internum & externum ad eius maieſtatem & ſanctitatem compone: & cura ne quid ſit in te diſſonum à perſona quam ſuſtines.

Hæc verba, *Qui pridie quam pateretur*, proferuntur hiſtoricè, & recitatiuè, vt inſpicias & facias ſecundum exemplar, quod tibi à Chriſto Domino monſtratum eſt. Cum dicis, *Accepit panem in ſanctas ac venerabiles manus ſuas*, conſiderabis quam puræ debeant eſſe manus, quæ tantum pignus attrectant, & hinc diſces hoc opus eſſe diuinæ omnipotentiæ. Cum oculos in cælum eleuas, illuc transferes vniuerſas animæ vires & cogitationes. Cum dicis *gratias agens*, gratias item ages ob huius ſanctiſſimi ſacramēti inſtitutionem. Verba conſecrationis prolaturus conſidera te ea formaliter & enunciatiuè

tiuè proferre in perſona Chriſti. Ipſis autem prolatis penetra oculis fidei id quod latet ſub ſpeciebus ſacramentalibus : tum genua flectens aſpice ijſdem oculis fidei exercitum Angelorum te circundantem, & cum illis adeò profunda reuerentia Chriſtum adora, vt cor tuum vſque ad abyſſum humilies. Ad eleuationem, Chriſtum in cruce exaltatum contemplare, & ora vt omnia trahat ad ſeipſum. Varios etiam virtutum actus, eoſque intenſiſſimos elicies, nunc hos, nunc illos, fidei, ſpei, amoris, adorationis, humilitatis, & ſimiliũ, mente dicendo, *Ieſu fili Dei miſerere mei. Dominus meus & Deus meus. Amo te Deus meus, & adoro toto corde & affectu*. Poteris etiã renouare intentionem pro qua celebras, & ſacrum offerre ſecundum quatuor fines. Specialiter verò cum calicem eleuas, memor eris cum ſenſu doloris & lacrymis ſanguinem Chriſti pro te effuſum fuiſ-

ſe

ſe, & à te ſæpè contemptum: ipſũque adorabis veluti in compenſationem præteritorum contemptuũ. S. Petrus Martyr in calicis eleuatione gratiam petebat martyrij & obtinuit: tu aduerſitatũ incruentum martyrium poſtulabis.

Ad illa verba, *Hæc quotieſcunque feceritis*, paſſionis & mortis Chriſti recordaberis, quã cõſecratio panis à cõſecratione vini ſeiuncta repræſẽtat. Et quia peracta conſecratione ſtatim adſunt ſancti Angeli, & perſeuerant venerabundi, donec ſacrificium ſit conſummatum; tu horum reuerentiam æmulare. Nam ſi cælum eſt, vbi eſt Deus, cęlum ſine dubio efficitur ſacrum altare, in quo tantum peragis myſterium, tuque admirabili ſummi boni participatione quodammodo deificaris. Quoties verò hoſtiam tanges aut calicem, Chriſtum complectere & cordi tuo adſtringe omni poſſibili amoris affectu.

Poſt conſecrationem ſequitur

pro his quos Deus maximè diligit, licèt eorum numerum, & nomina ignores; id enim gratiſſimum illi eſt, vt amicorum eius memor ſis. Ab his autem orationibus te breuiſſimè expedies, imitatus Eccleſiam, quæ pauciſſimis verbis ſe ipſam, Summum Pontificem, & Antiſtitem, omneſque orthodoxos commendat. Neque enim decet priuatas cauſas prolixiùs quam publicas tractare, præſertim apud eum Principem, qui omnia ſcit, & nos admonuit, ne orantes multum loquamur. Conſultius itaque erit pro omnibus ante Miſſam fuſius orare, vt in ipſa breuior ſis.

Poſtquam verò priuatę deuotioni ſatisfeciſti, rurſum publicas Eccleſiæ preces aſſumis pro circunſtantibus & pro offerentibus, ſiue præſentes ſint, ſiue abſentes: & quia ſacrificium iam oblatum fuit in expiationẽ culparum, in gratiarum actionem, & impetrationem

tionem omnium beneficiorum, iã primarius eius finis exprimitur hac oratione, *Hanc igitur oblationem ſeruitutis noſtræ*, qua proteſtaris & agnoſcis ſupremum Dei dominium, & infimam noſtram ſeruitutem ac ſubiectionem; expanſis manibus ſuper oblata veteri ritu, vt ea transferas in Dei poteſtatem, ipſum exorans, vt *ab æterna damnatione nos eripi iubeat, & in electorum ſuorum grege numerari*. Tum ipſi commendas ſacrificij oblationem, vt eam *in omnibus benedictam*, & inter dona ſibi grata *adſcriptam & ratam*, ſiue approbatam, & confirmatam: atque *rationabilem*, diuinis ſcilicet rationibus congruentem, ac tandem *acceptabilem*, id eſt dignam, quæ non ſolum ex parte doni, ſed etiã ex parte miniſtri offerentis à Deo acceptetur non quidem ex noſtris meritis habere, ſed ſua gratia facere dignetur. Porrò ad illa verba, *Vt nobis corpus & ſanguis fiat*

gratiarum enim actio potiſſima eſt ad ampliorem gratiam diſpoſitio. Succedit Præfatio, quaſi proloquium, ſeu præparatio quędam ad eam actionẽ, quæ propriè ſacrificiũ cõtinet, in qua Deũ impẽſius laudas, aduocatis etiã cæleſtibus ſpiritibus, vt tecũ cõcinant. Ne tamen temerè in Angelorum choros te ingeras, facultatem a Deo petis humili ſupplicatione dicens, *Cum quibus & noſtras voces vt admitti iubeas deprecamur*. Ita Angelicis iunctus agminibus ſacrum Triſagion pſalles cum ſumma reuerentia & feruore, qui tantus ſit, vt quantum fieri poteſt, ſupernorum ſpirituum affectui correſpondeat, & adæquetur. Si enim *tremunt Poteſtates*, quæ ſunt veluti cæli columnæ, quanto debes horrore ac tremore concuti tu viliſſimus terræ vermiculus, qui Deum toties & tam enormiter offendiſti? Porrò continet hic hymnus tres laudes, & duas petitiones. Nam pri-

primò laudas ſanctitatẽ, potentiã, ac ſupremum Dei dominium, cum dicis *Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaot*. Secundò celebras gloriam eius, quæ in tot creaturis in cælo & in terra tam mirabiliter elucet, his verbis: *Pleni ſunt cæli & terra gloria tua.* Tertiò magnificas Chriſtum Dominũ dicens, *Benedictus qui venit in nomine Domini*: & cum hoc dicis, ipſum inuitabis in animam tuam affectu omnium Sanctorum. Duę verò petitiones inſunt verbis iſtis, *Hoſanna in excelſis*, quę bis repetuntur, & illis ſalutem poſtulas, & quæ ad eam ſunt neceſſaria, primò à Deo, deinde à Chriſto. Hic autem hymnus ideò Canoni præmittitur, vt ex ipſo admonearis te in maximi momenti negotio coram throno diuinæ Maieſtatis conſiſtere, ac veluti in Sancta ſanctorum introire: & ſi hactenus oportuit te purum & feruentem eſſe, iam memineris te deinceps debere tanto

ardore

ardore inflammari, vt eo poſſis omnes circunſtantes, imò vniuerſum terrarum orbem ſuccendere.

§. VIII.

De Canone vſque ad Conſecrationem.

HAec pars Miſſæ Canon dicitur, ideſt Regula, quæ in ſacrificij oblatione ſeruanda eſt. Conſtat autem, vt teſtatur Tridentinum Concilium, ex ipſis verbis Domini, ex Apoſtolorum traditionibus, ac Summorum Pontificum inſtitutionibus; nihilque cõtinet quod non maximam redoleat pietatem & ſanctitatem, atque offerentium mentes in Deum erigat, vt cum eo coniungantur. Submiſſa voce recitatur, vt per ſilẽtium tum grauitas negotij, quod quaſi ſecretò cum Deo tractatur; tum compoſitus, pacatuſque animi ſtatus, qui ad hanc functionem ritè peragendam neceſſarius eſt, intelligatur. Eius verba attentè & deuotè prolata ipſa literali ſignificatio

catione pios affectus ſuppeditabũt. Per particulam *igitur* connectitur cum pręcedentibus: cum enim tibi Angelorum miniſterio, quorum vocibus tuas adiungi in Præfatione rogaſti, iã quaſi pateat ad cælum via; ſtatim fiducialiter ad thronum Dei accedis, & eleuatis ſurſum oculis, expanſiſque manibus, preces tuas ad Deum effundis, per Chriſtum eum rogans, vti accepta habeat *hæc dona* ab ipſo nobis collata, *hæc munera* à nobis ipſi oblata, *hæc ſancta ſacrificia*, quæ pro peccatis noſtris offeruntur. Et primo quidem perſonam commemoras, cui oblatio dirigitur nempè Deum Patrem: ſecundò, Mediatorem Chriſtum Ieſum: tertiò, offerentes, eorumque affectum: quartò, res oblatas, quas petis vt Deus acceptet & benedicat: quintò, eos pro quibus offertur, Eccleſiam ſcilicet, ſummum Pontificem, & alios; ſextò, ea omnia, quę conſequi hac oblatione deſi-
deras

deras, redemptionem, ſalutem, incolumitatem: ſeptimò, Beatam Virginem, & pręcipuos Principes Curiæ cęleſtis, quorum ſuffragia memor tuæ imbecillitatis imploras, vt Deum tibi propitium reddant.

Vt omnium recordari poſſis, pro quibus orare debes, poſtquam dixiſti, *Memẽto Domine famulorũ, famularũque tuarũ*: vtque ipſæ preces vim habeant efficaciorem, multum proderit cum Chriſti Domini cruciatibus illas ſociare, hunc ferè in modum. Primò, pro te ipſo orabis per ſanguinem pro nobis effuſum, vt per illum expieris à peccatis, & eas virtutes obtineas, quę tibi maximè ſunt neceſſariæ, & finalem perſeuerantiam. 2. Per latus transfixum Eccleſiam commẽdabis, quæ ex eo orta eſt. 3. Per caput ſpinis coronatum, Summũ Pontificem, omneſque Principes, & Antiſtites. 4. Per vulnus dexteræ manus, amicos, conſanguineos, & bene-

benefactores. 5. Per vulnus ſiniſtrę, omnes qui te oderunt, vel aliqua moleſtia aut ſcandalo affecerunt. 6. Per dextrum pedem trāsforatum, perſonas, & negotia à ſuperioribus commendata. 7. Per ſiniſtrum, omnes qui ſunt in peccato mortali, vt in dexteram partem transferantur. 8. Per flagella, ſputa, & alapas, ethnicos, hæreticos, cæteroſque infideles, qui Deum contumelijs afficiunt. 9. Per crucifixionem, Religioſos omniū ordinum, vt crucem voluntarię aſperitatis libenter ferant. 10. Per ſitim, eos omnes qui tuas preces expetunt. 11. Per angorem, quem in horto pati voluit, omnes qui in aliqua calamitate, periculo, neceſſitate, tentatione, aut moleſtia verſantur. 12. Per mortem & ſepulturam, iuſtos omnes, vt cum ipſo ſepulti ſemper in iuſtitia perſeuerent. Speciatim verò pro illis orabis, quorum te Deus meminiſſe vult, tu neſcis;

pro his quos Deus maximè diligit, licèt eorum numerum, & nomina ignores; id enim gratiſſimum illi eſt, vt amicorum eius memor ſis. Ab his autem orationibus te breuiſſimè expedies, imitatus Eccleſiam, quæ pauciſſimis verbis ſe ipſam, Summum Pontificem, & Antiſtitem, omnesque orthodoxos commendat. Neque enim decet priuatas cauſas prolixiùs quam publicas tractare, præſertim apud eum Principem, qui omnia ſcit, & nos admonuit, ne orantes multum loquamur. Conſultius itaque erit pro omnibus ante Miſſam fuſius orare, vt in ipſa breuior ſis.

Poſtquam verò priuatę deuotioni ſatisfeciſti, rurſum publicas Eccleſiæ preces aſſumis pro circunſtantibus & pro offerentibus, ſiue præſentes ſint, ſiue abſentes; & quia ſacrificium iam oblatum fuit in expiationẽ culparum, in gratiarum actionem, & impetrationem

tionem omnium beneficiorum, iã primarius eius finis exprimitur hac oratione, *Hanc igitur oblationem ſeruitutis noſtræ*, qua proteſtaris & agnoſcis ſupremum Dei dominium, & infimam noſtram ſeruitutem ac ſubiectionem; expanſis manibus ſuper oblata veteri ritu, vt ea transferas in Dei poteſtatem, ipſum exorans, vt *ab æterna damnatione nos eripi iubeat, & in electorum ſuorum grege numerari*. Tum ipſi commendas ſacrificij oblationem, vt eam *in omnibus benedictam*, & inter dona ſibi grata *adſcriptam & ratam*, ſiue approbatam, & confirmatam: atque *rationabilem*, diuinis ſcilicet rationibus congruentem, ac tandem *acceptabilem*, ideſt dignam, quæ non ſolum ex parte doni, ſed etiã ex parte miniſtri offerentis à Deo acceptetur non quidem ex noſtris meritis habere, ſed ſua gratia facere dignetur. Porrò ad illa verba, *Vt nobis corpus & ſanguis fiat*

 dile-

dilectiſſimi Filij tui Domini noſtri Ieſu Chriſti; actualem & expreſſam intentionem renouabis conſecrandi corpus & sãguinem Chriſti per tranſubſtantiationem panis & vini Chriſti verbis conficiendam.

§. IX.

De Conſecratione vſque ad Orationem Dominicam.

POſt multas oblationes verbis hactenus expreſſas, ſequitur tãdem realis oblatio, qua idem Chriſtus incruentè immolatur, qui in ara crucis ſemel ſeipſum cruentè obtulit. Quod ſi hactenus neceſſaria fuit puritas, humilitas & reuerentia; multò maior nunc requiritur, cum ad tremendum myſterium non ſine timore & horrore perficiendum appropinquas. Humilia te igitur quantum potes, & recordare quid acciderit Ozæ: tum ea Chriſti verba tibi ad aurem dici exiſtima *ecce appropinquat hora*

&

& filius hominis tradetur in manus peccatoris. Conſidera te hic Chriſti perſonam gerere, totumque hominem internum & externum ad eius maieſtatem & ſanctitatem compone: & cura ne quid ſit in te diſſonum à perſona quam ſuſtines.

Hæc verba, *Qui pridie quam pateretur*, proferuntur hiſtoricè, & recitatiuè, vt inſpicias & facias ſecundum exemplar, quod tibi à Chriſto Domino monſtratum eſt. Cum dicis, *Accepit panem in ſanctas ac venerabiles manus ſuas*, conſiderabis quam puræ debeant eſſe manus, quæ tantum pignus attrectant, & hinc diſces hoc opus eſſe diuinæ omnipotentiæ. Cum oculos in cælum eleuas, illuc transferes vniuerſas animæ vires & cogitationes. Cum dicis *gratias agens*, gratias item ages ob huius ſanctiſſimi ſacramēti inſtitutionem. Verba conſecrationis prolaturus conſidera te ea formaliter & enunciatiuè

tiuè proferre in perſona Chriſti. Ipſis autem prolatis penetra oculis fidei id quod latet ſub ſpeciebus ſacramentalibus: tum genua flectens aſpice iiſdem oculis fidei exercitum Angelorum te circundantem, & cum illis adeò profunda reuerentia Chriſtum adora, vt cor tuum vſque ad abyſſum humilies. Ad eleuationem, Chriſtum in cruce exaltatum contemplare, & ora vt omnia trahat ad ſeipſum. Varios etiam virtutum actus, eoſque intenſiſſimos elicies, nunc hos, nunc illos, fidei, ſpei, amoris, adorationis, humilitatis, & ſimiliū, mente dicendo, *Ieſu fili Dei miſerere mei. Dominus meus & Deus meus. Amo te Deus meus, & adoro toto corde & affectu*. Poteris etiā renouare intentionem pro qua celebras, & ſacrum offerre ſecundum quatuor fines. Specialiter verò cum calicem eleuas, memor eris cum ſenſu doloris & lacrymis ſanguinem Chriſti pro te effuſum fuiſ-

ſe

ſe, & à te ſæpè contemptum: ipſũque adorabis veluti in compenſationem præteritorum contemptuũ. S. Petrus Martyr in calicis eleuatione gratiam petebat martyrij & obtinuit: tu aduerſitatũ incruentum martyrium poſtulabis.

Ad illa verba, *Hæc quotieſcunque feceritis*, paſſionis & mortis Chriſti recordaberis, quã cõſecratio panis à cõſecratione vini ſeiuncta repræſẽtat. Et quia peracta conſecratione ſtatim adſunt ſancti Angeli, & perſeuerant venerabundi, donec ſacrificium ſit conſummatum; tu horum reuerentiam æmulare. Nam ſi cælum eſt, vbi eſt Deus, cęlum ſine dubio efficitur ſacrum altare, in quo tantum peragis myſterium, tuque admirabili ſummi boni participatione quodammodo deificaris. Quoties verò hoſtiam tanges aut calicem, Chriſtum complectere & cordi tuo adſtringe omni poſſibili amoris affectu.

Poſt conſecrationem ſequitur

Digitized by Google

Oratio , *Vnde & memores* . qua Chriſti paſſionem, reſurrectionem, & glorioſam aſcenſionem commemoras , quibus myſterijs excitatur fides , ſpes roboratur . Sperare enim debes per merita tam beatæ paſſionis , è qua omnis beatitudo noſtra promanat,te aliquando participem futurum reſurrectionis , & aſcenſionis in cęlum , ac gloriæ ſempiternæ . Nec nudam ſolummodo adfers myſteriorum commemorationem , ſed ſimul cum hoſtia pura , ſancta , & immaculata , corpore ſcilicet & ſanguine Chriſti : licet enim propter ſpecies ſacramentales panem adhuc nomines , non tamen panem qui prius erat , ſed *panem vitæ æternæ , & calicem ſalutis perpetuæ* . Elicies autẽ actus gaudij propter Chriſti glorificationem , & cum dicis , *Suprà quæ propitio ac ſereno vultu* , offeres Deo omnia antiqua ſacrificia.

Cum inclinatus Deum rogas , vt ſacrificium perferri iubeat in

ſu-

ſublime altare ſuum per manus ſancti Angeli ſui, ad ſummam interiorem humilitatem te excitabis, & ipſos beatiſſimos ſpiritus orabis, ac nominatim S. Michaelem, vt opem tibi ferant. Cum dicis, *Omni benedictione & gratia repleamur*, ingens deſiderium elicies conſequendi ex meritis Chriſti omnia poſſibilia dona, quibus maximè poſſis Deum glorificare. In *Memento* mortuorum orabis primò pro conſanguineis: tum pro ijs, qui tibi cauſa fuerunt alicuius crucis, ſeu moleſtiæ: deinde pro benefactoribus, poſtea pro aliquo recenter mortuo; aut ſpecialiter commendato: demum pro ijs, qui neminem habent, cuius ſuffragijs nominatim iuuentur.

In illa oratione, *Nobis quoque peccatoribus*, agnoſce te peccatorem eſſe circundatum infirmitate, & time: licet enim nihil tibi conſcius ſis, non tamen in hoc iuſtificatus es. Spem igitur erige ob

multitudinem miſerationum Dei, & magno animi ardore partem aliquam & ſocietatem cum ſanctis tibi donari humillimè pete, atque in eorum conſortium admitti, optando eximiam vitę ſanctitatem pro maiori Dei gloria in Christo Ieſu Domino noſtro. *Per quem*, ais conſequenter, *hæc omnia, Domine, ſemper bona*, panem ſcilicet & vinum *creas*, quia per ipſum omnia facta ſunt: *ſanctificas* cum in prima oblatione ſacrificio ſunt deſtinata: *viuificas* mediante tranſubſtantiatione: *benedicis*, quia per hæc ſacramenta copioſam acquirimus gratiam: *& præſtas nobis* in cibum & redemptionem. Porrò hæc verba valdè feruenter pronunciabis, itemque ſequentia, quia per Chriſtum, cum Chriſto, & in Chriſto eſt *Deo Patri omnipotenti omnis honor & gloria*. Hic autem gratulari poteris toti Sanctiſſimæ Trinitati gloriam quam habet per Chriſtum: & dum tenes hoſtiam

ſuper

ſuper calicem offeres SS. Euchariſtiam, quam ſub vtraque ſpecie, in manibus habes, in laudem & gloriam Dei, pro omnibus beneficijs, in expiationem culparum, & pro omnium bonorum impetratione.

§. X.

De Oratione Dominica vſque ad Communionem.

ABſoluto Canone iam te ad cõmunionem præparare debes facto initio ab oratione Dominica, quam cum tremore, & filiali erga Deum affectus recitabis oculis in ſacramentum intentis, quia Chriſtus ſimul cum Patre preces tuas audit & exaudit. Septem ſunt eius petitiones, in quibus ſummatim continentur res omnes à Deo petendæ, & pro quarum impetratione hoc ſacrificium offertur. In prima petitione deſiderium excitabis eximiæ tuæ & aliorum ſan-

ctitatis, vt gloria Dei augeatur, vt ab omnibus ametur & timeatur, eiuſque ſanctitas, bonitas, ſapientia vbique innoteſcat. In ſecunda optabis Deum in tua, & cæterorum voluntate regnare, ſimulque petes ad regnum ſuum feliciter peruenire. In tertia rogabis, vt omnes homines ſic Deo ſeruiāt & obediant in terris, ſicut ei ab Angelis ſeruitur in cælis, nunquā peccando, & quæ illi grata ſunt ſemper feruentiſſimè faciendo. In quarta omnia neceſſaria pro victu, veſtitu, cæteriſque temporalibus poſtulabis. In quinta, implorata Dei liberalitate pro alimentis, eiuſdem clementiam pro remiſſione peccatorum deprecaberis, elicito actu contritionis, & ſinceræ dilectionis omnium inimicorum, & aliorum, qui tibi cauſa fuerunt alicuius moleſtiæ, purè illos amādo propter Deum. In ſexta diffidens de proprijs viribus, & timēs malitiam & inconſtantiam tuam,

petes

petes à Deo, vt te præſeruet à tentationibus, ne forte in eas inductus ab eius gratia & amicitia excidas. In ſeptima à malis culpæ & pœnæ liberari precaberis, atque ab omnibus aduerſitatibus, quas diabolus & mundus contra te moliuntur.

Hæc poſtrema petitio fuſius explicatur in ſequenti oratione, *Libera nos quæſumus Domine*, in qua mala enumerantur, à quibus poſtulas liberari, præterita ſcilicet, pręſentia, & futura. Mala autem pręterita ſunt peccata, de quibus ſcriptum eſt, *Fili peccaſti, ne adijcias iterum, ſed de præteritis deprecare vt tibi dimittantur.* Præſentia ſunt quotidiana peccata, & aliæ calamitates. Futura ſunt tentationes, & aliæ imminentes miſerię, quæ ſine ſpeciali Dei adiutorio euitari non poſſunt. Ad hæc impetranda opem flagitas B. Virginis, Sanctorumque Apoſtolorum Petri, Pauli, & Andreæ & o-

mnium

mniũ Sanctorum: & ſignans te ſigno crucis pacem petis, quam Chriſtus nobis ſua paſſione promeruit.

Sequitur fractio hoſtiæ in tres partes, quarum vnam dum calici immittis, intimam cum Deo vnionem poſtulabis. Pacem populo annuncians triplicem cunctis pacem deſiderabis: pacem ſcilicet vniuſcuiuſque cum Deo, quę in eius gratia & amicitia cõſiſtit: pacem cum ſeipſo, quę in concordia appetitus cum recta ratione ſita eſt, vt quod iſta dictat, ille exequatur: pacem cum proximo ſuo, vt nemo alteri præbeat offenſæ occaſionem, ſed omnes potius Chriſtianæ charitatis officijs ſibi deuinciat.

Ad primum *Agnus Dei* elicito actu fidei ergà Chriſtum ibi præſentem, qui eſt verè Agnus Dei pro nobis in cruce immolatus, liberari & præſeruari petes ab omnibus miſerijs ſpiritualibus, quales

les ſunt habitus praui, tepiditas in obſequio Dei, incõſtantia in benè cœptis. Ad ſecundum liberari item & præſeruari petes à miſerijs temporalibus, à peſte, fame, bello, morbis, & perſecutionibus, quatenus à ſeruitio & cultu pacifico Dei nos impediunt. Ad tertium pacem poſtulabis, quam parit bona conſcientia, dominium ſui, omniumque rerum creatarum contemptus.

§. XI.

De Communione.

RECtè Pſalmographus de Domino loquens dixit, *Et factus eſt in pace locus eius*: & Apoſtolus etiam ait, *Pacem habete, & Deus pacis & dilectionis erit vobiſcum*. Non ergò mirari debes, ſi ſæpius repetita imploratione docet Eccleſia proximè ante communionẽ pacem à Deo petere, quæ & omnia bona in ſe cõplectitur, & dignum

gnum Altiſſimo præparat habitaculum. Hanc petitionem continet prima ex tribus orationibus, quæ communioni præmittuntur; poſtquam in ſecunda remiſſionem poſtulas peccatorum, & donum perſeuerantiæ. Tertia verò timorem in te excitat ne panis vitæ & potus æternæ ſalutis *proueniat tibi in iudicium & condemnationem*: ſed mox fiduciam concipies ſperans vt meritis Chriſti *tibi proſit ad tutamentum mentis & corporis, & ad medelam percipiendam*. Tum genuflexus Deum adorabis ardentiſſimum concipiens deſiderium ipsũ in ſacramento ſuſcipiendi, cum verſiculum illum profers, *Panem cæleſtem accipiam & nomen Domini inuocabo*.

Cum dicis, *Domine non ſum dignus*, confitere indignitatem tuam, ſed ſimul agnoſce Dei omnipotentiã & miſericordiam ſequentibus verbis, *ſed tantum dic verbo & ſanabitur anima mea*. Te

autem

autem indignum fateberis, primò propter peccata tua, ſecundò ob vilitatem naturæ tuę, tertiò quia ex te nihil es, nihil habes, nihil potes.

Ante communionẽ ſubſiſte aliquantulum, & præcipuarum virtutum humilitatis, fidei, ſpei, charitatis, contritionis, abnegationis, & adorationis actus breuiter elice, quos ſequenti vel ſimili modo formabis. Quamuis autem longiuſculi videantur, ſi tamen memoriæ benè impreſſos habebis, fient tibi ex ipſo vſu & agilitate à Deo tributa adeò familiares, vt quaſi in inſtanti eos mente depromas.

Ita eſt, Domine Ieſu, indigniſſimus ſum, quia omnibus peccatoribus, & ipſis damnatis deterior ſum, indignus omni bono, & dignus omni malo. Fretus tamen pietate & miſericordia tua infinita, te ſumere præſumo. Credo Domine, quicquid credit à te edocta S. Romana Eccleſia, & quicquid illa damnat ego pariter da-

mno

mno & anathematizo. Spero à te, & peto omnia auxilia neceſſaria pro conſequenda mea perfectione & ſalute æterna tuis infinitis meritis, & Sanctorum tuorum opitulationi ac communioni innixus. Gaudeo & exulto de omni bono & gloria tua, eiuſque propagationem quam maximam deſidero. Omnia peccata mea quantum poſſum deteſtor propter te, paratus pro iis pleniſſimè in hac vita ſatisfacere, vt anima mea puriſſimum tuæ Maieſtatis habitaculum ſemper ſit. Parco omnibus qui me aliqua moleſtia affecerunt, aut deinceps afficient, & eos propter te ſincerè amo. Offero me ad omnia mala pœnæ iuxta beneplacitum tuum tolleranda, renuncians voluntati, iudicio, amori proprio, ac libertati, meque tibi reſignans cum omnimoda indifferentia. Te denique ſummum bonum meum ſuppliciter adoro, & precor per illam amaritudinem, quam ſuſtinuiſti pro me in cruce, maximè in illa hora, quando anima tua egreſſa eſt de corpore tuo, vt miſereris

ani-

animæ meæ in egreſſu ſuo.

Hæc poſtrema verba addita ſunt, vt impetres bonam mortem, & cum ea dicis Chriſti corpus ſumere intendes per modum Viatici, ſi ipſa die te mori contingat.

Sumpturus ſanguinem conſidera te nihil habere, quo dignè poſſis pro Chriſti corpore, quod ſumpſiſti, gratias agere; & ideò paris valoris ſanguinem offerens dices magno ſpiritu verba illa, *Quid retribuam Domino*, cum ſequentibus orationibus quæ ſumpto ſanguine dici debent.

Quia verò poſt Communionem aliqua mora intercedit, dum abluitur calix, complicatur corporale, extenditur velum; ea durante eos affectus breuiter & feruenter elicies, qui magnis Principibus exhiberi ſolent, cum alicuius domum dignantur inuiſere. Primò itaque tantum hoſpitem adorabis in eius Diuinitate & Humanitate. 2. Gratias ages, quod ad te tam indignum

gnum venire dignatus ſit, & pro alijs beneficijs generalibus & particularibus. 3. Splendidè eum tractabis præbendo illi omnia, quæ à te deſiderat, deteſtando ſcilicet omnia peccata; renouando vota, & bona propoſita; proponendo ab ijs abſtinere, quæ illi diſplicent, & facere ſemper quod melius eſt; offerendo te paratum ad omnem crucem & moleſtiam. 4. Petes à tanto Rege qui omnia poteſt, quicquid tibi & alijs, viuis & defunctis eſt neceſſarium.

§. XII.

De Poſtrema parte Miſſæ vſque ad finem.

PEracta communione ſequitur gratiarum actio, quæ eſt vltima Miſſæ pars incipiens à Verſiculo, qui communio dicitur, eo quod olim caneretur, dum populus communicabat. Sequentes autem orationes, non ſolum gratiarum

rum actionem continent, ſed etiã poſtulationem vt dona accepta in te permaneãt, & maius quotidie ſumant incrementum. Tum dimittitur Populus, & dum ille reſpondet, *Deo gratias*, iterum gratias ages Deo. Ad orationem *Placeat tibi*, rurſum offeres ſacrificium puriſſima intentione, & cum omni deſiderio triumphantis ac militantis Eccleſiæ, pro vt ipſa verba ſonant. Deinde Populo benedicens vberem à Deo omnibus fidelibus benedictionem, omniumque cæleſtium gratiarum abundantiam ex animo precaberis, vt nunc in via, poſtea in patria Sanctiſſimam Trinitatem omnes glorificent.

Leges demum in fine initium Euangelij ſecundum Ioannem cum reuerentia & affectu gratitudinis pro beneficio Incarnationis, & vocationis ad fidem, & cum deſiderio gloriæ Dei, vt ab omnibus agnoſcatur, & glorificetur. S. Auguſtinus, vt grauiſſimi auctores teſtã-

teſtantur, hoc Euangelium aureis literis conſcribendũ, & per omnes Eccleſias in loco eminenti proponendum eſſe dicebat. Idem antiqui Chriſtiani tanti faciebant, vt plerique collo appenſum ferrent, tanquam alterum Chriſtianæ fidei ſymbolum, ac veluti amuletum contra Dæmonum vexationes. In prima huius Euangelij parte agnoſces, quantus ſit hoſpes, quem ſub panis & vini velamine latentem ſuſcepiſti, nempè Verbũ æternum, per quod omnia facta ſunt, Filius Dei, Patri conſubſtantialis, hominum lux & vita per quem & in quo omnes viuunt & illuminantur. Expendes deinde ne fortè ad te pertineant verba quæ ſequuntur, *Lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt.* Sicut enim homini cæco præſens eſt ſol, ſed ipſi ſoli abſens eſt: ſic homines terrenis affectibus veluti tenebris obuoluti intimam Dei lucèm non vident, nec ab ea

illu-

illuminantur. Hæc etiam verba, ponderabis, *In mundo erat, & mundus eum non cognouit: In propria venit, & ſui eum non receperũt:* ne & hæc forſitan in te locum habeant, quod ne contingat, Deum precaberis & timebis. In vltimis denique verbis attendes quod dicitur, *Dedit eis poteſtatem Filios Dei fieri*, & hoc in te adimpleri rogabis: & quia verbum diuinum plenum eſt gratiæ & veritatis, ex hac plenitudine vbertim haurire, ſatages quicquid tibi ad ſalutem & perfectionem eſt neceſſarium.

CAP. VI

Quid agendum poſt Miſſam.

§. I.

Diſceſſus Sacerdotis ab Altari, & quædam exercitia poſt Miſſam.

QVIA finis bonorum operum debet eſſe gratiarum actio, ab Altari poſt ſacrum

crum diſceſſurus Canticum incipis trium puerorum, quo ad gratias pro tanto beneficio Deo agendas omnes creaturas inuitas. Ipſum itaque recitabis dum pergis in ſacriſtiam, dum te ſacris veſtibus exuis, omni poſſibili deuotione atque ardentiſſimo affectu Deum benedicendi & ſuperexaltãdi propter ipſius infinitam bonitatem. Quo abſoluto in perſona Eccleſiæ, quæ illo concludi ſacrificium prę cepit, in locum te recipies ab omni ſtrepitu & diſtractione remotum, in quo clauſo oſtio cordis tui, cæteriſque cogitationibus excluſis ſoli Deo vacabis, nec ab eo recedes, donec benedixerit tibi. Sunt quædam orationes varijs affectibus plenæ, poſt Miſſam recitandę, quas Sancti Doctores Thomas & Bonauentura compoſuerunt. Has ſi deuotè & ſedatè recitaueris, ponderatis verbis & ſenſibus, non erũt inutiles & infructuoſæ. At ſi eas celeriter percurreris, vt nonnulli ſolent

ſolent, ſtatimque receſſeris, nulla protracta cum Chriſto mora; vide & conſidera, quam plenè tuæ conſcientię ſatisfacias. Nullum certè pietatis ſenſum habere conuincitur, qui non libenter cum Deo manet. Nec valent prætextus negotiorum vel ſtudij, quibus ſe tepidi excuſant; quod enim grauius & vtilius negotium, quam de animæ ſalute cum Deo tractare? Vel quid poſſunt docere libri, quod non Deus præſens melius doceat? Sicut igitur poſt prandium neceſſaria eſt quies à negotijs & laboribus, vt natiuus calor cibum ſubigat, & in ſubſtantiam aliti conuertat; ita poſt hoc conuiuium quies requiritur ab externis & humanis occupationibus, vt diuinũ ſacramentum vim ſuam & virtutem in animam diffundat.

Et primò quidem diuerſarum virtutum actus elicies: *Fidei*, confitendo Chriſtum à te ſuſceptum eſſe verè Deum, & hominem cu-

ius diuinitati & humanitati ea omnia conueniant, quæ credit & docet Eccleſia. *Spei*, ſperando ab ea multa bona naturæ, gratiæ, & gloriæ. *Charitatis*, elicito erga illum feruentiſſimo amoris affectu; gaudendo quod eius Diuinitas tantæ ſit eminentię, vt nullo modo comprehendi poſſit; dolendo quod tot peccata contra illum & tu olim commiſeris, & paſſim committantur. *Humilitatis*, conſiderando quis venerit, & ad quem: ponderando magnitudinem huius beneficij, attentis peccatis tuis præteritis, ſtatu præſenti, & perfectiſſimo gradu vitę ſpiritualis, ad quem tendere debes, & à quo adhuc lõgiſſimè diſtas. *Deſiderij & Zeli*, optando vt ceſſent peccata, impij conuertantur, iuſti multiplicentur & proficiant, & Deus ab omnibus glorificetur.

Deinde quinque ſenſus internos animę circa Dominum pręſentem exercebis. Et primò inſpice illum in

in te, eius maieſtatem, & ſplendorem, manuſque, pedes, & latus cum quinque ſplendidiſſimis vulneribus: aſpice quod ipſe ſit Deus, ſplendor paternę gloriæ, & figura ſubſtantiæ eius, tam excellentis pulchritudinis, vt omnes ipſum videntes beatos faciat. Concipe affectus nunc reuerentiæ & humilitatis auertens oculos à conſpectu tantæ maieſtatis: mox gaudij & exultationis: tum laudis, & gratiarum actionis. 2. Audi quid loquatur in te, & diſce ab eo veram morum emendationem, & veras virtutes. 3. Percipe odorem virtutum eius & poſt eum curre, atque illum imitare: conſidera quoque quanta ſit fragrantia oblati ſacrificij, quod ſuauiſſimè olet æterno Patri. 4. Guſta quam ſuauis ſit Dominus, & dulciſſimo conuiuio corporis & ſanguinis eius recreatus propone mundi viliſſimos cibos nunquam amplius deguſtare: cumque ipſe ſit ſumma iucun-

ditas, ſtatue de cætero non affici erga aliquam creaturam. 5. Tange eum, & ora vt perluſtret cor tuum & omnia interiora tua, & virtus de ipſa exeat ad ſanandum & viuificandum quicquid morbidum & vitioſum in te repererit: Pete etiam humiliter oſculum eius & dic cum ſponſa, *Oſculetur me oſculo oris ſui*; & ſuſpira ad intimam cum ipſo vnionem: Oſcula quoque ſpiritualia figes pedibus, manibuſque transfixis, & cæteris membris, quæ grauioribus tui cauſa doloribus & vulneribus excruciata fuerunt.

His demum alia exercitia adiũges, vel quę infra deſcribuntur, vel quæ tibi deuotio ſuggeſſerit; quibus peractis, ſingulari cura cor tuum & ſenſus cuſtodire ſatages, tantam Dei dignationem crebrò per diem in memoriam reuocabis, pijs affectibus & aſpirationibus acceptam gratiam conſeruabis, atque in omnibus te ita geres, vt in

Chri-

Digitized by Google

Chriſtum, quem ſuſcepiſti, omnino transformatus videaris, virtutum ipſius imitatione, morum grauitate, & rerum omnium abdicatione.

§. II.

Actus Amoris poſt Miſſam.

AMo te, Domine Ieſu, iucunditas mea, & requies mea; amo te ſummum & vnicum bonũ meum ex toto corde, ex tota mente, ex tota anima, ex totis viribus meis: & ſi tu vides me in hoc deficere, ſaltem deſidero amare te: & ſi ſatis id non opto, ſaltem deſidero id multum deſiderare. Succende, Domine, igne tuo ardentiſſimo viſcera mea, & quandoquidem non niſi amorem petis à me, da quod iubes & iube quod vis. Niſi enim dederis mihi velle & perficere, peribo vtique in infirmitate mea. Sonet vox tua in auribus meis, vox illa dulciſſima & effica-

ciſſima, Volo. Nam ſi vis potes me mundare, & illuminare; potes me ad ſupremum amoris gradum eleuare. Sicut voluiſti pro me pati & mori; ita etiam velis, vt appareat in me fructus paſſionis & mortis tuæ. Memento verbi tui ſeruo tuo, in quo mihi ſpem dediſti: tu enim dixiſti, qui manducat meam carnem & bibit meum ſanguinem, in me manet & ego in eo. O dulciſſimum verbum, tu in me, & ego in te! O quantus amor, tu in me viliſſimo peccatore, & ego in te, Deus meus, cuius maieſtas incomprehenſibilis eſt! Vnum eſt mihi neceſſarium, & hoc ſolum quæro, in te viuere in te quieſcere, à te nunquam ſeparari. Felix eſt, qui te quærit, felicior qui te poſſidet; feliciſſimus qui in hac poſſeſſione perſeuerat & moritur. O dies infelices, quos turpiter tranſegi diligens vanitatem, & recedens à te! Et nunc Domine, qui veniſti in hunc mundum, vt

pec-

peccatores ſaluos faceres, redime animam meam in ſola fiducia miſerationum tuarum reſpirantem, & aufer a me omnia amoris tui impedimenta. Procul ſit a me omnis terrena delectatio, nihil ſapiat mihi, nihil me alliciat niſi tu. Viue & regna ſemper in me, fideliſſime amator animæ meę, in te enim ſunt omnia bona, & iam deinceps paratus ſum omnia potius mala perpeti, quam vt vnquam ceſſem amare te. O corpus ſacratiſſimum quinque vulneribus ſauciatũ, pone te vt ſignaculum ſuper cor meum, & imprime illi charitatem tuam. Obſigna pedes meos, vt ſequar veſtigia tua: obſigna manus, vt bona ſemper opera exerceam: obſigna latus, vt feruentiſſimos amoris tui actus proferam in æternum. O ſanguis pretioſiſſime, qui omnem hominem abluis & purificas, laua animam meam, & pone ſignum in faciem meam, vt nullum preter

te amatorem admittam. O dulcedo cordis mei & vita animæ meæ, ſicut tu in Patre, & Pater in te eſt; ita ego per gratiam tuam vnus tecum ſim amore & voluntate: mihique mundus crucifixus ſit, & ego mundo. Amen.

§. III.

Gratiarum Actio poſt Miſſam.

GRatias tibi ago, benigniſſime Deus, quod me viliſſimum peccatorem admittere dignatus ſis ad viuificum tuę menſę conuiuium. Et quis ſum ego puluis & cinis, vt apponeres erga me cor tuum, inclinans cælos tuos & deſcendens, vt ſanguine tuo puriſſimo ſordes meas lauares, & deficientem præ fame animam meam non manna de cælo, ſed carne tua immaculata reficeres & ſatiares. Si cæli cælorum te capere non poſſunt, & Angeli non ſunt mundi in conſpectu tuo, quis ego ſum, & quę do-

mus

ſmus mea, vt ad me venire, & indignis manibus meis contrectari, ac in me commorari volueris? Quid in me inueniſti, rex tremendæ maieſtatis, quod à templo gloriæ tuę traheret te, & deſcendere faceret in abyſſum miſeriarum? Vos Angeli ſancti, Vos omnes electi Dei, venite, audite, & narrabo vobis, quanta fecit Deus animæ meæ: cum enim eſſem pauper & abominabilis, nec auderem oculos meos leuare ad cælũ præ multitudine iniquitatum mearum, ille me de puluere ſuſcitauit, erexit de ſtercore, vt ſederem cum Principibus, & de menſa eius comederem omnibus diebus vitæ meæ. Gratias illi agite ex me vos amici mei fideliſſimi, ego enim puer ſum, non annis, ſed ſenſu, & neſcio loqui, nec verba inuenio, quibus poſſim, vt par eſt, tam copioſum munus gratiæ extollere, & prædicare. Quis enim amor infinitæ charitatis eius à me reddi poteſt, a

Digitized by Google

qui frigus & gelu dici, non autẽ amor mereatur? Quæ laus, quæ adoratio, quale obſequium meum erit, quod nullum non reddat infinita eius perfectio & dignitas; & ima ac ſumma indignitas mea? Sed tu Domine miſerator & clemens, & immẽſæ bonitatis, tu noſti figmentum meum, nec deſpicies humillimam gratiarum actionem, quam tibi offero de paupertate mea, & ſacrificium laudis meę honorificabit te. Tua eſt magnificentia, tua eſt gloria, & tibi laus in perpetuas æternitates pro tam excelſo & incomparabili beneficio. Tibi laudes concinant, tibi mecum gratias agant vniuerſi populi, tribus & linguæ; omnes Angeli & Sancti tui, quoniam miſericordia tua magnificata eſt ſuper me, & miſerationes tuæ ſuper omnia opera tua. Iubilẽt tibi omnes creaturæ, quæcunque cæli, terræ, & abyſſi ambitu continentur, & laudem tibi perpetuam dicant, quę

à te exiens in te refluat omnium rerum principium & finem. Iubilent tibi & gratias agant cor meũ & anima mea, vires, ſenſus, potentię, & omnia membra corporis mei: tibique ſoli ſit honor & gloria, à quo, per quem, & in quo omnia: qui es Deus benedictus & laudabilis in ſecula ſeculorum. Amen.

§. IV.

Oblatio poſt Miſſam.

SEruus tuus ego ſum, Domine Deus meus, & pro tributo ſeruitutis meæ aliquid tibi offerre vellem, quod maieſtate tua dignum & acceptabile foret: ſed excedit omnem facultatem meam debitum meum, quia tantum tibi debeo, quanti tu vales, qui infinitus es. Et ex me quidem nihil poſſum, nihil ſum: habeo tamen ex gratia tua donum præclariſſimum, quod nullo modo recuſare potes:

habeo dilectiſſimum filium tuum Dominum meum Ieſum Chriſtum, qui ita ſe mihi communicauit, vt ego in illo, & ille in me ſit. Quare verba Prophetæ tui aptiſſimè vſurpabo & dicam; *Benedic anima mea Domino, & omnia quæ intra me ſunt nomini ſancto eius.* Ipſe enim Filius tuus dignè pro me nomini tuo benedicet, teque amabit, & glorificabit, nam intra me ſacramentaliter exiſtens factus eſt vnũ mecum, & ego vnum cum illo. Ipſum igitur offero tibi velut thymiama ſuauiſſimi odoris ad maximam tui gloriam & honorem, in gratiarum actionem pro vniuerſis beneficijs tuis; in remiſſionem peccatorum meorum, & totius mundi; ad impetrandum mihi & omnibus, pro quibus oraui & orare debeo, omnia ſubſidia vitæ temporalis & æternæ, & pro animabus omnium fidelium defunctorum. Suſcipe, Domine, cum hac ſacratiſſima oblatione animã meam,

&

& corpus meum, omnes vires & aſſectus meos; vt ſim perpetuum holocauſtum iugiter ardens Maieſtatis tuę. Præſta vt deinceps nec membra, nec ſenſus, nec potentias, nec vitam habeam, niſi vt te amem & ſeruiam tibi. Tu ſapientia mea, tu lux mea es; tu fortitudo mea & robur meum: doce me, illumina me; corrobora me, vt cognoſcam & faciam volũtatem tuã. Offero me tibi in ſeruum perpetuum, meque totum reſigno in beneplacitum tuum, abiecta de me omni cura & ſolicitudine. Quicquid mihi euenire permiſeris, à diuina manu tua amantiſſimè ſuſcipiam. In tempore & in æternitate id volo, quod tu ab æterno de me decreuiſti, ſiue proſperum illud ſit, ſiue aduerſum. Viuat ſemper & regnet ſuper me beneplacitum tuum, quod in omni verbo, actione, cogitatione, & leuiſſimo quoque motu implere deſidero. Domine ante te omne

deſiderium meum, & gemitus meus à te non eſt abſconditus. Deſunt enim mihi verba, quibus explicem affectum meum, ſed proijcio me in ardentiſſimam fornacem amoris tui, quo ſuccenſus ad me venire dignatus es, & manſionem apud me facere. Succende me, Domine, inflamma cor meum, viſcera combure, vt iugiter tibi ardeam, in te viuam, & in te moriar. Amen.

§. V.

Petitiones poſt Miſſam.

DVlciſſime amator, Domine Ieſu Chriſte, qui me corpore tuo immaculato, & pretioſiſſimo ſanguine refeciſti, ignoſce, obſecro indignitati meæ, & quicquid deliqui in huius Miſſæ celebratione miſericorditer indulge. Agnoſco enim & confiteor præſumptionem meam, quia ad hoc tremendum myſterium accedere auſus

auſus ſum ſine debita præparatione, reuerentia, humilitate, & charitate. Reſpice in me oculis miſericordiæ tuę, & ſupple exceſſu meritorum tuorum meam nimiam imperfectionem. Heu quoties veniſti ad me, vt pauperrimam animam meam donis tuis locupletares? Ego autem contempſi te, & abij in regionem diſſimilitudinis poſt praua deſideria cordis mei. Cumque inutiliter diſſipata omni ſubſtantia ad te nudus & fame cōſumptus reuerſus ſum, tu ſuſcepiſti me, & omnium iniquitatum mearum oblitus es. Bonum mihi quod amaſti me amore æterno & infinito: niſi enim infinita eſſet bonitas tua, nullo modo poſſes tolerare miſeriam meam. Vincat igitur & abſorbeat bonitas tua malitiam meam. Riga me lacrymis, quas fudiſti pro me; vnge me myrrha doloris tui, aſtringe vinculis, ablue ſanguine, cruce erige, morte viuifica. Penetret amor

tuus

tuus viſcera mea, & omnem alienum amorem expellat. Abſcedat phantaſmatum multitudo, meque totum in te transforma, vt in te pereat omnis ſubſtantia mea, meque amplius non inueniam niſi in te. Imprime cordi meo amorem crucis & humiliationis, qui vt me redimeres nec vno quidem momento ſine cruce eſſe voluiſti. Ne patiaris me ſine fructu à te recedere, ſed operare mecum mirabilia tua, ſicut cum ſanctis tuis operatus es: & fac me ambulare in fortitudine cibi iſtius vſque ad montem perfectionis. Succende me ignita vi amoris tui, vt ſim tecum couſummatus in vnum, omninò abſtractus à me ipſo, & ab omni creatura. Omnibus quoque famulis tuis, pro quibus obtuli hoc ſacrificium, & pro quibus orare debeo, ſeu tu rogari vis, da pacē, ſalutē, & tuā benedictionem. Conuerte miſeros peccatores ad te, reuoca hæreticos atque ſchiſmati-

Digitized by Google

cos, illumina infideles te ignorantes. Adeſto omnibus qui in aliqua neceſſitate, & tribulatione conſtituti ſunt. Eſto propitius propinquis & benefactoribus meis. Miſerere omnium aduerſantium mihi, vel qui me aliqua moleſtia affecerunt. Succurre illis qui ſe meis precibus commendarunt. Da viuis veniam & gratiam, da fidelibus defunctis lucem & requiem sẽpiternam. Amen.

§. VI.

Aſpirationes poſt Miſſam ad B. Virginem, Angelos, & Sanctos.

RESpice in me, Glorioſiſſima Virgo Maria, quia dignum obiectum oculorum tuorum nunc factus ſum. Loquere pro me bona dilectiſſimo Filio tuo, qui ſme corpore & ſanguine ſuo ſuauiſſimè refecit, & offer ei merita tua in ſupplementum imperfectionis meæ. Gratias age ei pro me, & im-

impetra mihi vt ſacramentali ſua pręſentia non diſcedat à me, niſi relinquat poſt ſe animæ meæ largiſſimam benedictionem.

Angeli ſancti, miniſtri Dei altiſſimi, facientes verbum illius, aſpicite Primogenitum Patris ęterni, quem introeũtem in orbem terrarum iuſſu Patris adoraſtis, & facite me in eo ſpiritu & veritate illi ſeruire, qua vos eidem in hac vita miniſtraſtis, & nunc in cæleſti patria ſeruitis.

Sancti Patriarchæ & Prophetæ, viri deſideriorum, conſcij ſecretorum Dei, intuemini promiſſum ab initio mundi Redemptorem, quem tam ardenter deſideraſtis, & tanto tempore expectaſtis, nec videre potuiſtis: facite me toto affectu ad ipſum ſuſpirare, vt reliquæ promiſſiones eius fideles inueniantur, & ſentiam promiſſos huius ſacramenti effectus.

Apoſtoli Ieſu Chriſti, eiuſque Euangelij clariſſimi Prædicatores, aſpi-

aſpicite in me ipſum dilectiſſimum magiſtrum veſtrum, quem tantoperè dilexiſtis; & impetrate mihi vt intimis viſceribus ipſum ſuper omnia amem, eiuſque feruoris particeps fiam, quem tunc experimentaliter guſtaſtis, quando hoc cibo de manu eius refecti fuiſtis.

Inuictiſſimi martyres, Chriſtum reſpicite crucifixum, pro cuius amore ſanguinem veſtrum tam libenter fudiſtis, ipſumque orate, vt me ſemper in cruce viuere & mori faciat, quatenus vicem quam poſſum eius dilectioni rependam.

Beati Pontifices, dominici gregis paſtores Agnum cernite immaculatum, quem omnipotenti Deo in ſacro altari toties immolaſtis; & veſtris precibus facite me tanti ſacrificij dignum miniſtrum, vt me ipſum bonis operibus perpetuò immolem tam ſacræ oblationi aſſociatum.

Serui fideles Chriſti, Sancti Monachi & Eremitæ, videte dulciſ-

ſimum

ſimum Dominum veſtrum , pro quo omnia huius mundi oblectamenta , & affectu & re ipſa reliquiſtis ; & facite me pro eiuſdem amore proſpera mundi deſpicere , nulla eius aduerſa formidare , & ad faſtigium ſanctitatis quãtocius peruenire .

Puriſſimæ Virgines , ſponſum veſtrum inuemini , cui cum ſumma exultatione Virginitatem veſtram conſecraſtis , illibatam mihi mentis & corporis puritatem obtinete , vt huius vitæ curſu peracto mundus ab omni labe in conſpectu Domini merear præſentari .

Omnes Sancti & Sanctæ Dei , conſolatio pauperculæ animæ meę, vos præſertim patroni & protectores mei , aſpicite magiſtrum , auctorem, & præmium ſanctitatis veſtræ , ac vniuerſam veſtram felicitatem intra viſcera mea manentẽ , mihique ab ipſo , cui vos tantoperè verbo & exemplo in hac vita conformaſtis, veſtris interceſſionibus

bus impetrate, vt veſtra ſemper veſtigia ſequar, & vt ad ſcopum mihi propoſitæ perfectionis, ac tandem plenus meritis ad veſtrum merear conſortium peruenire.

CONCLVSIO EXERCITIORVM POST MISSAM.

ANima Chriſti ſanctifica me: Corpus Chriſti ſalua me: Sanguis Chriſti inebria me: Aqua lateris Chriſti laua me: Paſſio Chriſti conforta me: O bone Ieſu exaudi me: Intra tua vulnera abſcōde me: Ne permittas me ſeparari à te: Ab hoſte maligno defende me: In hora mortis meæ voca me: & iube me venire ad te: vt cum ſanctis tuis laudem te, In ſecula ſeculorum. Amen.

Recedo à te modicum, Domine Ieſu, ſed non ſine te, conſolatio, felicitas, & omne bonum animæ meæ, & me ampliſſimæ dilectioni tuæ cum omnibus fratribu,

bus, amicis & inimicis meis humillimè commendo. Ama nos, Domine, & transforma quam ſimillimè in te. Totus occuper in te, & propter te nihilque ſit obiectum verborum actionumque mearum internarum & externarum, niſi tu amor meus. Qui viuis & regnas per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

§. VII.

Cur multi ex frequenti celebratione non proficiant.

CVm multi ſint Sacerdotes, qui frequenter, multi etiam qui quotidie celebrant; & nihilominus huius viuifici ac diuini ſacramenti admirabiles fructus non percipiũt, neceſſarium procul dubio eſt tanti mali cauſas inueſtigare. Vnde enim in cura ſalutis tanta tepiditas, tanta in ſtudio perfectionis negligentia; cum dicat Chryſoſtomus oportere nos ab hac menſa recedere dæmonibus terribiles, & ignẽ

omni

omni ex parte ſpirantes ? Si Deus noſter ignis conſumens eſt, venitque in terras ſuum ignem ferens, qui ardeat & omnium corda comburat: cur ipſo intra nos recepto, nec frigus à nobis expellitur, nec ardorem eius ſentimus ? Nonne, mortis indicium eſt, vel grauiſſimæ ægritudinis ignem habere in ſinu, & omni calore deſtitui ? Si olim non potuit coram arca Domini ſtatua Dagon ſubſiſtere, ſed ſtatim corruit & contrita eſt: cur Chriſti præſentia amoris proprij tyrannicè in anima dominantis idolum non atterit & confringit ? Cur tanta Chriſti demiſſio ſuperbię ſpiritũ nõ elidit? Cur tãta eius mãſuetudo irã nõ cõpeſcit. Cur tãtus amor ad eius ſequenda veſtigia non impellit ? Effectus Euchariſtię ſunt præſeruare à peccatis, augere gratiam, terrenorum odium infundere, ad æternorum amorẽ mentem eleuare, illuminare intellectum, ſuccendere affectum, conferre

ferre animæ & corpori puritatẽ, conſcientiæ pacem & lætitiam, atque inſeparabilem cum Deo vnionem. Plerique tamen poſt frequentem celebrationem his effectibus non fruuntur, ad quos nimirum ſpectat Aggæi Prophetæ obiurgatio dicentis, *Comediſtis & non eſtis ſatiati: bibiſtis & non eſtis inebriati*. Defectus autem non in cibo & potu eſt, ſed in praua edentis & bibentis diſpoſitione. Et hæc prima tanti mali cauſa eſt, quia aliud comedimus aliud eſurimus: comedimus panem Angelorum, & immundorũ animalium ſiliquas eſurimus, deteriores Iſraelitis, qui dum manna comederẽt in deſerto, ad ollas Aegypti ſuſpirabant. Quid igitur miramur, ſi fauces amaritudine infectæ mellis dulcedinem non percipiunt? Purganda eſt anima à delectationibus carnis & ſenſuum, à tepeditate, ab omni affectu ad creaturas, vt poſſit diuinum ſacramen-

tum

tum ſuos in ea effectus operari. Nam cor terrenis occupatum delectatio ſancta declinat, nec datur diuina conſolatio admittentibus alienam.

Altera cauſa eſt omiſſio neceſſariæ præparationis: plerique enim ad tantum miniſterium accedere non verentur perfunctoriè, ex conſuetudine, ex motiuo humano, lucri potius quam deuotionis cauſa, non conſiderantes quanti oneris ſit vel ſemel celebrare. Cum vir Apoſtolici ſpiritus Ioannes Auila quemdam Sacerdotio paulò ante initiatum immatura morte deceſſiſſe audiſſet, ſtatim quæſiuit num aliquando celebraſſet: reſpondenti verò ſemel dumtaxat; Multum inquit deferet ante Iudicem. Timere itaque oportet quia nemo dignè Sacerdotio fungi, nemo huius ſacramenti fructus percipere poteſt, niſi, quantum fert humana fragilitas, ſe ad illud diſponat ea puritate, amore, & deuotione,

quæ ſupra à nobis explicatæ ſunt.

Tertia demum cauſa eſt, quia multi ſacro peracto ad exteriora ſtatim diuertunt, nec ſinunt vt ſacramentum ſuam in eis virtutem exerceat. Iſti reuera gratiam Dei in vacuum recipiunt, nec de menſa cæleſti fructum reportant; quia tantum Dominum ad ſe venientem indignè excipiunt, nec reuerentur, aut gratias agunt; imò protinus ab eo recedunt ipſumque contriſtant, maieſtatem eius, & incomprehenſibilem dignitatem paruipendentes; nec aduertentes quanta ſit fœditas, vilitas, & miſeria ipſorum ad quos venire dignatus eſt. Quod ſi adhibita omni diligentia ad dignè & deuotè celebrandum, contingat aliquē huius conuiuij fructibus minimè perfrui, id admirabili ſapientiæ Dei adſcribendum eſt, qui hoc permittit, vt ſuæ induſtrię non tribuat homo hoc gratiæ donum,

ſed

Digitized by Google

ſed cautè illud cuſtodiat, & ſe illo ſemper indignum profiteatur.

CAP. VII.

Praxis celebrandi, cum quis prolixius orare non poteſt.

§. I.

De Præparatione.

QVAMVIS humana negotia diuinis functionibus nullo modo ęquari, nec dum præferri debeant: quia tamen ſunt aliqui ſacerdotes publicis vtilitatibus inſeruientes, qui neceſſarijs & ineuitabilibus occupationibus ita aliquando detinentur, vt prolixius orare nequeant; breuem illis & expeditam praxim proponere neceſſarium duxi, qua vti poſſint, cum celebrare voluerint, ne minus dignè diuinum ſacrificium offerentes, eius fructibus priuentur. Hęc autem

tria tempora complectitur, id quod Miſſam antecedit, id quo perficitur, & quod proximè ſubſequitur.

Ante miſſam præmittenda præparatio duplex, remota & proxima. Pro remota hæc ſeruanda. Veſpere præcedenti cogitet ſe die craſtina hoſtiam ſalutarem omnipotenti Deo oblaturum, eique cogitationi indormiat. Addat breuem aliquem affectum reuerentiæ, amoris, & deſiderij. Sequenti die in eadem cogitatione & affectu euigilet; caueatque diligenter, ne animus ita ſe negotijs immergat, & ad externa dilabatur, vt cum tempus celebrandi aduenerit, ad ſe reuocari & recolligi non poſſit. Proximè ante ſacrum terrenis omnibus cogitationibus abiectis, omnique ſepoſita rerum agendarum ſolicitudine, mentem erigat ad cæleſtia. Perpendat qua deuotione ſe ſentiat ad celebrandum incitari, quo fine moueatur. Conſcientiam excutiat

&

& ſi aliquam ei maculam ineſſe deprehenderit, ſacramentali confeſſione eluat cum intimo doloris ſenſu, & firmo propoſito emendationis. Tum breue aliquod tempus ſumat, quo fidem myſterij excitet, charitatem accendat, paſſionem Domini commemoret, dirigat intentionem, & Dei opem ſibi & alijs flagitet. Auxilium quoque B. Virginis & Sanctorum feruenter & humiliter implorabit. Horum actuum & affectuum formulas ſupra deſcripſimus cap. 4. quas ſibi quiſque in breuiſſimas aſpirationes redigere poterit pro ſuo captu & deuotione.

§. II.

De Celebratione.

Miſſæ celebrationi tres comites adiunget, reuerentiam, attentionem, & deuotionem. Reuerentia omnes motus exteriores cõponit, vt modeſtè grauiterque fiant,

ant, præſcriptis cæremonijs exactiſſimè ſeruatis, ſummaque adhibita humilitate, quę omnino neceſſaria eſt hoſtiam immaculatam offerenti in conſpectu Dei & Angelorum. Attentio mentem coercet, & ijs qua aguntur affigit, ne ad alia defluat & euagetur. Deuotio voluntatem inflammat, ne languidè & ex conſuetudine ſacris operetur, ſed cum ingenti feruore, ſolertique ſtudio Deum placandi & colendi. Quia verò animus parum tenax recti facilè diſtrahitur, quibuſdam quaſi vinculis adſtringi debet, & in ſe retineri, qualia ſunt à me ſupra propoſita capite quinto, quę vt ibidem notaui, breuitati Miſſæ nullum afferunt impedimentum. Sunt etiam aliqui, qui in ſeptem veluti ſtationes Miſſam partiuntur, vt in ſingulis congruos excitent affectus, & renouent attentionem. Prima dicitur *Contritionis*, quæ ante gradus Altaris peragitur, vbi ſacerdos tã-

quam

Digitized by Google

quam reus ſe ſummi Iudicis tribunali corde contrito præſentat, & generali confeſſione noxas expiat. Secunda *Glorificationis*, quæ Miſſæ introitu, Angelorum cantico, & reliquis vſque ad Epiſtolam continetur. Tertia *Doctrinæ* ſiuè inſtructionis, quæ Epiſtolam & Euangelium complectitur, monita ſcilicet ſalutis à Prophetis, ab Apoſtolis, & ab ipſo Chriſto nobis tradita, & cum ingenti reuerentia ſuſcipienda. Quarta *Fidei*, quæ ſymbolo abſoluitur. Quinta *Oblationis*, hoſtiæ ſalutaris oblationem continens, omniumque fidelium, pro quibus oramus & offerimus, commemorationem. Sexta *Communionis* ab illis verbis *Cōmunicantes* vſque ad poſt communionem, qua ſacerdotis animus in ſublime erigitur, varijſque affectibus ad diuinam vnionem, quæ cōmunione peragitur, ſe diſponit. Septima, *Gratiarum actionis* à poſtcommunione vſque ad finem. Por-

Digitized by Google

rò in ſingulis ſtationibus varij affectus excitari poſſunt, raptim quidem & breuiter, ſed breuitatem intenſio affectuum, atque ardor deuotionis compenſabunt.

§. III.

De gratiarum actione.

QVatuor poſt Miſſam pręſtanda sunt, quorum primum & præcipuum eſt Gratiarũ actio, ſecundum Oblatio, tertium Petitio, quartum Propoſitum dignè coram Deo ambulandi. Gratiarum actio quanto exactius fiet, tanto erit copioſior oblati ſacrificij fructus. Sicut enim ingratitudo fontem diuinæ largitatis exiccat, ita gratitudo torrentem aperit cæleſtium benedictionum. Poteſt autem hic affectus multis & varijs modis excitari, quos vnctio ſuggeret, & ingenioſa pietas excogitabit. Hoc vnum eſt, quod à nobis expectat Deus, vt grati ſimus,

mus; & memores beneficiorum eius. Sequitur oblatio, qua par pari Deo reddere Sacerdos poteſt filium eius Vnigenitum & cōſubſtantialem ei offerendo. Seipſum quoque offeret Patri & Chriſto holocauſtum acceptabile in odorē ſuauitatis: & quo gratior ſit oblatio, merita ei addet B. Virginis & omnium Sanctorum, ac ipſius Chriſti, qui eſt ſalus, redemptio, & tota fiducia noſtra. Quia verò cū Filio omnia nobis Pater donauit, ipſum pro ſuis & aliorum neceſſitatibus humiliter & feruenter deprecabitur. Horum actuum formula in promptu habenda erit, poteſtque ex his excerpi, quæ ſuperiori capite deſcripta ſunt. Tandem concludet efficaci propoſito eundi de virtute in virtutem in conſpectu Dei, donec ad apicem Chriſtianę perfectionis perueniat.

Aſpi-

§. IV.

Aſpirationes poſt Miſſam ſæpè per diem repetendæ.

QVis me ſeparabit à charitate tua Domine Deus meus? Nõ timor mortis, quia tu es vita mea: non amor mundi, quia ipſum ſperno & omnes pompas eius: non tribulatio, quia tu dum tribulor mecum es: non fames, non nuditas, non paupertas, quia tu es cibus meus, operimentum meum, & diuitiæ meæ: non perſecutio, non gladius, quia hæc dulcia mihi sũt propter te: non creaturæ, quia ante te nihil ſunt.

Quando educes me de iſto carcere, cui te relicto adhæſit anima mea? quando trahes me poſt te captum ſpecie tua & pulchritudine tua? Quando mihi & toti mundo mortuus ero, vt in te ſolo viuam; & tu viuas in me? O ſi ſemper te amarem, te ſemper poſ-

ſiderem,

ſiderem, à te nunquã diſcederem, in te prorſus conuerterer?

Quid poſſum extra te deſiderare, cum in te ſint omnia bona? Nimis auarus eſt, cui tu non ſufficis.

O amor qui omnia potes, quãdo facies vt diligam te toto corde, tota anima totis viribus?

Quid mihi eſt in cęlo, & à te quid volui ſuper terram? Iam plenum eſt deſiderium meum, plenum gaudium cordis mei, quia tu es plenitudo mea, omne bonum & deſideriũ meum.

Refice Domine eſurientem animam meam, accende frigiditatẽ meam igne amoris tui, illumina cæcitatem meam claritate pręſentiæ tuæ.

Verte mihi omnia terrena in amaritudinem, omnia infima & creata in contemptũ & obliuionẽ.

Erige cor meum ad te in cælum, & ne permittas me vagari ſuper terram.

Penetret quæſo huius ſacramenti

Digitized by Google

ti virtus omnia intima mea , & quicquid in me prauum , quicquid vitioſum eſt , mortificet & eradicet.

In te Ieſu ſuauiſſime, ſit omnis delectatio mea : tædeat me gaudij quod eſt ſine te , amara mihi ſit omnis quies , quę non eſt in te.

Emitte ex te, benigniſſime Ieſu, amoris tui radios qui me ſuccendant , & quicquid terrenum in me eſt comburant & conſumant , vt igne inextinguibili charitatis tuæ ardeam, & vetus in me homo totus deficiat.

Vtinam me rapiat ignita vis amoris tui , quæ me transformet in te , & in te abſorbeat , ac me tecum vnum efficiat.

FINIS.

Digitized by Google

INDEX

CAp. I. *Quædam præmittuntur de ipſo Miſſæ ſacrificio.*

§. 1. Quale Sacrificiũ ſit Miſſa. pag 1.

§. 2. De his qui offerũt hoc ſacrificiũ. 4.

§. 3. De vi effectiua huius ſacrificij. 7.

§. 4. De valore & fructibus ſacrificij. 11

§. 5 Quæ praxis ſeruanda in applicatione Miſſæ. 17.

Cap. II De requiſitis in Sacerdote ad ritè & piè celebrandum.

§. 1. De puritate vitæ. 23.

§. 2. De rectitudine intentionis. 26.

§. 3. De actuali deuotione. 29.

Cap. III. Variæ cõſiderationes ante miſſam.

§. 1. Quanta ſit Sacerdotũ dignitas, & quanta debeat eſſe ſanctitas. 32.

§. 2. De excellentia huius ſacrificij. 36.

§. 3. De eiuſdem neceſſitate. 39.

§. 4. Qua reuerentia celebrandũ ſit. 43.

§. 5. Aliæ conſiderationes ad pios affectus in celebrante excitandos. 48.

Cap. IV. De his quæ Miſſæ celebrationem proximè antecedunt.

§. 1. De neceſſitate præparationis. 52.

§. 2. De præmittenda confeſſione ſacramentali. 55.

§. 3.

Digitized by Google

INDEX.

§.3. *Modus confitendi.* 59.
§.4. *Oratio ante confeſſionẽ & actus contritionis.* 63.
§.5. *Oratio poſt confeſſionem.* 66.
§.6. *Directio intentionis ante Miſſam.* 68.
§.7. *Deprecatio pro omnium neceſſitatibus.* 72.
§.8. *Specialis oblatio ſacrificij quatenus eſt latreuticum.* 77.
§.9. *Oblatio ſacrificij quatenus eſt Euchariſticum.* 79.
§.10. *Oblatio ſacrificij quatenus eſt propitiatorium.* 86.
§.11. *Oblatio ſacrificij quatenus eſt impetratorium.* 88.
§.12. *Actus diuerſarum virtutum ante Miſſam.*
Fidei. 94.
Spei. 96.
Charitatis. 97.
Deſiderij. 99.
Gratitudinis. 101.
Timoris. 103.
Humilitatis. 105.
§.13. *Commemoratio Dominicæ Paſſionis ante Miſſam.* 108.
§ 14. *Oratio ante Miſſam ad Patrem.* 113.

§. 15.

INDEX.

§.15. *Oratio ante Miſſam ad Dominum Ieſum Chriſtum.* 115.

§.16. *Alia Oratio ad eundem.* 118.

§ 17. *Oratio ad Spiritum Sanctũ.* 120.

§.18. *Oratio ad B. Virginem.* 122.

§. 19. *Oratio ad Sanctos Angelos.* 123.

§. 20. *Inuocatio omniũ Sanctorũ.* 126.

Cap. V. De Miſſæ celebratione.

§. 1. *De proxima diſpoſitione ad Miſſam.* 130.

§. 2. *De ſacris veſtibus, & earum ſignificatione.* 133.

§ 3. *De acceſſu Sacerdotis ad altare.* 140

§.4. *De initio Miſſæ vſque ad Introitum.* 145.

§. 5. *De Introitu vſque ad Epiſtolam.* 152.

§. 6. *De Epiſtola, Euangelio, & Symbolo.* 154.

§.7. *De Offertorio vſq. ad Canonẽ.* 158.

§.8. *De Canone vſque ad Conſecrationem.* 166.

§. 9. *De Conſecratione vſq. ad Orationem Dominicam.* 172.

§. 10. *De Oratione Dominica vſque ad Communionem.* 179.

§. 11. *De Communione.* 183.

§. 12. *De poſtrema parte Miſſæ vſque ad finem.* 188.

Cap. VI.

Digitized by Google

INDEX.

Cap. VI. Quid agendum poſt Miſſam.
§. 1. *Diſceſſus Sacerdotis ab altari & quædam exercitia poſt Miſſam.* 191.
§. 2. *Actus Amoris poſt Miſſam.* 197.
§. 3. *Gratiarũ Actio poſt Miſſam.* 200
§. 4. *Oblatio poſt Miſſam.* 203.
§. 5. *Petitiones poſt Miſſam.* 209.
§. 6. *Aſpirationes poſt Miſſam ad B. Virginem, Angelos, & Sanctos.* 209.
Concluſio exercitiorũ poſt Miſſam. 213.
§. 7. *Cur multi ex frequenti celebratione non proficiant.* 214.
Cap. VII. Praxis celebrandi, cum quis prolixius orare non poteſt.
§. 1. *De præparatione* 219.
§. 2. *De celebratione.* 221.
§. 3. *De Gratiarum actione.* 224.
§. 4. *Aſpirationes poſt Miſſam.* 226.

ERRAATA SIC CORRIGENDA.

PAg. 6. *lin.* 12. *lege,* cauſaliter. *pag.* 40. *lin.* 13. obiectis. *pag.* 42. *lin.* 12. vexatur. *pag.* 53. *l.* 6. parares. *p.* 59. *lin. vlt.* peccatorum. *p.* 65. *l.* 15. euitare. *lin. vlt.* ſepara. *pag.* 70. *lin.* 1. tuam. *pag.* 89. *l.* 15. Filij. *p.* 90. *l.* 11. diſſenſiones. *pag.* 102. *l.* 12. tribuam. *p.* 133. *lin.* 11. imponet. *p.* 179. *l.* 15. affectu. *p.* 196. *lin.* 5. ipſo. *p.* 201. *l. vlt.* charitati.

Digitized by Google